संस्कृतभाषा कुञ्चिका ०४

සංස්කෘත භාෂාව යතුර 04

-සංස්කරණය-

පූජ්‍ය හක්මණ විමලජෝති හිමි.

නමෝ බුද්ධාය.

01 පාඩම

භාෂාව	ස්වර සංඛ්‍යාව	ව්‍යඤ්ජන සංඛ්‍යාව	අකුරු සංඛ්‍යාව
සංස්කෘත	14	35	49
සිංහල	18	42	60
පාලි	08	33	41

ස්වර ප්‍රභේද

හ්‍රස්ව
දීර්ඝ
ප්ලුත
සන්ධ්‍යක්ෂර
නාමින්
අනාමින්
සමාන
ගුණ
වෘද්ධි

ව්‍යඤ්ජන ප්‍රභේද

වර්ගාක්ෂර
අන්තඃස්ථ
ඌෂ්මන්
අනුස්වාර
විසර්ග
ඝෝෂ
අඝෝෂ
වර්ගාන්ත
අල්පප්‍රාණ
මහාප්‍රාණ

ස්වර 14

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ ඍ ඎ — अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ

ඏ ඐ ඒ ඓ ඕ ඖ — ऌ ॡ ए ऐ ओ औ

ව්‍යඤ්ජන 35

ක් ඛ් ග් ඝ් ඞ් — क् ख् ग् घ् ङ्

ච් ඡ් ජ් ඣ් ඤ් — च् छ् ज् झ् ञ्

ට් ඨ් ඩ් ඪ් ණ් — ट् ठ् ड् ढ् ण्

ත් ථ් ද් ධ් න් — त् थ् द् ध् न्

ප් ඵ් බ් භ් ම් — प् फ् ब् भ् म्

ය් ර් ල් ව්	य् र् ल् व्
ශ් ෂ් ස් හ්	श् ष् स् ह्
අං අඃ	अं अः

<u>ඉලක්කම්</u>

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0   १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

අභ්‍යාසය 03

01	1	१८१५	02	1 1956
	2	१८१८		2 2600
	3	१८४८		3 1505
	4	१९४८		4 1985
	5	१९७२		5 161 - 137

ක්‍රියාකාකම 1.1

<u>අල්පප්‍රාණ</u>	<u>මහාප්‍රාණ</u>
ක ග	ඛ ඝ
ච ජ	ඡ ඣ
ට ඩ	ඨ ඪ
ත ද	ථ ධ
ප බ	ඵ භ

<u>ක්‍රියාකාරකම් 1.1 ට හා 1.2 ට අදාළයි.</u>

හ්‍රස්ව	- අ ඉ උ ඍ ඏ
දීර්ඝ	- ආ ඊ ඌ ඎ ඐ ඒ ඓ ඕ ඖ
ප්ලුත	- දුර සිටින අයෙකුට ඇමතීමේදී, ගායනයේදී, හැඬීමේදී හා විචාරයේදී භාවිත වේ.
සන්ධ්‍යක්ෂර	- ඒ ඓ ඕ ඖ
නාමින්	- අ ආ හැර ඉතිරි ස්වර 12
අනාමින්	- අ ආ
සමානාක්ෂර	- අ ඉ උ ඍ ඏ
ගුණ	- ඒ ඕ අර් අල්
වෘද්ධි	- ආ ඓ ඖ ආර් ආල්

වර්ගාක්ෂර (ස්පර්ශාක්ෂර)	- ක යන්නේ සිට ම යන්න දක්වා අකුරු 25
අන්තඃස්ථ	- ය ර ල ව
ඌෂ්මන්	- ශ ෂ ස හ
අනුස්වාර	- ං (බිංදුව)
විසර්ග	- ඃ (බිංදු දෙක)
ඝෝෂ	- වර්ගාක්ෂරයන්හි 3,4,5 අකුරු සහ ය ර ල ව හ අකුරු හා සියලු ස්වර.
අඝෝෂ	- වර්ගාක්ෂරයන්හි 1,2 අකුරු සහ ශ ෂ ස අකුරු
අල්පප්‍රාණ	- වර්ගාක්ෂරයන්හි 1,3 අකුරු
මහාප්‍රාණ	- වර්ගාක්ෂරයන්හි 2,4 අකුරු
වර්ගාන්ත/අනුනාසික	- ඞ ඤ ණ න ම (<u>ක්‍රියාකාරකම් 1.2 01,02 ට අදාළයි.</u>)

03
1. ඒ ඓ ඕ ඖ
2. අ ආ හැර ඉතිරි ස්වර
3. කුචුටුතුපු වර්ගාඃ කවර්ගාදී වර්ගාක්ෂර 25.
4. අ ඉ උ ඍ ඏ
5. ය ර ල ව
6. ශ ෂ ස හ
7. ං බිංදුව
8. ඃ විසර්ගය
9. ඞ ඤ ණ න ම

<u>02 පාඩම</u>

ක්‍රියාකාරකම 2.1 01

සිංහල භාෂාවේ ඇ ඈ එ ඔ අකුරු ඇත.
සංස්කෘත භාෂාවේ ඇ ඈ එ ඔ අකුරු නැත.
පාලි භාෂාවේ ඇ ඈ ඍ ඎ ඏ ඐ ඓ ඖ අකුරු නැත.
සිංහල භාෂාවේ ඟ ඦ ඬ ඳ ඹ යන සඤ්ඤක අකුරු ඇත.
සංස්කෘත භාෂාවේ සඤ්ඤක අකුරු නැත.
සංස්කෘත භාෂාවේ ෆ අකුර නැත.
පාලි භාෂාවේ ශ ෂ ඃ ෆ සහ සඤ්ඤක අකුරු නැත.

<u>02.</u> අක්ෂර සමූහයක් වෙන්කර දක්වෙන ක්‍රමයකි. මුල හා අග අකුර කීමෙන් ප්‍රත්‍යාහාරය නම් කෙරේ. නාගරී අක්ෂර මාලාව ප්‍රත්‍යාහාර ක්‍රමයට මෙසේය.

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ ඍ ඎ ඏ ඐ ඒ ඓ ඕ ඖ
හ ය ව ර ල ඤ ණ න ඞ ම ඣ ඪ ධ ඝ භ ජ ඩ ද ග බ ඛ ඵ ඡ ඨ ථ
ච ට ත ක ප ශ ෂ ස

හල ප්‍රත්‍යාහාරය හ ය ව ර ල
ඤම ප්‍රත්‍යාහාරය ඤ ණ න ඞ ම
අබ ප්‍රත්‍යාහාරය අ සිට බ දක්වා අකුරු
හස ප්‍රත්‍යාහාරය හ සිට ස දක්වා අකුරු
චප ප්‍රත්‍යාහාරය ච ට ත ක ප (මෙම ආකාරයට අනෙකුත් ප්‍රත්‍යාහාර සකසාගන්න.)

බැඳි අකුරු (සංයුක්තාක්ෂර)

01 ක්‍රමය : අග සිරස් රේඛාව ඉවත් කර ලිවීම - ම්ප = म्प

02 ක්‍රමය : එකක් මත එකක් ලිවීම - ක්ක = क्क

03 ක්‍රමය : වෙනස් ම අකුරක් ලිවීම - ක්ෂ = क्ष

04 ක්‍රමය : රේඵය ලිවීම - ර්ග = र्ग

05 ක්‍රමය : රකාරාංශය ලිවීම - ප්‍ර = प्र

ක්‍රියාකාරකම 2.2 17 පිටුව (01. නාගරී අකුරින් ලිවීම සරළ බැවින් නොදක්වමි.)

02

මහාප්‍රාණ	අන්තඃස්ථ	ඌෂ්මාක්ෂර	අනුස්වාර	විසර්ග
දුර්භික්ෂේ	උත්සවේ	ව්‍යසනේ	සංසාර	සම්භවඃ
බන්ධුඃ	කරෝති	සර්වත්‍ර	පරස්පරං	මහතිඃ
භවති	යදි	කලහස්‍ය	ඉයං	මානවාඃ
භාවඃ	විප්ලවේ	කෂ්ටං	කෂ්ටං	ඒකඃ
අධුනා	පරස්‍ය	ප්‍රකාශඃ	වෛරභාවං	ප්‍රකෘතිඃ

ක්‍රියාකාරකම 2.3 01

රකාරාංශය	රේඵය	විශේෂ රූප
රාෂ්ට්‍ර	සවිත්‍රු	ක්ෂ
ප්‍රසරති	අසමර්ථාං	ත්ත
සවිත්‍රු	සූර්යස්‍ය	ක්ත
ප්‍රකෘති	වර්තතේ	ශ්‍ර
ප්‍රකාශඃ	ප්‍රදර්ශයන්ති	ඥ

03 පාඩම

මෙම පාඩමේ අභ්‍යාස බොහෝමයක් සරළ බැවින් කිහිපයක් පමණක් දක්වමි.

ස්වරාන්ත - ස්වර සියල්ලට ම යෙදේ. ආ,ඉ,ඊ. ලිංග තුනට ම යෙදේ.
හලන්ත - රාජන්, මරුත්, වච්, සරිත්, මනස්, ආයුෂ්. ලිංග තුනට ම යෙදේ.

(ඉත් ලෝපයෙන් පසුව ප්‍රත්‍ය)

විභක්ති	ඒ	ද්වි	බහු
ප්‍රථමා	ස්	ඖ	අස්
(සම්බෝධන)	ස්	ඖ	අස්
ද්විතීයා	අම්	ඖ	අස්
තෘතීයා	ආ	භ්‍යාම්	භිස්
චතුර්ථී	ඒ	භ්‍යාම්	භ්‍යස්
පඤ්චමී	අස්	භ්‍යාම්	භ්‍යස්
ෂෂ්ඨී	අස්	ඕස්	ආම්
සප්තමී	ඉ	ඕස්	සුප්

නාමපද මාලාවේ විභක්ති ප්‍රත්‍ය

විභක්ති	ඒ	ද්වි	බහු
ප්‍රථමා	සි	ඖ	ජස්
(සම්බෝධන)	සි	ඖ	ජස්
ද්විතීයා	අම්	ඖ	ශස්
තෘතීයා	ටා	භ්‍යාම්	භිස්
චතුර්ථී	ඞෙ	භ්‍යාම්	භ්‍යස්
පඤ්චමී	ඞසි	භ්‍යාම්	භ්‍යස්
ෂෂ්ඨී	ඞස්	ඕස්	ආම්
සප්තමී	ඞි	ඕස්	සු

නාම

අන්තය	පුරුෂලිංග	ස්ත්‍රීලිංග	නපුංසකලිංග
අ	දේව	-	කුල
ආ	සෝමපා	ගංගා	-
ඉ	මුනි	බුද්ධි	වාරි
ඊ	සේනානී	නදී	ග්‍රාමණී
උ	ගුරු	ධේනු	මධු
ඌ	යවලූ	වධූ	-
ඍ	පිතෘ	මාතෘ	කර්තෘ
ඎ	ඎ	-	-
ඏ	ඏ	-	-
ඐ	-	-	-
ඒ	උදදේ	-	-
ඓ	රෛ	-	අතිරෛ
ඔ	ගෝ	-	-
ඖ	ග්ලෞ	-	-

අභ්‍යාසය 4

	1	2	3	4	5
1	ප්‍ර	අග්‍රජෞ	මුනී	ගුරූ	පිතරෞ
2	ද්වි	අග්‍රජෞ	මුනී	ගුරූ	පිතරෞ
3	තෘ	අග්‍රජාභ්‍යාම්	මුනිභ්‍යාම්	ගුරුභ්‍යාම්	පිතෘභ්‍යාම්
4	ච	අග්‍රජාභ්‍යාම්	මුනිභ්‍යාම්	ගුරුභ්‍යාම්	පිතෘභ්‍යාම්
5	ප	අග්‍රජාභ්‍යාම්	මුනිභ්‍යාම්	ගුරුභ්‍යාම්	පිතෘභ්‍යාම්
6	ෂ	අග්‍රජයෝඃ	මුන්‍යෝඃ	ගුර්වෝඃ	පිත්‍රෝඃ
7	ස	අග්‍රජයෝඃ	මුන්‍යෝඃ	ගුර්වෝඃ	පිත්‍රෝඃ

අභ්‍යාසය 5

චතුර්ථී විභක්තියේ ඉ,උ,ඍ ප්‍රත්‍යවල ද
පංචමී විභක්තියේ ඉ,උ,ඍ ප්‍රත්‍යවල ද
සප්තමී විභක්තියේ ඉ,උ,ඍ ප්‍රත්‍යවල ද සමාන රූප ඇත.

අභ්‍යාසය 6 (සරළ බැවින් නොදක්වමි.)

අභ්‍යාසය 7 (සරළ බැවින් නොදක්වමි.)

අභ්‍යාසය 08

1. වනිතාඃ
2. ශාලායාම්
3. මාලාභිඃ
4. කන්‍යායෛ
5. වනිතානාම්
6. කන්‍යාසු
7. ගංගාසු
8. ලතාභ්‍යාම්
9. ශාලයෝඃ
10. කන්‍යාභිඃ

1. ද්විතීයා ඒකවචන
2. තෘතීයා බහුවචන
3. තෘතීයා ඒකවචන
4. සප්තමී ඒකවචන
5. ෂෂ්ඨී බහුවචන
6. සප්තමී බහුවචන
7. ෂෂ්ඨී/සප්තමී ද්විවචන
8. සප්තමී බහුවචන
9. ප්‍රථමා/සම්බෝධන බහුවචන
10. තෘතීයා/චතුර්ථී/පංචමී ද්විවචන

අභ්‍යාසය 9 (සරළ බැවින් නොදක්වමි.)

අභ්‍යාසය 10

විභක්ති	ඒකවචන	ද්වීවචන	බහුවචන
ප්‍රථමා	මාතා (මව)	මාතරෞ (මව්වරු දෙදෙන)	මාතරඃ (මව්වරු)
ද්විතීයා	මාතරම්	මාතරෞ (මව්වරුන් දෙදෙන)	මාතෲඃ (මව්වරුන්)
තෘතීයා	මාත්‍රා	මාතෘභ්‍යාම් (මව්වරුන් දෙදෙන විසින්)	මාතෘභිඃ
චතුර්ථී	මාත්‍රේ (මවට)	මාතෘභ්‍යාම් (මව්වරුන් දෙදෙනාට)	මාතෘභ්‍යඃ (මව්වරුන්ට)
පංචමී	මාතුඃ (මවගෙන්)	මාතෘභ්‍යාම් (මව්වරුන් දෙදෙනාගෙන්)	මාතෘභ්‍යඃ (මව්වරුන්ගෙන්)
ෂෂ්ඨී	මාතුඃ (මවගේ)	මාත්‍රෝඃ	මාතෲණාම් (මව්වරුන්ගේ)
සප්තමී	මාතරි	මාත්‍රෝඃ (මව්වරුන් දෙදෙනා කෙරෙහි)	මාතෘෂු

නපුංසක ලිංග ශබ්ද

අකාරාන්ත	පුස්තක, පීඨ, පුෂ්ප, පාත්‍ර
ඉකාරාන්ත	අස්ථි, දධි, සක්ථි, අක්ෂි, වාරි
උකාරාන්ත	මධු

අභ්‍යාසය 11

ශබ්දය	ද්වි.ඒ	තෘ.බහු	ච.ද්වි	ප.ඒක	ෂ.බහු	ස.ඒක
නේත්‍රා	නේත්‍රම්	නේත්‍රෛඃ	නේත්‍රාභ්‍යාම්	නේත්‍රාත්	නේත්‍රාණාම්	නේත්‍රේ
පාත්‍ර	පාත්‍රම්	පාත්‍රෛඃ	පාත්‍රාභ්‍යාම්	පාත්‍රාත්	පාත්‍රාණාම්	පාත්‍රේ
ගෘහ	ගෘහම්	ගෘහෛඃ	ගෘහාභ්‍යාම්	ගෘහාත්	ගෘහානාම්	ගෘහේ
පීඨ	පීඨම්	පීඨෛඃ	පීඨාභ්‍යාම්	පීඨාත්	පීඨානාම්	පීඨේ
පුස්තක	පුස්තකම්	පුස්තකෛඃ	පුස්තකාභ්‍යාම්	පුස්තකාත්	පුස්තකානාම්	පුස්තකේ

04 පාඩම

හසාන්ත/හලන්ත ශබ්ද වරනැගීම, ලිංග තුනෙහි ම යෙදේ.

පුරුෂලිංග - පුංස්, චිත්‍රලිඛ්, භිෂජ්, මරුත්, ගුණවත්, රාජන්, විද්වස්, ද්විපාද්

ස්ත්‍රීලිංග - වාච්, සරිත්, සමිධ්, සම්පද්, විපද්, ක්ෂුද්, ද්වාර්

නපුංසකලිංග - සර්වශක්, සුවාච්, අසෘජ්, සද්මන්, වාර්, මනස්, ආයුෂ්

අභ්‍යාසය 1

චිත්‍රලිඛ්	භිසක්	මරුත්/මරුද්
සරිත්	ද්විපාද්/ද්විපාත්	ජලමුක්
සුවාක්	වණික්	විපත්
සමිත්	ද්වාඃ	

අභ්‍යාසය 2

මහිමා	බ්‍රහ්මා	තක්ෂා
කරී	දණ්ඩී	ධනී
හස්තී	විද්‍යාර්ථී	

අභ්‍යාසය 3

ශබ්දය	ද්වි	තෘ	ච	ප	ෂ	ස
චිත්‍රලිඛ්	චිත්‍රලිඛම්	චිත්‍රලිඛා	චිත්‍රලිඛේ	චිත්‍රලිඛඃ	චිත්‍රලිඛඃ	චිත්‍රලිඛි
භිෂජ්	භිෂජම්	භිෂජා	භිෂජේ	භිෂජඃ	භිෂජඃ	භිෂජි
මරුත්	මරුතම්	මරුතා	මරුතේ	මරුතඃ	මරුතඃ	මරුති
ගුණවත්	ගුණවතම්	ගුණවතා	ගුණවතේ	ගුණවතඃ	ගුණවතඃ	ගුණවති
ද්විපාද්	ද්විපාදම්	ද්විපාද	ද්විපාදේ	ද්විපදඃ	ද්විපදඃ	ද්විපාදි
ජලමුච්	ජලමුචම්	ජලමුචා	ජලමුචේ	ජලමුචඃ	ජලමුචඃ	ජලමුචි
සුවාච්	සුවාචම්	සුවාචා	සුවාචේ	සුවාචඃ	සුවාචඃ	සුවාචි
වනිජ්	වණිජම්	වණිජා	වණිජේ	වණිජඃ	වණිජඃ	වණිජි
විපද්	විපදම්	විපද	විපදේ	විපදඃ	විපදඃ	විපදි
ද්වාර්	ද්වාරම්	ද්වාරා	ද්වාරේ	ද්වාරඃ	ද්වාරඃ	ද්වාරි

ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන
මරුත්	මරුතෞ	මරුතඃ
වාච්	වාචෞ	වාචඃ
විපද්	විපදෞ	විපදඃ
සරිත්	සරිතෞ	සරිතඃ
ද්විපාද්	ද්විපාදෞ	ද්විපදඃ
සමිධ්	සමිධෞ	සමිධඃ
ද්වාර්	ද්වාරෞ	ද්වාරඃ

ශබ්දය	ද්වි.ඒක	ද්වි.ද්වී	ද්වි.බහු
මරුත්	මරුතම්	මරුතෞ	මරුතඃ
වාච්	වාචම්	වාචෞ	වාචඃ
චිත්‍රලිඛ්	චිත්‍රලිඛම්	චිත්‍රලිඛෞ	චිත්‍රලිඛඃ
සරිත්	සරිතම්	සරිතෞ	සරිතඃ
ද්විපාද්	ද්විපාදම්	ද්විපාදෞ	ද්විපාදඃ
සමිධ්	සමිධම්	සමිධෞ	සමිධඃ
ද්වාර්	ද්වාරම්	ද්වාරෞ	ද්වාරඃ
භිෂජ්	භිෂජම්	භිෂජෞ	භිෂජඃ
සර්වශක්	සර්වශකම්	සර්වශකෞ	සර්වශකඃ
විපද්	විපදම්	විපදෞ	විපදඃ

අභ්‍යාසය 4

ශබ්දය	තෘ.ද්වි	ච.බහු	ප.බහු	ෂ.බහු	ස.ද්වි
සර්වශක්	සර්වශග්භ්‍යාම්	සර්වශග්භ්‍යඃ	සර්වශග්භ්‍යඃ	සර්වශකාම්	සර්වශකෝඃ
භිෂජ්	භිෂග්භ්‍යාම්	භිෂග්භ්‍යඃ	භිෂග්භ්‍යඃ	භිෂජාම්	භිෂජෝඃ
මරුත්	මරුද්භ්‍යාම්	මරුද්භ්‍යඃ	මරුද්භ්‍යඃ	මරුතාම්	මරුතෝඃ
රාජන්	රාජභ්‍යාම්	රාජභ්‍යඃ	රාජභ්‍යඃ	රාඥම්	රාඥෝඃ
වාච්	වාග්භ්‍යාම්	වාග්භ්‍යඃ	වාග්භ්‍යඃ	වාචාම්	වාචෝඃ
සරිත්	සරිද්භ්‍යාම්	සරිද්භ්‍යඃ	සරිද්භ්‍යඃ	සරිතාම්	සරිතෝඃ
සම්පද්	සම්පද්භ්‍යාම්	සම්පද්භ්‍යඃ	සම්පද්භ්‍යඃ	සම්පදම්	සම්පදෝඃ
ද්වාර්	ද්වාර්භ්‍යාම්	ද්වාර්භිඃ	ද්වාර්භිඃ	ද්වාරාම්	ද්වාරෝඃ
ද්විපාද්	ද්විපාද්භ්‍යාම්	ද්විපාද්භ්‍යඃ	ද්විපාද්භ්‍යඃ	ද්විපදම්	ද්විපදෝඃ
සමිධ්	සමිද්භ්‍යාම්	සමිද්භ්‍යඃ	සමිද්භ්‍යඃ	සමිධාම්	සමිධෝඃ

අභ්‍යාසය 5

සර්වශක්	-	සර්වශක්	සර්වශකී	සර්වශඞ්කී
අසෘජ්	-	අසෘක්	අසෘජී	අසෘඤ්ජී
සුවාච්	-	සුවාක්	සුවාචී	සුවාඤ්චී
හරිත්	-	හරිත්	හරිතී	හරින්තී
මුඤ්චත්	-	මුඤ්චත්	මුඤ්චතී	මුඤ්චන්තී
චරත්	-	චරත්	චරතී	චරන්තී

පුනරීක්ෂණ

වෘක්ෂ	-	වෘක්ෂාන්
රවි	-	රවීන්
භානු	-	භානූන්
දුහිතෘ	-	දුහිතෲන්
ජාමාතෘ	-	ජාමාතෲන්
කර්තෘ	-	කර්තෲන්
පුස්තක	-	පුස්තකානි
දේවී	-	දේවීඃ
ගඞ්ගා	-	ගඞ්ගාඃ
වධූ	-	වධූඃ

පදය	විභක්තිය	වචනය
අග්‍රජෛඃ	තෘතීයා	බහුවචන
මුනීනාම්	ෂෂ්ඨී	බහුවචන
ධේන්වෛ	චතුර්ථී	ඒකවචන

පුත්‍රේභ්‍යඃ	චතුර්ථී/පංචමී	බහුවචන
ශුකම්	ද්විතීයා	ඒකවචන
දේවාඃ	ප්‍රථමා	බහුවචන
ලතායාම්	ෂෂ්ඨී	බහුවචන
භාන්වෝඃ	ෂෂ්ඨී/සප්තමී	ද්විවචන
බිඩාලේෂු	සප්තමී	බහුවචන
වධූඃ	ද්විතීයා	බහුවචන

ශබ්දය	ප්‍ර.ඒක	ද්වි.බහු	තෘ.ඒක	ච.බහු	ස.ඒක
සුවාච්	සුවාක්/සුවාග්	සුවාඤ්ච්	සුවාචා	සුවාග්භ්‍යඃ	සුවාචි
ද්විපාද්	ද්විපාත්	ද්විපදඃ	ද්විපද	ද්විපාද්භ්‍යඃ	ද්විපදි
රාජන්	රාජා	රාඥඃ	රාඥ	රාජභ්‍යඃ	රාඥි/රාජනි
සමිධ්	සමිත්	සමිධඃ	සමිධා	සමිද්භ්‍යඃ	සමිධි
සර්වශක්	සර්වශක්	සර්වශකඃ	සර්වශකා	සර්වශග්භ්‍යඃ	සර්වශකි
මරුත්	මරුත්	මරුතඃ	මරුතා	මරුද්භ්‍යඃ	මරුති
ද්වාර්	ද්වාඃ	ද්වාරඃ	ද්වාරා	ද්වාර්භ්‍යඃ	ද්වාරි
බ්‍රහ්මන්	බ්‍රහ්මා	බ්‍රහ්මනඃ	බ්‍රහ්මනා	බ්‍රහ්මභ්‍යඃ	බ්‍රහ්මනි
අසෘජ්	අසෘක්	අසෘඤ්ජි	අසෘජා	අසෘජ්භ්‍යඃ	අසෘජි
භිෂජ්	භිෂක්	භිෂජඃ	භිෂජා	භිෂග්භ්‍යඃ	භිෂජි
විද්වස්	විද්වාන්	විදුෂඃ	විදුෂා	විද්වද්භ්‍යඃ	විදුෂි
පුංස්	පුමාන්	පුංසඃ	පුංසා	පුංභ්‍යඃ	පුංසි

05 පාඩම.

අභ්‍යාසය 1

1 මිලන්ති	2 නයන්ති	3 ප්‍රනමන්ති	4 ලිඛති
5 කුර්වන්ති	6 අස්ති	7 ක්‍රීඩන්ති	8 උත්පතන්ති
9 පඨන්ති	10 සන්ති	11 රක්‍ෂති	12 පඨාමඃ

මගේ පාසල

මගේ පාසල විශාලය. අපගේ පාසලේ ශිෂ්‍යයෝ දහසක් උගනිති. එහි ඔවුහු අන්‍යෝන්‍ය ලෙස සතුටින් හමුවෙති. ශිෂ්‍යයෝ පොත් ද පෑන් ද පාසලට ගෙන යති. මුලදී ශිෂ්‍යයෝ බුද්ධ වන්දනාව කරති. ගුරුවරයාට ද වඳිති. අනතුරුව ගුරුවරයා විවිධ විෂයයන් පුවරුවේ ලියයි. ගුරුවර ගුරුවරියෝ සියයක් වැඩ කරති. අපේ පසෙලේ විශාල ක්‍රීඩාපිටියක් ඇත. ඔවුහු ක්‍රීඩාපිටියේ සෙල්ලම් කරති. ඇතැම් ශිෂ්‍යයෝ බෝලයෙන් සෙල්ලම් කරති. අනෙක් අය දුවති. අනෙක් අය ද උඩපනිති. ගුරුවරු ද මගපෙන්වීම කරති. අපේ පාසලේ විශාල පුස්තකාලයක් ද ඇත. එහි ඔවුහු නිහඬ ව උගනිති. අපේ පාසලේ කුඩා කැළයක් ඇත. එහි නොයෙක් මල් වෙති. මල්කාරයා කුඩා වනය රකියි. අපි කුඩා කැළයේ අනෙක් ශිෂ්‍යයන් සමඟ පාඩම් කරමු. ව්‍යායාම ද ක්‍රීඩා ද කරමු.

අභ්‍යාසය 2

ප්‍ර.පු	කරෝති	කුරුතඃ	කුර්වන්ති	(කරයි	දෙදෙන කරත්	කරති)
ම.පු	කරෝසි	කුරුථඃ	කුරුථ	(කරහි	දෙදෙන කරහු	කරහු)
උ.පු	කරෝමි	කුර්වඃ	කුර්මඃ	(කරදෙදෙන කරමු		කරමු)

අභ්‍යාසය 3

ගච්ඡති	ප්‍ර.පු	ඒක	යයි
ගච්ඡන්ති	ප්‍ර.පු	බහු	යති
ජයසි	ම.පු	ඒක	දිනහි
දශතඃ	ප්‍ර.පු	ද්වි	දෙදෙන දෂ්ඨකරත්
ජිස්‍රාමඃ	උ.පු	බහු	දිනමු
විශතඃ	ප්‍ර.පු	ද්වි	දෙදෙන පිවිසෙත්
හරථඃ	ම.පු	ද්වි	දෙදෙන ගෙනයහු
ගායාමි	උ.පු	ඒක	ගයමි
කෂාවඃ	උ.පු	ද්වි	දෙදෙන සාමු
රාජන්ති	ප්‍ර.පු	බහු	බබළති

අභ්‍යාසය 4

ප්‍ර.පු	ලභතේ	ලභේතේ	ලභන්තේ	වර්ධතේ	වර්ධේතේ	වර්ධන්තේ
ම.පු	ලභසේ	ලභේථේ	ලභධ්වේ	වර්ධසේ	වර්ධේථේ	වර්ධධ්වේ
උ.පු	ලභේ	ලභාවහේ	ලභාමහේ	වර්ධේ	වර්ධාවහේ	වර්ධාමහේ

අභ්‍යාසය 5

1 සහති 2 කම්පති
3 බාධති 4 භාෂතඃ
5 සේව්‍යති

අභ්‍යාසය 6

1 පඨති	- පාඩම් කරයි	අපඨත්	- පාඩම් කළේය
2 ක්‍රීඩන්ති	- ක්‍රීඩා කරති	අක්‍රීඩන්	- ක්‍රීඩා කළහ
3 තිෂ්ඨසි	- සිටිහි	අතිෂ්ඨඃ	- සිටියෙහි
4 චරථඃ	- හැසිරෙහු	අචරතම්	- දෙදෙන හැසිරුණෙහු
5 නින්දමි	- නින්ද කරමි	අනින්දම්	- නින්ද කළෙමි
6 තුෂ්‍යතඃ	- දෙදෙන සතුටුවෙත්	අතුෂ්‍යතාම්	- දෙදෙන සතුටුවූහ
7 ඛාදමඃ	- කමු	අඛාදම	- කෑවෙමු
8 රක්‍ෂති	- රකියි	අරක්‍ෂත්	- රැක්කේය
9 ලිඛන්ති	- ලියති	අලිඛන්	- ලිවූහ
10 මුඤ්චති	- මුදයි	අමුඤ්චත්	- මිදුවේය

11 වදති	- කියයි	අවදත්	- කීවේය
12 චින්තයති	- සිතයි	අචින්තත්	- සිතුවේය
13 රචයති	- රචනා කරයි	අරචයත්	- රචනා කළේය
14 පීඩයති	- පීඩා කරයි	අපීඩයත්	- පීඩා කළේය
15 පතාවඃ	- දෙදෙන වැටෙමු අපතාව	අපතාව	- දෙදෙන වැටුණෙමු

අභ්‍යාසය 7

ප්‍ර.පු	අලභත	අලභේතා	ම්අලභන්ත	අවධීත	අවධේතාම්	අවධීන්ත
ම.පු	අලභථාඃ	අලභේථාම්	අලභධ්වම්	අවධීථාඃ	අවධේථාම්	අවධීධ්වම්
උ.පු	අලභේ	අලභාවහි	අලභාමහි	අවධේ	අවධීාවහි	අවධීාමහි

අභ්‍යාසය 8

1 අවන්‍දථාඃ
2 අභාෂේ
3 අවන්‍දත
4 අවභාවහි
5 අශ්ලාගත
6 අසේවාමහි
7 අලභේථාම්
8 අසේවථාම්
9 අසේවන්ත
10 අයාචේතාම්

අභ්‍යාසය 9

1 තරාමි. - මම නැවෙන් ගඟ තරණය කරමි.
2 වපතඃ - ගොවියෝ දෙදෙන කුඹුරේ බීජ වපුරත්.
3 නමාමඃ - අපි උදෑසන බුදුන් වඳිමු.
4 පශ්‍යසි - නුඹ දෙවියාගේ රූපය බලහි.
5 වදන්ති - ශ්‍රමණයෝ ඒකාන්තයෙන් සත්‍ය කියති.
6 දශති - සර්පයා දරුවාගේ පාදයට දෂ්ට කරයි.
7 භජථ - නුඹලා නිතර සත්පුරුෂයන් ඇසුරු කරහු.
8 ගායතඃ - ගායකයෝ දෙදෙන මිහිරි ව ගීත ගායනා කරත්.
9 ජිඝ්‍රති - වැඩිමල් සහොදරිය උයනේ මල් සුවඳ විඳියි.
10 අර්චයාමඃ - අපි හැමදා ම උදෑසන ගුරුවරුන් පුදමු.
11 ශාම්‍යති - සීයාගේ රෝගය මදක් සුවවෙයි.
12 අපතත් - සර්පයා ජලය බීමට ගොස් ලිඳෙහි වැටුණේය.
13 අගච්ඡම් - මම ගුරුවරයා සමග විහාරයට ගියෙමි.
14 ශෘණ්වන්ති - ශ්‍රාවකයෝ ශාලාවේ සිට ධර්මය අසති.
15 විශාවඃ - අපි දෙදෙන ඉගෙනීම සඳහා පාසලට පිවිසෙමු.
16 අධාවන් - මුවෝ මිනිසුන් දැක වේගයෙන් දිව්වෝය
17 ශක්නුථඃ - නුඹලා දෙදෙන පාඩම් කිරීමෙන් හැර පරීක්ෂණයෙන් සමත්වන්නට කෙසේ හැකිවෙහුද?
18 අදේශයත් - පෙර බුදුරජාණන් වහන්සේ ලංකාවට පැමිණ යක්ෂයන්ට දහම් දෙසීය.
19 ගණයති - ශිෂ්‍යයා තම කාමරයේ පුටු ද මේස ද ගණන් කරයි.
20 අමුෂ්ණෝන් - සොරු රාත්‍රියෙහි ගෙවල්වලට පිවිස බඩු සොරකම් කළහ.

ක්‍රියාකාරකම 4

දසවැන්නා ඔබ වෙහි

දිනක් ළමයි දස දෙනෙක් නෑමට ගඟට ගියහ. ඔවුහු ගඟේ බොහෝ වේලාවක් නැවෝය. ඉක්බිති ඔවුහු නැගී ගොඩට ගියහ. එකල්හි ඔවුන්ගේ නායකයා විමසීය. ළමයි සියලු දෙනාත් ගඟෙන් ගොඩවීද? එකල්හි කිසියම් ළමයෙක් ගැන්නේය. එකයි, දෙකයි, තුනයි, හතරයි, පහයි, හයයි, හතයි, අටයි, නවයයි. ඔහු තමා නොගැනීය. පසු ව ඔහු කීය. නවයක් ම වෙති. දසවැන්නා නැත. පසුවත් ළමයා නැවත අනෙක් ළමයි ගැනීය. එකල නවයක් ම වූහ. පසුව ඔවුහු යම්හෙයකින් දසවැන්නා ගඟෙහි ගිලුනායැයි තීරණය කළහ. ඔවුහු දුකට පත්වූවෝ නිහඬ ව සිටියහ. එකල කිසියම් මගියෙක් එහි ආවේය. ඔහු ඒ ළමයින් දුකින් සිටිනු දැක විමසීය. ළමයිනි, නුඹලාගේ දුකට කරුණ කිම? ළමයින්ගේ නායකයා කීය. අපි ළමයි දහයක් නාන්නට ආවෙමු. දැන් නවදෙනෙක් ම වූයෙමු. එකෙක් ගඟේ ගිලුණේය යි.

මගියා ඔවුන් ගැනීය. එහි ළමයින් දහය ම වූහ. ඔහු නායකයාට අණ කළේය. නුඹ ළමයින් ගනින්න. ඔහු ළමයින් නවය ම ගැනීය. එකල්හි මගියා කීය. දසවැනියා නුඹ වෙහි. එය අසා සතුටු වී සියල්ලෝ ගෙදර ගියහ.

අභ්‍යාසය 10

ක්‍රියාපදය	ලකාරය	පුරුෂය	වචනය	තේරුම
අගච්ඡන්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	බහු	ගියෝය.
අකුර්වන්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	බහු	කළහ.
අපෘච්ඡත්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	ඒක	විමසීය.
අගණයත්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	ඒක	ගැනීය.
අවදත්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	ඒක	කීවේය.
සන්ති	ලට්	ප්‍ර.පු	බහු	වෙති.
අස්ති	ලට්	ප්‍ර.පු	ඒක	ඇත.
ආසන්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	බහු	වූහ.
අතිෂ්ඨන්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	බහු	සිටියහ.
ආගච්ඡත්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	ඒක	ආවේය.
අකථයත්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	ඒ.ක	කීවේය.
ස්මඃ	ලට්	උ.පු	බහු	වෙමු.
අසි	ලට්	ම.පු	ඒක	වෙහි.
අගච්ඡන්	ලඞ්	ප්‍ර.පු	බහු	ගියහ.

06 පාඩම.

අභ්‍යාසය 1

1 ගච්ඡතු	2 ගායතු	3 පචතු	4 කුරුතාම්	5 භවන්තු
6 යච්ඡතු	7 තිෂ්ඨන්තු	8 කුරු	9 පෘච්ඡතු	10 පිබ
11 චර	12 බාදතම්	13 රක්ෂත	14 පශ්‍යත	15 වදත
16 රක්ෂාණි	17 චලාණි	18 පඨාව	19 ප්‍රක්ෂාලයාණි	20 ගච්ඡාම

ක්‍රියාකාරකම 01 (සරළයි. ක්‍රියාපදය පමණක් කාලයට අනුව වෙනස් කරන්න.)

අභ්‍යාසය 2

පුරුෂය	ඒක	ද්වි	බහු	ඒක	ද්වි	බහු
ප්‍ර.පු	ගච්ඡතු	ගච්ඡතාම්	ගච්ඡන්තු	වදතු	වදතාම්	වදන්තු
ම.පු	ගච්ඡ	ගච්ඡතම්	ගච්ඡත	වද	වදතම්	වදත
උ.පු	ගච්ඡානි	ගච්ඡාව	ගච්ඡාම	වදානි	වදාව	වදාම

අභ්‍යාසය 3

පුරුෂ - වචන	ලට්	ලඞ්	ලෝට්
ප්‍ර.පු - ඒක	කරෝති	අකරෝත්	කරෝතු
ම.පු - ඒක	ඛාදසි	අඛාදඃ	ඛාද
උ.පු - ඒක	පිබාමි	අපිබම්	පිබානි
ම.පු - බහු	ලිඛථ	අලිඛත	ලිඛත
ප්‍ර.පු - බහු	පශ්‍යන්ති	අපශ්‍යන්	පශ්‍යන්තු
උ.පු - ද්වි	ධාවාවඃ	අධාවාව	ධාවාව
ප්‍ර.පු - ද්වි	වදතඃ	අවදතාම්	වදතාම්
උ.පු - බහු	වසාමඃ	අවසාම	වසාම

අභ්‍යාසය 4

පුරුෂය	ඒක	ද්වි	බහු	ඒක	ද්වි	බහු
ප්‍ර.පු	ලභතාම්	ලභේතාම්	ලභන්තාම්	සේවතාම්	සේවේතාම්	සේවන්තාම්
ම.පු	ලභස්ව	ලභේථාම්	ලභධ්වම්	සේවස්ව	සේවේථාම්	සේවධ්වම්
උ.පු	ලභෛ	ලභාවහෛ	ලභාමහෛ	සේවෛ	සේවාවහෛ	සේවාමහෛ

අභ්‍යාසය 5

1 ජනයතාම්	2 භාෂන්තාම්
3 වන්දස්ව	4 ක්‍ෂමස්ව
5 භාෂධ්වම්	6 භාෂේ
7 සේවාමහෛ	8 සේවේතාම්
9 ලභන්තාම්	10 භාෂාමහෛ

අභ්‍යාසය 6

1 පඨේයම්	2 ගච්ඡේත්
3 ක්‍රීඩේයුඃ	4 භවේයම්
5 ගායේත්	6 භවේඃ
7 වසේව	8
9 දදේම	10 වදේත්

අභ්‍යාසය 7

පුරුෂ - වචන	ලට්	ලඞ්	ලෝට්
ප්‍ර.පු - ඒක	කරෝති	අකරෝත්	කරෝතු
ම.පු - ඒක	තිෂ්ඨසි	අතිෂ්ඨඃ	තිෂ්ඨ

උ.පු - ඒක	පිබාමි	අපිබම්	පිබානි
ම.පු - බහු	ලිඛථඃ	අලිඛත	ලිඛත
ප්‍ර.පු - බහු	ලිඛන්ති	අලිඛන්	ලිඛන්තු
උ.පු - ද්වි	ධාවාවඃ	අධාවාව	ධාවාව
ප්‍ර.පු - ද්වි	වසතඃ	අවසතාම්	වසතාම්
උ.පු - බහු	වසාමඃ	අවසාම	වසාම

අභ්‍යාසය 8

ක්‍රියාපදය	පුරුෂය	වචනය	අර්ථය
චල	මධ්‍යම පුරුෂ	ඒක වචන	යන්න
ධේහි	මධ්‍යම පුරුෂ	ඒක වචන	තබන්න
දේහි	මධ්‍යම පුරුෂ	ඒක වචන	දෙන්න
භජ	මධ්‍යම පුරුෂ	ඒක වචන	වඩන්න
කුරු	මධ්‍යම පුරුෂ	ඒක වචන	කරන්න

7 පාඩම

අභ්‍යාසය 1

1. තත් + ඒතාන් + පශ්‍යතෝ / මහත් + අපි
2. තත් + යථා + අනුශ්‍රූයතේ
3. තත් + ඒතේෂාන්
4. කිඤ්චිත් + අපේක්‍ෂ
5. කදාචිත් + රාත්‍රෞ
6. තත් + විද්‍යතේ / කිඤ්චිත් + යත් + අර්ථේණ / මතිමාන් + තස්මාත් + අර්ථම් + එල්කම්
7. යත් + අපූජ්‍යඃ + අපි / යත් + අගම්‍යඃ + අපි
8. ඒතත් + ඒව + අත්‍ර / යත් + ස්වල්පාත් + භූරිරක්‍ෂණම්
9. යත් + අවශ්‍ය / තත් + අපි + අයුක්තම්
10. යත් + භවතා + අභිහිතම් / තත් + ඒව

වාග්‍යථා, වාග්විද්‍යා, ප්‍රාගේව, ෂඩත්‍ර, අජන්ත, තද්ධනලුබ්ධඃ, යද්වත්පුත්‍රේණ, යද්වෘත්තං, තද්ප්‍රාගේව

අභ්‍යාසය 2

1 තත් + න	2 තත් + නාම
3 ෂට් + නරාඃ	4 තස්මාත් + නරේභ්‍යෝ
5 වාග් + මාධුර්‍යං	6 තත් + නේත්‍රං

1 තත් + ශිල්පං
2 තත් + ශතේන
3 තත් + ශ්‍රුත්වා
4 මෘත් + ශකටිකං

තද්ධවිඃ. වාග්සරිඃ, කුකුබ්භාසඃ, ඒතද්ධි, ෂඩ්ඨරිණඃ

1 අන්‍යත් + ච
2 තත් + ච
3 තස්මාත් + චිරාත් + දෘෂ්ඨඃ + අසි
4 ස්වස්ථානාත් + චලිතකීලකේන
5 සත් + ජනාඃ
6 තත්ත්වත් + ජානාමි

තච්ජිනත්ති, තජ්ජායතේ, තජ්ජලම්, තච්චිත්‍රම්, යජ්ජීව්‍යතේ

අභ්‍යාසය 4

1 භවාන් + තත්‍ර
2 පුනඃ + ඒතාන් + තව

භවාංස්තනෝති, මතිමාංස්තත්‍ර, ස්ඵුරංස්තත්, හසංස්චකාර, පාශාංස්ඡේත්තුම්, චලංස්ටිට්ටිභිඃ, පතංස්තරුඃ

1 තාන් + ශාස්ත්‍රවිමුඛාන් + ආලෝක්‍ය
2 යස්මින් + ජීවති
3 තාන් + ශාර්දූලාන්

8 පාඩම

01 තංහසති
තාංපශ්‍යති
කිංවදති
සත්‍යංවද
ධර්මංචර

02 කිමස්ති
කිමත්‍ර
ත්වමාගතඃ
ඵලමාදය
කිමිති

03 සඤ්චාර
තඤ්ජානාති
සම්මාන

අභ්‍යාසය 1

1 තත් + ශ්‍රුත්වා / කිංචිත් + වානරං / සත්වරං + අභ්‍යුපේත්‍ය
2 කිං + ඒවං / කිං + ඒතත්

3 කිං + ඒතත් + මයා
4 යත් + ශෂ්පාදෝපි
5 කදචිත් + මාං
6 යත් + භාවි / තත් + භාවි
7 තත් + යදි / කාචිත් + ශක්තිරස්ති / තත් + විචින්ත්‍යතාං
8 කථංචිත් + ශාන්තිං + අගමත්
9 නෛතස්මාත් + ශීතරක්‍ෂා
10 තත් + ගත්වා / කිංචිත් + මාත්‍රං / ධනං + ආනයාවඃ
1 කිංක්වචිත් / බලංහත්‍වම්
2 රාජංස්තත්‍ර / හරේද්ශ්‍රේෂ්ඨිනෝ / බාලකංනාත්‍ර
3 යද්ශ්වාපදනාංමධ්‍යෝ / කශ්චිද්රාජා
4 තද්කත්‍යතාම් / තද්රක්‍ෂාථීම් / කශ්චිදුපායඃ
5 කිමේවං / ශීලඛණ්ඩනංකෘතං
6 තද්දේවඃ
7 යද්කිංචිද්දුඃඛකාරණංතද්වද
8 යදෝවංතදපිය / හෘදයංයේන
9 මමෛතදද්‍ය / පුනජීන්මදිනමිව
10 ඒතදේව / පාණ්ඩිත්‍යංයත්ස්වල්පාද්භූරිරක්‍ෂණම්

9 පාඩම

අභ්‍යාසය 1

1 රාමශ්ච ලක්ෂ්මණශ්ච - රාමලක්ෂ්මණෞ
2 වෘක්‍ෂශ්ච ලතාච - වෘක්‍ෂලතේ
3 ඥනංච ප්‍රඥච - ඥනප්‍රඥේ
4 ගුරුශ්ච ශිෂ්‍යශ්ච - ගුරුශිෂ්‍යෞ
5 ශීතංච උෂ්ණම්ච - ශීතෝෂ්ණෞ
6 ගුණාච මේධාච - ගුණමේධේ
7 සිංහශ්ච ශශකශ්ච - සිංහශශකෞ
8 මණිශ්ච කාඤ්චනම්ච - මණිකාඤ්චණෞ
9 බකශ්ච කාකශ්ච - බකකාකෞ
10 ක්‍ෂුධාච තෘෂ්ණාච - ක්‍ෂුධාතෘෂ්ණේ

අභ්‍යාසය 2

1 පුෂ්පානි ච ඵලානි ච ඡායා ච - පුෂ්පඵලඡායාඃ
2 චන්‍ද්‍රශ්ච අර්කශ්ච අනලශ්ච - චන්‍ද්‍රාර්කානලානි
3 බාලාශ්ච තරුණාච ස්ථවිරාශ්ච - බාලතරුණස්ථවිරාඃ
4 රාමශ්ච භරතශ්ච ලක්ෂ්මණශ්ච - රාමභරතලක්ෂ්මණාඃ
5 පරාර්ථශ්ච ස්වාර්ථශ්ච විධ්වංසශ්ච - පරාර්ථස්වාර්ථවිධ්වංසාඃ

අභ්‍යාසය 3

1 ප්‍රත්‍යක්ෂම්	2 ප්‍රත්‍යේකම්
3 ප්‍රබන්ධම්	4 අභිමුඛම්
5 අනුරූපම්	6 උපනගරම්
7 සන්දේශම්	8 ප්‍රයෝගම්

අභ්‍යාසය 4

1 නිර්	2 අනු
3 යථා	4 ප්‍රති
5 ස	6 ස
7 නිර්	8 යථා
9 උප	10 ප්‍රති

10 පාඩම

1 නරකපතිතඃ	2 බුද්ධපූජා
3 මානහානිඃ	4 කායිකුශලඃ
5 නයනානන්දඃ	6 කාකබලිඃ
7 සුඛප්‍රාප්තඃ	8 චින්තාකුලඃ
9 රක්ෂණෝපායඃ	10 බුද්ධධර්මං

අභ්‍යාසය 2

1 ධර්මස්‍ය ලක්ෂණම්	2 දේවස්‍ය ආලයඃ	3 ජලේ මග්නඃ
4 ධර්මාත් භ්‍රෂ්ටඃ	5 වර්ෂේ පූර්වඃ	6 සූර්යස්‍ය ප්‍රකාශඃ
7 විවේකං හීනඃ	8 සුරාය පානම්	9 වෘක්ෂස්‍ය මූලම්
10 ධනම් සම්පන්නඃ	11 රාඥඃ භයම්	12 න ඒකඃ
13 නරේඛඃ භින්නම්	14 විවේකං රහිතාඃ	

ද්වි.තත්	තෘතී.තත්	චතු.තත්	පඤ්.තත්	ෂෂ්.තත්	සප්.තත්
කාලාතීතඃ	රාජහතඃ	ගෝහිතම්	ග්‍රාමනිර්ගතඃ	සූර්යකිරණඃ	චක්‍රබන්ධඃ
කූපපතිතඃ		ක්‍රීඩෝද්‍යානම්	වෘකභීතඃ	දේවබලඃ	
භූමිපතිතානි			ගෘහාපහතඃ	රාජප්‍රසාදඃ	
පරමචින්තාතුරඃ			බන්ධනමුක්තඃ	රාජපුත්‍රඃ	
මිත්‍රවරඃ				ජීවලෝක	
ගෞරවාර්හම්				ගුරූත්තමඃ	

අභ්‍යාසය 3

1 අව්‍යය	2 තත්පුරුෂ	3 අව්‍යය
4 තත්පුරුෂ	5 අව්‍යය	6 තත්පුරුෂ
7 ද්වන්ද්ව	8 තත්පුරුෂ	9 ද්වන්ද්ව
10 තත්පුරුෂ	11 අව්‍යය	12 තත්පුරුෂ
13 තත්පුරුෂ	14 අව්‍යය	15 අව්‍යය

11 පාඩම

අභ්‍යාසය 11.1

1 සෞම්‍යඃ	2 චාන්‍ද්‍රායණඃ
3 ගාර්ගේයඃ	4 ආත්‍රේයඃ
5 ගෞධාරඃ	6 නාටේරඃ
7 වෛයාසකිඃ	

අභ්‍යාසය 11.2

1 අණ්	2 අණ්
3 ඒරණ්	4 ආරණ්
5 ආයනණ්	6 කිණ්
7 ඉණ්	8 ඒයණ්

අභ්‍යායය 11.3

1.

1 අණිමා	2 සෞමානස්‍යං
3 ලඝිමා	4 දේවත්වම්
5 ක්ලිෂ්ටතා	6 පාටවං
7 කවිත්වං	8 කෘශතා
9 රාජත්වං	10 ව්‍යක්තිත්වං

2.

1 මෝඩයාගේ ප්‍රඥාව කුඩාය.
2 කිම, ඔබගේ සොම්නස්බව කොහි වෙයිද?
3 ලෝභියාගේ දනය සැහැල්ලුය.
4 යහපත කරන්නාත් මරණින්පසු දෙව්බවට යයි.
5 බුද්ධ චරිතයෙහි කිළිටි බවක් නැත.
6 සංස්කෘත වාක්‍ය ප්‍රයෝගයන්හි දක්ෂ බව (සඳහා) මේ හිතෝපදේශය අසනලදි.
7 කවියන් අතර කාලිදසගේ කවිත්වය ඉතා විශිෂ්ට ය.
8 ශරීරයේ කෙට්ටු බව නිරෝගිතාවයට සුදුසු නොවෙයි.
9 අජාසත්, පියා ඝාතනය කොට රාජ්‍යත්වයට පත්විය.
10 යම් නායකයකුගේ ඍජු බව නැද්ද, ඔහුගේ පෞරුෂත්වය නොවන්නේ ය.

12 පාඩම

අභ්‍යාසය 12.1

වත්	මත්	ඉල	වල	ඉක
ශ්‍රද්ධාවාන්	දෘතිමාන්	තුණ්ඩිලඃ	දන්තාවල	ඡත්‍රිකඃ
යශස්වාන්	ආයුෂ්මාන්	පිච්ඡිලඃ	ශිඛාවලඃ	මාලිකඃ
පයස්වාන්	චක්‍ෂුමාන්	ඵේනිල		රූපිකඃ
ශ්‍රැතවාන්				

ආලු	අණ්	ඉන	වින්	ලු
ශීතාලුඃ	ශ්‍රාද්ධඃ		තපස්වී	කෘපාලුඃ
ශ්වේතාලුඃ			පයස්වී	මායාලුඃ
			යශස්වී	

(සුෂිරඃ, රුචිරඃ 'ර' ප්‍රත්‍යය ද ඵේනලඃ 'ල' ප්‍රත්‍යය ද වේ)

1 සැප ඇති 2 ධනය ඇති 3 නෙළුම් ඇති 4 රසය ඇති
5 තේජස ඇති 6 මායාව ඇති 7 දැකුම් ඇති 8 නෑයන් ඇති
9 හනුවක් ඇති/ඇතා 10 කඳු ඇති 11 උසස් කුලයක් ඇති 12 මස් ඇති
13 ජලය ඇති 14 දළ ඇති/ඇතා 15 හොඬ ඇති/කටහැකර 16 පිල් ඇති/මොණරා

අභ්‍යාසය 12.2

1 සභායතා 2 පාශ්‍යා
3 වාත්‍යා 4 ගෝත්‍රා
5 හෛක්‍ෂම් 6 යෞවණම්
7 කෛදර්යඃ 8 ධෛනුකම්
9 කාවචිකම් 10 බන්ධුතා

13 පාඩම

1
1 නර්තිතුම් 2 බාදිතුම්
3 ගන්තුම් 4 කර්තුම්
5 ක්‍රීඩිතුම් 6 දෘෂ්ටුම්
7 උපවේෂ්ටුම් 8 ශ්‍රෝතුම්
9 ගාතුම් 10 ප්‍රක්‍ෂාලයිතුම්
11 වන්දිතුම් 12 පක්තුම්

2
1 ස්ථාතුම් 2 පඨිතුම්
3 උපවේශ්ටුම් 4 කර්තුම්
5 ගන්තුම් 6 ගන්තුම්
7 ආගන්තුම් 8 දෘෂ්ටුම්
9 ගාතුම් 10 <u>ආරෝඪුම්</u>
11 කර්තුම් 12 ලේඛිතුම්
13 පක්තුම් 14 ප්‍රවේශ්ටුම්
15 ධාවිතුම්

1. 105 පිටුව

1 සඃ පඨිතුං ග්‍රන්ථාලයං ගච්ඡති.
2 සඃ ධනං සම්පාදිතුං විදේශං ගච්ඡති.
3 සඃ ක්‍රෝෂයිතුම් ආපනං ගච්ඡති.
4 සඃ ඛාදිතුං භෝජනාලයං ගච්ඡති.
5 සඃ ස්නාතුම් නදීං ගච්ඡති.
6 සඃ ක්‍රීඩිතුං ක්‍රීඩාංගණං ගච්ඡති.
7 සඃ ද්‍රාක්ෂයිතුං චිත්‍රමන්දිරං ගච්ඡති.
8 සඃ උපවේක්ෂිතුම් උද්‍යානං ගච්ඡති.
9 සඃ පාසයිතුම් උපහාරගෘහං ගච්ඡති.
10 සඃ ලේඛිතුං ප්‍රකෝෂ්ඨේ ගච්ඡති.

107 පිටුව

ප්‍රක්ෂාල්‍ය	පරිවේෂ්‍ය	ආගම්‍ය	පරිත්‍යජ්‍ය
ප්‍රනම්‍ය	අභිනන්ද්‍ය	පරිගණ්‍ය	ආවාද්‍ය
විගණ්‍ය	උපහස්‍ය	නිර්ගම්‍ය	උපකෘත්‍ය
උත්තිෂ්ඨ්‍ය	ප්‍රාප්‍ය	සංස්ථාප්‍ය	උද්ධාර්‍ය
අනභූත්‍ය	සමාප්නෝත්‍ය	සම්භෘත්‍ය	විචාර්‍ය

1 ඡාත්‍රඃ විද්‍යාලයං ප්‍රවිශ්‍ය පුස්තකං පඨිතවාන්
2 තෞ ආගම්‍ය භෝජනං කරිෂ්‍යතඃ
3 භික්ෂවඃ උපවිශ්‍ය ධ්‍යායන්ති
4 ලේඛ්‍ය
5 ප්‍රණම්‍ය
6 ආකර්ෂ්‍ය
7 ආනීය
8 ප්‍රක්ෂාල්‍ය
9 සංස්මර්‍ය
10 ගම්‍ය

(1,2.3 උදාහරණයන්ට අනුව ඉහත වචන යොදා වාක්‍ය එක්කරන්න.)

1 ස්නාත්වා	2 ගත්වා	3 පඨිත්වා	4 ඛාදිත්වා
5 ලිඛිත්වා	6 නත්වා	7 ගත්වා	8 පාඨයිත්වා
9 ගෘහිත්වා	10 ශ්‍රැත්වා	11 පීත්වා	12 උදිත්වා
13 කෘත්වා	14 දෘෂ්ට්වා	15 ත්‍යක්ත්වා	16 යත්වා
17 උක්ත්වා	18 -	19 තාඩයිත්වා	20 හසිත්වා

14 පාඩම

අභ්‍යාසය

1	චරිතා	- චර් + තෘ ☞ චරිතෘ ☞ චරිතා
	වක්තා	- වච් + තෘ ☞ වක්තෘ ☞ වක්තා
	වෝඪා	- වහ් + තෘ ☞ වෝඪෘ ☞ වෝඪා

විස්මර්තා - විස්මෘ + තෘ ☞ විස්මර්තෘ ☞ විස්මර්තා
න්‍යායකාරී - න්‍යාය + කෘ + ඉන් ☞ න්‍යායකාරින් ☞ න්‍යායකාරී
මන්දගාමී - මන්ද + ගම් + ඉන් ☞ මන්දගාමින් ☞ මන්දගාමී
සත්‍යවාදී - සත්‍ය + වද් + ඉන් ☞ සත්‍යවාදින් ☞ සත්‍යවාදී
උපකාරී - උප + කෘ + ඉන් ☞ උපකාරින් ☞ උපකාරී
සදාචාරී - සද් + ආ + චර් + ඉන් ☞ සදාචාරින් ☞ සදාචාරී
මිෂ්ටභාෂී - මිෂ්ට + භාෂ් + ඉන් ☞ මිෂ්ටභාෂින් ☞ මිෂ්ටභාෂී
ධනහාරී - ධන + හෘ + ඉන් ☞ ධනහාරින් ☞ ධනහාරී
ස්ථේයජීවී - සථේය + ජීව් + ඉන් ☞ ස්ථේයජීවින් ☞ ස්ථේයජීවී
දුරාචාරී - දුර් + ආ + චර් + ඉන් ☞ දුරාචාරින් ☞ දුරාචාරී
ශුභාචාරී - ශුභ් + ආ + චර් + ඉන් ☞ ශුභාචාරින් ☞ ශුභාචාරී

5 අ
1 නිතර ම මිහිරි ආහාර කන්නෝ රෝගීහු වෙති.
2 ගායකයා මනහර ගීයක් ගායනා කරයි.
3 ප්‍රේක්ෂකයෝ සුන්දර චිත්‍ර බලති.
4 සියලු පාඨකයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ පොත් කියවත්වා.
5 උයන්නා මිහිරි ආහාර දෙයි.
6 රට රකින්නා පිදිය යුතු වෙයි.
7 ගොවියෝ වර්ෂා කාලයන්හි ධාන්‍ය වපුරති.
8
9 විද්‍යාව ප්‍රචාරය කරන්නෝ පැසසිය යුත්තාහ.
10 අනුශාසකයා ජනතාවගේ අත ගනියි.

ආ
1 බාදකාඃ - බාද්
2 ගායකඃ - ගෛ
3 ප්‍රේක්ෂකාඃ - ප්‍ර + ඊක්ෂ්
4 පාඨකාඃ - පඨ්
5 පාචකඃ - පච්
6 රක්ෂකඃ - රක්ෂ්
7 කර්ෂකාඃ - කෘෂ්
8
9 ප්‍රචාරකාඃ - ප්‍ර + චර්
10 ශාසකඃ - අනු + ශාස්

6 අ
1 ධර්මය අසන්නෝ ස්වල්ප ම වෙති.
2 ධනය දෙන්නෝ උදාර යැයි කියනු ලැබේ.
3 අනුන්ගේ වැඩට අවහිර කිරීම නින්දිත වෙයි.
4 යහපත් මග යන්නා පැසසිය යුතු වෙයි.
5 යුද්ධය දිනන්නා සම්පත් ලබයි.
6 ව්‍යාකරණ දන්නා ව්‍යාකරණඥ යැයි කියනු ලැබේ.
7 ඇත්ත කියන්නෝ දුර්ලභ වෙති.
8 යහපත කරන්නෝ පැසසිය යුතු වෙති.

ආ	1	ශ්‍රෝතාරඃ	- ශ්‍රැ
	2	දතා	- ද
	3	රෝද්ධා	- රුධ්
	4	ගන්තා	- ගම්
	5	ජේතා	- ජි
	6	ශ්‍රැතා	- ශ්‍රැ
	7	වක්තාරඃ	- වද්
	8	කර්තාරඃ	- කෘ

15 පාඩම

අභ්‍යාසය 1

1 සඃ කථං ඛාදති? - සඃ ආනන්දේන ඛාදති. (අනෙකුත් වචන ද මේ ආකාරයෙන් යොදන්න)
2 සඃ කිං ඛාදති? - සඃ ඕදනං ඛාදති. (අනෙකුත් වචන ද මේ ආකාරයෙන් යොදන්න)
3 සඃ කුත්‍ර ඛාදති? - සඃ භෝජනාලයේ ඛාදති.(අනෙකුත් වචන ද මේ අයුරින් යොදන්න)
4 සඃ කදා ඛාදති? - සඃ ප්‍රභාතේ ඛාදති. (අනෙකුත් වචන ද මේ ආකාරයෙන් යොදන්න)
5 සඃ කිමර්ථං ඛාදති? - සඃ ශක්තිලාභාර්ථං ඛාදති. (අනෙකුත් වචන ද මේ අයුරින් යොදන්න)
6 සඃ කථං පඨති? - සඃ ශුද්ධං පඨති. (අනෙකුත් වචන ද මේ ආකාරයෙන් යොදන්න)
7 සඃ කිං පඨති? - සඃ සංස්කෘතං පඨති. (අනෙකුත් වචන ද මේ ආකාරයෙන් යොදන්න)

අභ්‍යාසය 2

1 ගච්ඡ
2 හස
3 ලිඛ
4 ඛාද
5 පිබ
6 පූජය
7 ක්‍රීඩ
8 පඨ
9 ප්‍රවිශ
10 පච

අභ්‍යාසය 3

1 සෙල්ලම් කරන්න එපා.
2 පූජා කරන්න එපා.
3 ලියන්න එපා.
4 බොන්න එපා.
5 පාඩම් කරන්න එපා.

1 මා ලිඛ.
2 මා ඛාද.
3 මා වද.
4 මා හස.
5 මා ගච්ඡ.

1 මා වස.
2 මා අට.
3 මා චර.
4 මා හර.
5 මා නය.
6 මා භව.
7 මා චල.
8 මා යච්ඡ.

ක්‍රියාකාරකම 02 සහ අභ්‍යාසය 4 පිළිතුරු විවිධ වියහැකි බැවින් පිළිතුරු නොදක්වමි.

අභ්‍යාසය 5

අතින්
ඇසින්
ගායනයෙන්
කෝප්පයෙන්
පොරවෙන්
ඇස් දෙකෙන්

පා දෙකෙන් බස්වලින්
අත් දෙකෙන් මල්වලින්

1 හස්තේන ලිඛති.
2 සර්වයානේන ආගච්ඡති.
3 නේත්‍රාභ්‍යාං පශ්‍යති.
4 චෂකේන පිබති.
5 ජිද්‍රේණ පශ්‍යති.
6 ශස්ත්‍රේණ ඡින්දති.
7 හස්තාභ්‍යාම් උද්ධරති.
8 ජිහ්වේන රසං වින්දති.
9 කශේන පහරති.
10 චක්‍රාභ්‍යාං ප්‍රචාලයති.

අභ්‍යාසය 6

1 මම නාම භික්ෂුඃ විමලජෝතිඃ.
2 මම ග්‍රාමං මාතර ප්‍රදේශේ අස්ති.
3 මම පිතා ග්‍රාමේ කාර්යං කරෝති.
4 මම මාතා ගෘහකාර්යාණි කරෝති.
5 මම ස්වසුඃ විද්‍යාලයඃ කෝංගල විද්‍යාලයම්.
6 මම ප්‍රියතමං විෂයම් සංස්කෘතම්.
7 මම ප්‍රියම් අන්නම් උඩේරකම්.
8 මම ප්‍රියතමං ඵලං කදලී.
9 මම සංඛේතං ශ්‍රී සාංඝිකාරාම මහා විහාරම්.
10 මම ජන්මදිනං **෴ - ෴ - ෴**

1 මැය මගේ යෙහෙළයයි.
2 මොහු මගේ ආදේශකයායි.
3 මගේ ගෙදර ලිපිනය.
4 ඔහු මගේ ශිෂ්‍යයෙකි.
5 එය මගේ දෝෂයක් නොවෙයි.
6 මගේ වචනය අහන්න.
7 මගේ විරෝධයක් නැත.
8 මා වගේමයි මගේ පුතා.
9 මගේ හිස කැරකේමය.
10 මගේ දුරකථන අංක දනියි.

ක්‍රියාකාරකම 5

1 කොහේවත් යන්න එපා.
2 කොහේවත් ඇය සමග ඉන්න එපා.
3 ඔහු සමග කොහේවත් යන්න එපා.
4 තනි ව කොහේවත් කැරකෙන්න එපා.
5 මා අතහැර කොහේවත් යන්න එපා.

1 කිඤ්චිද්'පි මා පිබ.
2 කිඤ්චිද්'පි මා යච්ඡ.
3 කිඤ්චිද්'පි මා චෝර.
4 කිඤ්චිද්'පි තං මා වද.
5 කිඤ්චිද්'පි කෘෂ්ණඵලකේ මා ලිඛ.
1 කොහොමහරි මා අමතක නොකරන්න.
2 කොහොමහරි පත්තරය ගේන්න.
3 කොහොමහරි වෙලාවට එහි යන්න.
4 කොහොමහරි ඒ හොරා අල්ලාගන්න.
5 කොහොමහරි සංස්කෘත මැනවින් ඉගෙනගන්න.

1 කවදාවත් නැවත එහි යන්න එපා.
2 කවදාවත් හුදෙක් අසත්‍ය නොකියන්න.
3 කවදාවත් ඔහු සමග සංචාරය නොකරන්න.
4 කවදාවත් එහෙම කරන්න එපා.
5 කවදාවත් මාපියන් අමතක නොකරන්න.

අභ්‍යාසය 7

1 කීයට ද ඇය උදේ කෑම කන්නෙ?
2 කවද්ද ඔබේ උපන්දිනය?
3 කීයට ද තාත්තා කාර්යාලයට යන්නෙ?
4 කවද්ද තරු පේන්නෙ?
5 කීයට ද දත් සෝදන්නෙ?

1 මම ඇයි බොරු කියන්නෙ?
2 හේතුවක් නැතුව ඇයි අඬන්නෙ?
3 බල්ලා ඇයි මෙහෙම බුරන්නෙ?
4 කුමක් නිසාදැයි විමසයි ඇයි ඔයා කිපෙන්නෙ?
5 සංස්කෘතයෙන් සංවාද කරන්න ඇයි පැකිලෙන්නෙ?
6 ඇයි අද පාසලට නොයන්නෙ?
7 ඇයි ඔහොම මා දිහා බලන්නෙ?
8 ඇයි මෙහෙම ඔවුන් අතහැර පිටරට යන්නෙ?
9 ඇයි බොරු කියන්නෙ? ඇත්ත කියන්න.
10 ඇයි ඔහු සමග එතන පාඩම් කරන්නෙ?

1 කිමර්ථං කිඤ්චිත් න බාදති?
2 කිමර්ථං මුඛං න විවරති?
3 කිමර්ථං ශීඝ්‍රං කුප්‍යති?
4 කිමර්ථං තත්‍ර ගන්තුම් න ඉච්ඡති?
5 කිමර්ථං ඒවං කරෝති
6 කිමර්ථං කශ්චිත් න ආගච්ඡති?
7 කිමර්ථං තුෂ්ණීම් තිෂ්ඨසි, අන්තරාගච්ඡ.
8 කිමර්ථං මා අස්මාභිඃ සහ න භාෂති?
9 කිමර්ථං තථා සා තව වදසි?
10 කිමර්ථං පූර්වාත් අභ්‍යාසං න කරෝති?

1 කවරෙක් කවුරුන් සමග එහි වාසය කරයිද?
2 කවුද අද පාලට නොපැමිණියෙ?
3 කවරෙක් නිතර කවුරුන් සමග කැරකෙයිද?
4 ඔවුහු කුමන ගමේද වාසය කරන්නෙ?
5 කවරෙක් සමග සවස එහි ක්‍රීඩා කරත්ද?
6 ඇඳුම් ද ආහාර ද කාටද දෙන්නෙ?
7 කුමන නගරවලින් අයබදු ගනියිද?
8 විහාරමහා දේවිය කාගේ මවද?
9 කවුරුන් කෙරෙහි සෙනෙහස දක්වන්නෙහිද?
10 කවුරුන් සමග ඔවුහු කවර වනයක කවර සතුන් මරත්ද?

1 ඔබේ නම කුමක්ද?
2 ඔබගේ මව කවුද?
3 ඔබගේ නම කුමක්ද?
4 ඔබේ පියාගේ නම කුමක්ද?
5 ඇයි අම්මා ගෙදර ම ඉන්නෙ?
6 තාත්තත් කොහේද සේවය කරන්නෙ?
7 ගෙදර කීදෙනෙක් ඉන්නවද?
8 ඔයාගෙ අයිය කවුද කියන්න.
9 ඔයාගෙ සීයගෙ නම මොකක්ද? ඔහු කොතන කාත් එක්කද වාසය කරන්නෙ?
10 සොයුරිය මොනවද කරන්නෙ? බාලයා කොහේද ඉගෙනගන්නෙ?
11 ඔවුහු කුමන පන්තියක මොන මොනවද ඉගෙනගන්නෙ?
12 ඔබේ ප්‍රියත ම භාෂාව කුමක්ද?
13 ඔබේ අම්මගෙ ප්‍රියත ම කෑම කුමක්ද?
14 ලබන සතියෙ කොහෙද යන්නෙ?
15 ඔබ උදේ කීයටද නැගිටින්නෙ?
16 උදේ කෑම කාත් එක්ක කීයට ද කන්නෙ?
17 හවස කීයටද පූජාව කරන්නෙ?
18 ලංකාවෙ කොහේ කොහේ යන්නද කැමති?
19 කා කෙරෙහි සෙනෙහස හෝ ශ්‍රද්ධාව ඇද්ද?
20 අනාගතේ කවුරු වෙන්නද කැමති?

16 පාඩම

අභ්‍යාසය 1

1 යදා ත්වං තත්‍ර න ගච්ඡසි තදා අහමපි ආගච්ඡාමි.

මේ ආකාරයට 'යද' මුලටත් 'තද' මැදටත් යොදා ලියන්න.

1 යම් විටක නුඹ එහි නොයහි ද එවිට මම ද එමි.
2 යම් විටක අම්මා බත් උයයි ද එවිට නංගී රූපවාහිනිය බලයි.
3 යම් විටක ගුරුවරයා පන්තියට පිවිසෙයි ද එවිට ශිෂ්‍යයෝ අසුන්වලින් නැගිටිති.
4 යම් විටක හිරු අවරට යයි ද එවි සැමතැන අඳුර පැතිරෙයි.
5 යම් විටක අම්මා නැද්ද එවිට මිහිරි ආහාර නොවන්නේය.
6 යම් විටක බසය වෙලාවට නො එයි ද එවිට යතුරු පැදියෙන් නගරයට යමු.
7 යම් විටක හඳ පෙනෙන්නේ ද එවිට කුමුදු පිපෙති.

8 යම් විටක හොඳින් ඉගෙන නොගන්නේ ද එවිට පරීක්ෂණයෙන් සමත් නොවන්නෙහිය.
9 යම් විටක දන් දෙයි ද එවිට දිව්‍ය ලෝකයට යයි.
10 යම් විටක දොර අරියි ද එවිට ඇතුළට එමි.

1 ඔහු දුප්පත්ය නමුත් ඔහු සැප ඇත්තෙකි.
2 ඔහු පණ්ඩිතයෙකි නමුත් සංස්කෘත නො කියයි.
3 ඇය ලස්සනයි නමුත් දුප්පත් වෙයි.
4 ඔවුහු උත්සාහ කරති නමුත් ඇය මැරුණාය.
5 බෙහෙත් තිත්තය නමුත් නිරෝගී බවට සුදුසු වෙයි.
6 ධර්මය සරළ නොවෙයි නමුත් නිතර ම ඇසිය යුතුය.

අභ්‍යාසය 2

1 ඉදින් පාපය නොකරන ලද නම් එවිට පසුතැවීම නොකරන්න.
2 ඉදින් අවාසනාව වෙයි නම් එවිට අතට පත් නිධානය ද ගිලිහෙයි.
3 ඉදින් හොඳින් ඉගෙන ගනියි නම් එවිට පරීක්ෂණයට බිය නොවන්න.
4 ඉදින් දරුවා උස්හඬින් අඬයි නම් එවිට කිරි දී නලවන්න.
5 ඉදින් අසත්‍ය ම කියයි නම් එවිට සියයක් දඬුවම් කරන්න.
6 ඉදින් විපතක් වන්නේ නම් එවිට බෙදීම නුසුදුසුය.

අභ්‍යාසය 3

1 බීජය යම් සේ ද පැලය ද එසේ ය.
2 පෙර යම් සේ ද පසු ද එසේ ය.
3 ගස යම් සේ ද ඵලය ද එසේ ය.
4 කැමැත්ත යම් සේ ද එසේ කරන්න.
5 මේ මගේ නෑයා යම් සේ ද නුඹත් එසේම ය.
6 ගුරුවරයා යම් සේ කියයි ද ශිෂ්‍යයා ද එසේ කරයි.
7 අදහස යම් සේ ද ගමන ද එසේ ය.
8 දක්ම යම් සේ ද පැවැත්ම ද එසේ ය.

1 යථා නෘත්‍යං තථා ගායනම්.
2 යථා පාපං තථා දණ්ඩනම්.
3 යථා කථා තථා කාර්යම්.
4 යථා ත්වයා ප්‍රේමං තථා තයා න භවති.
5 යථා ඉමානි ආම්‍රඵලානි මධුරානි තථා තානි ආම්‍රඵලානි න භවති.
6 යථා ඉමානි පුෂ්පානි මනෝහරානි තථා තානි පුෂ්පානි සුගන්ධානි.
7 යථා ත්වං ඉච්ඡසි තථා භාෂය.
8 යථා තව මාතා පචති තථා ත්වං'පි කර්තුං ශක්නෝසි.

අභ්‍යාසය 4

1 නුඹ යම්තාක් කැමැත්තෙහි ද ඒතාක් ගන්න.
2 යම්තාක් දෙන ලද ද ඒතාක් කන්න.
3 යම්තාක් මගේ සිරුරෙහි පණ ඇද්ද ඒතාක් නුඹ අමතක නොකරන්නෙමි.
4 හුස්ම යම්තාක් ද ඒතාක් ආශාවන් ය.
5 යම්තාක් කිසිවක් කතා නොකරයි ද ඒතාක් මෝඩයා බබළයි.

1 කාන්ත, එසේ නම් යන්න.

2 පාඩම් කරන්නට නොකැමති නම් ඉදින් ගෙදර යන්න.
3 ධනය කැමති නම් ඉදින් ආශ්‍රමය හැර අන් තැනකට යන්න.
4 ආධ්‍යාත්මික ජීවිතය කැමති නම් ඉදින් අන් තැනකට නොගොස් ආශ්‍රමයෙහි ඉන්න.
5 සෙනෙහස කැමති නම් ඉදින් වෙනත් වාසයකට නොයා යුතුය.
6 ඇස් කණ්නාඩිය නැතිනම් ඉදින් කෙසේ දකින්නට හැකිද?

1 මම පුස්තකම් දේහි, නෝ චේත් පිතරම් වදිෂ්‍යාමි.
2 මම ආඥා අනුසර, නෝ චේත් දණ්ඩනාං ලහිෂ්‍යසි.
3 ධර්මේ චර, නෝ චේත් නරකේ ප්‍රභවිෂ්‍යති.
4 ප්‍රභාතේ'ව උත්තිෂ්ඨ, නෝ චේත් පාඨාලයං ගන්තුම් ප්‍රමාදං භවිෂ්‍යති.
5 සාධුකං රක්‍ෂ, නෝ චේත් ත්‍යක්ත්වා ගච්ඡිෂ්‍යති.

පුණරීක්‍ෂණ

1 බුද්ධි ප්‍රකාශය යම් සේ වෙයි ද එසේ කිසියම් උපායක් අනුව සිටිනු ලැබේවා.
2 ඉදින් මේ ඔබේ පුත්‍රයන් මාස හයකින් නිති ශාස්ත්‍රය දන්නවුන් නොකරම් ද එවිට මගේ නම අත්හරිමි.
3 ඉදින් මෙසේ අදහස වන්නේ ද එසේ නම් ගමන් මග යහපත් වෙත්වා.
4 යම් සේ ජලයෙන් ඒදණ්ඩ බිඳේ ද එසේ කේලමෙන් සෙනෙහස ද බිඳේ.
5 එහෙයින් යම්තාක් ඔහුගේ උස් හඬෙහි ඇසට පේන දුරෙහි යම් ද ඒතාක් අන්තැනක යමි.
6 යම්තාක් මම ඒ ශබ්දයෙහි ස්වරූපය දන එමි ද ඒතාක් මෙහි ම රැඳෙන්න.
7 ඔබේ කල්පිතය යමක් ද එය සත්‍යකි.
8 මම යම් සේ ද එසේ නුඹලා ද සඳ ඇසුරු කරන්නෝ වන්නාහු.
9 ඔබේ කැමැත්ත යම් සේ ද මා විසින් ද එසේ කළ යුතුය.
10 වර්ධමාන සමග වෙන්වීම හටගත්තේ යම් සේ ද සියල්ල එසේ දැන්විය යුතුය.
11 යම්තාක් වාඩිවෙයි ද ඒතාක් රන්වන් රෝම දේහ මැද යුද්ධය දුටුවේය.
12 ඉදින් මෙසේ කියන්න, එසේ නම් දැඩි බැම්මෙන් බැඳුනේ එහි යමි.
13 අනතුරුව ඇය යම්තාක් කිසියම් පිළිතුරක් නො දුන්නී ද ඒතාක් ඔහු කෝප විය.
14 යම් සේ නුඹලා දෙදෙනා ද නො දන්නහු ද එසේ මිතුරුබව අත්හරින්නෙමි.
15 යම් විටක රාජ පුරුෂයෝ ඒ ගසට නැග ඒ බෙනය බලත් ද එවිට කළු සර්පයා දුක්කාහ.
16 යම් සේ කලට දෙනගෙන් කිරි දෙවේ ද එසේ ප්‍රජාව ද පාලනය කෙරේ.
17 ඉදින් මෙසේ වන්නේ නම් එවිට මේ ධනය මට දෙන්න.
18 ඉදින් දුවන්නට කිසිවෙක් නොකියන්නේ නම් ඒතාක් වහා යනු ලැබේවා.
19 ඉදින් අන් අය සමාන ව දකින්නේ නම් එසේ කරන්න.
20 යම් සේ මගේ අදහස ඉටුවීමට යත් ද එසේ සිටිනු ලැබේවා.

සමාප්තම්.

संस्कृतभाषा कुञ्चिका ०५

සංස්කෘත භාෂාව යතුර 05

-සංස්කරණය-

පූජ්‍ය බලවින්නේ කස්සප හිමි.

01 පාඩම.

ක්‍රියාකාරකම 1.1

01.

ස්වර					
හ්‍රස්ව	**දීර්ඝ**	**ගුණ**	**වෘද්ධි**	**නාමීන්**	**සන්ධ්‍යක්ෂර**
අ,ඉ,උ, ඍ,ඏ	ආ,ඊ,ඌ,ඎ, ඐ	එ,ඔ,අර්, අල්	ආ,ඓ,ඖ, ආර්,ආල්	ඉ,ඊ,උ,ඌ,ඍ ,ඎ,ඏ ඐ එ,ඓ,ඔ,ඖ	එ,ඓ,ඔ,ඖ

02.

ව්‍යඤ්ජන					
අල්පප්‍රාණ	**මහාප්‍රාණ**	**නාසික්‍ය**	**අන්තඃස්ථාක්ෂර**	**ඌෂ්මන්**	**සන්ධ්‍යක්ෂර**
ක, ග, ච, ජ. ට, ඩ, ත, ද, ප, බ,	ඛ, ඝ ඡ, ඣ ඨ, ඪ ථ, ධ ඵ, භ	ඞ ඤ න ණ ම	ය ර ල ව	ශ ෂ ස හ	එ ඓ ඔ ඖ

03.

අඝෝෂ	**ඝෝෂ**
ක, ඛ	ග, ඝ,
ච, ඡ	ජ, ඣ, ඤ
ට, ඨ	ඩ, ඪ, ණ
ත, ථ	ද, ධ, න
ප, ඵ	බ, භ, ම
ශ, ෂ	ය, ව, ර,
ස,	ල, හ

ක්‍රියාකාරකම 1.2 වර්ගාක්ෂර වෙන් කිරීම

क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म

ක්‍රියාකාරකම 1.3 සිංහල අකුරින් ලිවීම

අනෘතභාෂිණො මෙෂපාලස්‍ය

ආසිදෙකශ්මින් ග්‍රාමෙ කශ්චින් මෙෂපාලම්. ස කදාචිත් සුදූරමනයත් ස්වයූථම් බහවො වෘක්ෂාස්තත්‍රාසන් නිබිඩා ච තෙෂාන් ධායා රවිකිරණො අපි ක්වචිත් ක්වචිදෙව ප්‍රවෙශමවලභන්ත. තස්මින්ස්ථානෙ මධ්‍යාහ්නෙ අපි සුශීතලං තතස්ථලම් විපුලානි තෘණ පර්‍ණානි නිර්මලිශ්ච බහවො නිර්ඣරා ආසන්. ස්ථානෙ තත්‍ර කස්‍යචිත්තරොර්මූලෙ විශ්‍රාන්තිමනුභවතස්තස්‍ය යූනො මනසි සමුත්‍යන්නඃ සහසෛසවෛෂ විචාරඃ. නිර්ඣරමෙතද්වනම් කශ්චිදන්‍යපශුරත්‍රාපතෙත්. තර්හි කිං කරිෂ්‍යාමි? අසාහයො අහමෙතෛමෙෂෛඃ සහ තස්‍ය භක්ෂ්‍යමවශ්‍යං භවිෂ්‍යාමි. පරීක්‍ෂෙ තාවද්‍යදි කො’පි මානුෂො’ත්‍ර සමීපෙ තිෂ්ඨති න මෙති. ඒවං සම්ප්‍රධාර්‍ය හො හො වෘක ඉහායාතො වෘක ඉහායාතො ඉත්‍යු චෛරාක්‍රොශත් ස යුවා ඒතචඡ්‍රුත්වා සමීපස්ථාඃ ක්‍ෂෙත්‍රපාලඃ ශස්ත්‍රන්‍යාදාය තත්‍ර ප්‍රාප්තා සත්වරං සහාය්‍යාර්‍ථං තාන් දෘෂ්ට්වා ප්‍රීතිමනාඃ ස මෙෂපාලො’වදත් නා’ත්‍ර වෘකඃ පරං සමීපෙ ජනානාං නිවාසො විද්‍යතෙ න වෙති ඥාතුමෙවාහං තතා’ක්‍රොෂමිති ඒතද්වචනං නිශම්‍ය යථාගතං නිවෘත්තාස්තෙ. කෘෂීවලාඃ අන්‍යොදුස්තථෛව විනොදාර්‍ථං ස අක්‍රොශත් පුනරපි ශස්ත්‍රපාණීන් ජනානාගතාන් දෘෂ්ට්වා සෞ පර්‍යහසද් වෘකො නාසතීති චාවදත්. ඉත්ථං බහුවාරං වඤ්චිතාස්තෙප්‍රාතිනාමෙශිකෘස්තෙන මිථ්‍යාවදිනා

අථෛකස්මින් දිනේ පරමාර්ථත ඒකඃ තත්‍රායාතඃ. කෙචිද් වෘකා මෙෂාණාං ගණෛනාකෘෂ්ටාඃ. තාන්දෘෂ්ට්වා භීතග්‍රහස්තඃ ස යුවා වෘකා ආයාතා වෘකා ආගතා ඉත්‍යාක්‍රොශත්. යථාපූර්‍වමුච්චෛඃ සමාහ්වයච්ච ප්‍රතිවේශ්‍යාන්. පරං තත්‍රාද්‍ය න යාමො යතඃ ස දුර්මතිස්මාන් වඤ්චයති. පරිහසති චෙති තෛර්ප්‍රාතිවෙශිකෛර්විථො නිශ්චිතම්. අථ සාහාය්‍යාර්ථමනාගතේෂු ජනේෂු වෘකෛර්භක්ෂිතා බහවො මෙෂාඃ. ස පාලකොපි කිඤ්චිද් පීඩිතඃ ඒවමනෘතභාෂිණස්තස්‍ය ප්‍රාප්තේ දණ්ඩඃ.

නාසත්‍යවාදිනඃ පුන්‍යං න සඛ්‍යං න යයොභුවි - දෘශ්‍යතෙ නාපි කල්‍යාණං
කාලකූටමිවාශ්‍යන්තඃ

ක්‍රියාකාරකම 1.4

01. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම

02. ↘

කණ්ඨජාඃ	අ, ආ, ක, ඛ, ග,ඝ, ඞ, හ , අඃ
තාලුජාඃ	ඉ, ඊ, ච, ඡ, ජ, ඣ, ඤ, ය, ශ,
මූර්ධජාඃ	ඍ, ඎ, ට, ඨ, ඩ, ඪ, ණ, ර,ෂ
ධන්තජාඃ	ඏ, ඐ, ත, ථ, ද, ධ, න, ල, ස
ඕෂ්ටජාඃ	උ, ඌ, ප, ඵ, බ, භ, ම
නාසික්‍යාඃ	ඞ, ඤ, ණ, න, ම
කණ්ඨතාලුජෞ	ඒ, ඓ
කණ්ඨෝෂ්ටජෞ	ඔ, ඖ
දන්තෝෂ්ටජඃ	ව.

ක්‍රියාකාරකම 1.5 01.

I. අ, ක, ග, හ කණ්ඨජ ෂ ඨ ද දන්තජ
II. කණ්ටතාලූ / දන්තෝෂ්ඨජ
III. අනුනාසික්‍ය - නාසික්‍ය - වර්ගාන්ත
IV. කණ්ඨජ
V. තොල්වලින්
VI. ඒකජාක්ෂර / ද්විජාක්ෂර
VII. අඝෝෂ / මහාප්‍රාණ
VIII. අධිස්වර / අන්තස්ථ
IX. නාසික්‍ය - අනුනාසික්‍ය
X. වර්ගමූල

ක්‍රියාකාරකම 1.6 1.4 **ක්‍රියාකාරකම හා සම වේ.**

පාඩම 02.

ක්‍රියාකාරකම 2.1

01. නරෞ, භූපාලඃ, හෙ ශිෂ්‍යඃ, ලතා, ධෙනුඃ, හෙ කන්‍යෙ
02. හෙ ශිෂ්‍ය, හෙ කන්‍යෙ
03.

පුරුෂ ලිංග	ස්ත්‍රී ලිංග	නපුංසක ලිංග
නරෞ	ධෙනුඃ	
භූපාලඃ	ලතා	
හෙ ශිෂ්‍ය	හෙ කන්‍යෙ	

ක්‍රියාකාරකම 2.2

01. මෘගං, ආහාරං, බුද්ධම්, දුග්ධං, ශ්වෙතවස්ත්‍රං

02.

විභක්ති	ඒක වචන	ද්විවචන	බහු වචන
ද්විතීයා	මෘගං	මෘගෞ	මෘගාන්
ද්විතීයා	ආහාරං	ආහාරෙ	ආහාරානි
ද්විතීයා	බුද්ධං	බුද්ධෞ	බුද්ධාන්
ද්විතීයා	දුග්ධං	දුග්ධෙ	දුග්ධානි
ද්විතීයා	ශ්වෙතවස්ත්‍රං	ශ්වෙතවස්ත්‍රෙ	ශ්වෙතවස්ත්‍රානි

ක්‍රියාකාරකම 2.3-1

අප්‍රධාන	ප්‍රධාන
ගාං	ක්ෂීරං
ධනිකම්	ආහාරං
ශිෂ්‍යං	ප්‍රත්‍යුත්තරං
ශ්‍රාවකාන්	ධර්මං
ධනිකං	භාණ්ඩානි
වෘක්ෂං	පුෂ්පං
ගෘහං	පුත්‍රං

02. ද්විකර්මක ධාතු යොගයෙහි ප්‍රධාන හා අප්‍රධාන කර්ම දෙකකි.

03. දුහ්, යාච්, පච්, දණ්ඩ්, රුධ්, ප්‍රජ්, චි, බ්‍රෑ, ශාස්, ජි, මථ්, මුෂ්, නී, හෘ, කෘ, වහ්,

04. 1. ද්විසහස්‍රං 2. අමාත්‍ය 3. වෘක්ෂම් 4. අහං
5. අජයත් 6. ධනලාභං 7. සහස්‍රං 8. ස්වක්ෂෙත්‍රං
9. ගජඃ 10. වහති 11. ධාන්‍යානි

ක්‍රියාකාරකම 2.4

1 පිළිතුරු ඉදිරියේ

I. ෂඩ්වර්ෂං - වර්ෂ හයක්
II. පංචවර්ෂං - වර්ෂ පහක්
III. ව්‍යාකරණම් - ව්‍යාකරණ
IV. ෂට්වර්ෂං - වර්ෂ හයක්
V. ෂණ්මාසං - මාස හයක්

2.4 - 2 අභ්‍යාස පිළිතුරු

१। स्वसेवां। २ वर्षे एव। ३ अवसत्।
४ द्वितीयवर्षे। ५ भोजराजः

→ 16 පිටුව හිස්තැන් පිරවීම

17 පිටුව 1. 1. විහාරං 2. බුද්ධං 3. බුද්ධං 4. රාධාං 5. චිත්තං

2. अभि ඉදිරියෙ - परि හාත්පස - प्रति කරා/ වෙත - अनु අනුව - प्रति පාසා

ක්‍රියාකාරකම 2.5

01 १। विहारं २। संघावासं ३। श्रीलङ्काद्वीपं ४। अटविं ५। धेनुं

02. 1. විහාරයට ඉදිරියෙන් උපාසකයා සිටියි. 2. සංඝාවාසය වටේට සෝමසාර සිටියි.
3. ලංකාව වටේ ම මුහුද වෙයි. 4. පාර දෙපැත්තේ කැලය දක්නා ලැබේ.
5. දෙන ළඟ වස්සා සිටියි.

03 විවිධ වාක්‍ය විය හැකිය.

04. १। अङ्गनम् २। गुरुम् ३। अधार्मिकम् ४। मूर्खम् ५। धर्मम्

ක්‍රියාකාරකම 2.6

01. १।अमात्यं/ देशान्तरं २। शिष्यं ३। पुत्रं/ क्षीरान्नं

४। मूषिलं/वीनावादनं ५।परलोकं

02. ප්‍රෙශයති / ආසයති / භොජයති / අවෙදයත් / අප්‍රෙෂයත්

03.
1. පිතා පුත්‍රං බුද්ධං වන්දයති.
2. ලෙඛකඃ ලෙඛනං ලෙඛයති.
3. ගුරුඃ ශිෂ්‍යං පාඨයති.
4. මාතා පුත්‍රං වාචයති
5. කර්මකාරකඃ කර්මං කාරයති.

करोति	कारयति
वचति	वाचयति
पठति	पाठयति
लिखति	लिख्यति
वन्दति	वन्दयति

ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා වරහන් තුළින් තේරීම

1. ද්විතීයා විභක්තිය
2. ද්විතීයා විභක්තිය
3. ද්විතීයා විභක්තිය
4. ද්විතීයා විභක්තිය
5. ද්විතීයා විභක්තිය
6. ද්විතීයා විභක්තිය

19 පිටුව හිස්තැන් පිරවීම

ක්‍රියාකාරකම 2.7

01 හස්තෙන	- තෘතීයා ඒකවචන	- අතින්
02 පාදෛඃ	- තෘතීයා බහුවචන	- පාවලින්
03 ඖෂධෛඃ	- තෘතීයා බහුවචන	- බෙහෙත්වලින්
04 උඩුපෙන	- තෘතීයා ඒකවචන	- පහුරකින්
05 ධාන්‍යෛඃ	- තෘතීයා බහුවචන	- ධාන්‍යවලින්

2.7 - 2 තෘතීයා පදයන්හි අර්ථ

ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන
चक्षुषा	चक्षुर्भ्याम्	चक्षुर्भिः
कर्णेन	कर्णाभ्याम्	कर्णैः
मुखेन	मुखाभ्याम्	मुखैः
दन्तेन	दन्ताभ्याम्	दन्तैः
अङ्गुल्या	अङ्गुलिभ्याम्	अङ्गुलिभिः

ක්‍රියාකාරකම 2.8

01. 1. මා විසින් දුන් සත්‍ය දක්නා ලදී. 2. නුඹ විසින් කුමක් වර්ණිතද ?
3. එහෙයින් ඔවුහු විමසූහ. 4. මේ නපුරා විසින් මාගේ දරුවා කන ලදී.
5. කරණවෑමියා විසින් සියලු ක්ෂපණකගේ පුවත ඔවුන්ට දක්වන ලදි.

02. මයා - මා විසින් /ත්වයා - නුඹ විසින්. / තෙන - ඒ නිසාවෙන් /දූරාත්මනා - නපුරා විසින් / නාපිතෙන - කරණවෑමියා විසින්

03. ප්‍රථමා	තෘතීයා	තෘතීයා	ප්‍රථමා
දාසඃ	දාසෙන	සෙවකෙන	සෙවකඃ
කපිඃ	කපිනා	භූපතිනා	භූපතිඃ
නරඃ	නරෙන	මාර්ජාරෙන	මාර්ජාරඃ
ලතා	ලතයා	කෘෂීවලෙන	කෘෂීවලඃ
ඵලං	ඵලෙන	අරිනා	අරිඃ
බුද්ධඃ	බුද්ධෙන	මූෂිකෙන	මූෂිකඃ
මුනිඃ	මුනිනා	පුෂ්පෙන	පුෂ්පං
ධේනුඃ	ධෙන්වා	ශ්‍රාවකෙන	ශ්‍රාවකඃ
ගංගා	ගංගයා	පිත්‍රා	පිතා
මාතා	මාත්‍රා	ජිහ්‍වයා	ජිහ්‍වයාඃ

ක්‍රියාකාරකම 2.9

01. ගුරුණා සාර්ධං / ශාවකෛඃ සහ/ ප්‍රඥයා සදෘශා / තෘෂ්ණාසමං / තෙන ධනෙන

02. 1. මම ගුරුවරයා සමඟ ගමට යමි. 2. උඟරා පැටවුන් සමඟ වන ගොමුවට පිවිසෙයි.
3. ප්‍රඥාව සම ආගම වේ. 4. තණ්හාව හා සමාන ජලයක් නැත.
5. ඔහුගේ ධනයෙන් කිම?

03. සහ ශිෂ්‍යෙණ ආගතඃ / සාර්ධං ධනිනාගතඃ/ සමං ශිෂ්‍යාභ්‍යාම් අධීතෙ/ සාකං නයනාභ්‍යාම් ශලක්ෂණඃ

04. 1 අමාත්‍යෛඃ සහ 2. ශ්‍රාවකෛඃ සාර්ධං 3. බුද්ධෙන සදෘශඃ 4. ගුරුණා සාර්ධං 5. අස්මාභිඃ සාකං

ක්‍රියාකාරකම 2.10

1. චක්ෂුභ්‍යාම්/ පාදෙන/ හස්තෙන/ කර්ණාභ්‍යාම්/ වචසා

2. අන්ධඃ - අන්ධයා/ ඛඤ්ජඃ - නොන්ඩි,/ කුණිඃ - කොරවුන,/ බධිරඃ - බිහිරි/ මූකඃ - ගොළු

3. १ ඔහු ඇස් දෙකින් අන්ධය. २ ඔහු පාදයෙන් නොණ්ඩිය. ३ ඔහු අතින් කොරය.

४ ඔහු කන්දෙකින් බිහිරිය. ५ ඔහු වචනයෙන් ගොලුය.

4. අන්ධඃ / බධිරඃ/ කුණිඃ/ ඛඤ්ජඃ/ මූකඃ (පිළිවෙලට දක්වා ඇත)

**ක්‍රියාකාරකම
2.11**

1. සත්‍යෙන/ යත්නෙන/ දානෙන/ දීපෙන/ ද්‍රෝහෙන.

2. १ සත්‍යයෙන් කීර්තියට පැමිණේ. २ උත්සහයෙන් ජය ලබයි. ३ දීමෙන් සැප ලබයි.

४ පහනින් අලෝකය වෙයි. ५ ද්වේෂයෙන් නරකයට යයි.

3.

	सत्याभ्याम्	
अगदेन		
		उडुपैः
	धर्माभ्याम्	
बीजेन		

23 පිටුව හිස්තැන් පිරීම සියළුම හිස්තැන් තෘතීයා විභක්තිය ලෙසම යෙදේ.

ක්‍රියාකාරකම 2.12

1. **याचकाय । सत्येभ्यः । वृक्षाय । भिक्षवे । धेनवे ।**

2. 1 යාචකයාට ආහාර දෙයි. 2 රජ සේවකයාට තෑගි දෙයි. 3 ගසට ජලය දෙයි. 4 උපාසකයා භික්ෂුවට ආහාර දෙයි. 5 ගොවියා දෙනට බෙහෙත් දෙයි.

3.

१	मुनेः	मुनिभ्याम्	मुनिभ्यः
२	देवाय	देवाभ्याम्	दवेभ्यः
३	राज्ञे	राजाभ्याम्	राजभ्यः
४	वध्वै	वधूभ्याम्	वधूभ्यः
५	नद्यै	नदीभ्याम्	नदीभ्यः

ක්‍රියාකාරකම 2.13

1. භද්‍රාය/ස්වස්ති/රාමාය/ඉන්‍ද්‍රාය/ දෙවාය.

2. 1. බුදුරජාණන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා. 2. සැමදා ඔබට සෙත් වේවා. 3. සීතා රාමට කම් නැත. 4. ඉන්‍ද්‍රදෙවියාට දෙන පුද 5. දෙවියාට මළවුන් වෙනුවෙන් දෙනපුද

3. නමඃ නරායණාය / ස්වස්ති සිද්ධම්/ පිතෘභ්‍යාම් ස්වධා/ අලං ඉධ වාසෙන/ බ්‍රාහ්මණාය හිතම්/ සොමාය ස්වාහා

4. **පිළිවෙල අනුව-** ශිවාඃ/ නමො/ නමො/ නමොස්තු/ ස්වස්ති.

ක්‍රියාකාරකම 2.14

1. 1 ගිලනාට බෙහෙත රුචිවෙයි.
   2 පින්වතුන්ට උපදේශය යහපත්ය
   3 දුර්වාස ඍෂිවරයා ශකුන්තලාවට ශාප කරයි.
   4 දේවදත්ත බුදුරදුන්ට ඊර්ෂ්‍යා කරයි
   5 මෝඩයා පින්වතුනට ක්‍රෝධ කරයි.

2. ගිලානාය/ පුණ්‍යවන්තෙභ්‍යඃ/ ශකුන්තලායෛ/ බුද්ධාය/ පුණ්‍යවන්තෙභ්‍යඃ

ක්‍රියාකාරකම 2.15

1. 1 රොචතෙ 2 ඊර්ෂයති 3 දුහ්‍යති 4 ශපතෙ 5 කෘධ්‍යති

ක්‍රියාකාරකම 2.16

1. 1 මාගේ උත්සාහය රාජ්‍යයේ දියුණුව පිණිසයි.
   2 බුද්ධජාතන් වහන්සේ නිවන් පිණිස ධර්මය දෙසීය.
   3 හික්මීම ඇසීම දරයි. (හික්මීම පිණිස ඇසිය යුතු වේ.)
   4 ප්‍රජාව පිණිස වූ ගෘහස්ථයා
   5 සත්‍ය පිණිස පමණට කතා තරන්න.
2. අභ්‍යුදයෙයෙ/ මොක්ෂාය/ සංයමාය/ ප්‍රජායෙයෙ/ සත්‍යාය

3. 1 සංයමාය 2 පරොපකාරාය 3 ත්‍යාගාය 4 මොක්ෂාය 5 විනාශාය**(පිළිවෙලින් දක්වා ඇත)**

ක්‍රියාකාරකම 2.16

1. මෙම ශ්ලෝකද්වයේ ශ්ලෝකාර්ධ වෙන් කිරීමෙන් කෙටි වැකි ලෙස ලිවිය හැක.

2. 1 චතුර්ථී 2 චතුර්ථී 3 චතුර්ථී 4 චතුර්ථී

03. පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 3.1

1. 1 ගොවියා කුඹුරින් එයි
   2 පර්වතයෙන් සංචාරකයා වැටෙයි.
   3 පූජකයා මන්දිරයෙන් නික්මෙයි.
   4 ශරීරයෙන් දහදිය වැටෙයි.
   5 කටින් දත වැටෙයි.

2. ක්ෂෙත්‍රාත්/ පර්වතාත්/ මන්දිරාත්/ ශරීරාත්/ මුඛාත්

3.

ප්‍රථමා	පඤ්චමී
නරඃ	නරාත්
ශිෂ්‍යෞ	ශිෂ්‍යාභ්‍යාම්
වෘක්ෂඃ	වෘක්ෂාත්
ශස්ත්‍රාඃ	ශාස්තුඃ
ධෙනුඃ	ධෙන්වාඃ/ ධෙනොඃ

ක්‍රියාකාරකම 3.2

1. 1 වනයට දුරින් විහාරය ඇත. 2 අනෙක් මාලිගයෙන් චෛත්‍යය
   3 ගමෙන් අනෙක නගරයයි. 4 නගරයෙන් පෙර රොහලයි.
   5 නුබෙන් පෙර මම සිටිමි.

2. ආරාත් / ප්‍රාසාදාත්/ ග්‍රාමාත්/ නගරාත්/ ත්වත්

3. ආරාත් - දුරින්/ අන්‍යො - අනෙක්/ ඉතරො - අනෙක්/ පූර්වො - පෙර/ ප්‍රාක් - පෙර

ක්‍රියාකාරකම 3.3

1. 1 ලෝභයෙන් ක්‍රෝධය හටගනියි. 2 මෝහයෙන් පාපය උපදියි.
   3 උත්සාහයෙන් ජය ලබයි. 4 හික්මීමෙන් සුදුසුබවට යයි.
   5 ධනයෙන් ධර්මය ද, සැපයද ලබයි.

2. ලොභාත්/ මොහාත්/ උද්‍යොගාත්/ විනයාත්/ ධනාත්

3. 1 පාපාත් නරකං පතති. 2 පුණ්‍යාත් ස්වර්ගං යාති. 3 ඥානාත් ගුණං වර්ධතෙ.
   4 කෘපණාත් ශාන්තං භවති. 5 ස්නෙහාත් පුත්‍රං ලාලයති.

ක්‍රියාකාරකම 3.4

1. 1 උපතේ සිට සැප කොයින් ද? 2 සමුදුර දක්වා පොළව වෙයි.
   3 මරණය තෙක් දුකම වෙයි.(විදියි) 4 වනය දක්වා වැස්සවැස්සේය.
   5 මහලුබව තෙක් යොවුන් බව ඇසුරු කරයි.

2. ආජන්මනඃ/ ආසමුද්‍රාත්/ ආමරණාත්/ ආවනාත්/ ආවෘද්ධත්වාත්

3. 1 ආසමුද්‍රාත් 2 ආයෞවනාත් 3 ආසායණාත්/ 4 අග්‍රමාත් 5 අපථඃ

ක්‍රියාකාරකම 3.5

1. 1 බලලාගෙන් මීයා තැති ගනියි. 2 මිනිස්සු මරණයෙන් බිය වෙති.
   3 සර්පයාගෙන් මැඩියා බිය වෙයි. 4 ළමයා ඇතාගෙන් බිය විය.
   5 පිංගලක සංජීවකයාගේ ශබ්දයෙන් තැතිගත්තේය.

2. මාර්ජාරාත්/ කාලාත්/ සර්පාත්/ ගජාත්/ ශබ්දාත්

3. අසජ්ජනෙභ්‍යඃ/ චොරාත්/ ආරක්ෂකාත්/ ආචාර්යාත්/ දුන්දුභෙඃ (පිළිවෙලින් දක්වා ඇත)

වාක්‍යන්හි හිස්තැන්වලට පංචමි විභක්තිය යන්නම යෙදේ - 33 පිටුව

ක්‍රියාකාරකම 3.6

1. **1** මේ රාහුලගේ පොතයි. 2 වීරයාගේ උදාරකම උතුම්ය.
   3 සිරිපාලගේ ගෙය විශාලය. 4 රජුගේ සේනා යයි.
   5 ඔහුගේ බිරිද පුතෙකු වැදීය.

2. රාහුලස්‍ය/ වීරස්‍ය/ සිරිපාලස්‍ය/ භූපතෙඃ/ තස්‍ය

3. අයිතිය ප්‍රකාශ කිරීම.

4. 1 නරඃ - නරස්‍ය 2 ගුරුඃ - ගුරොඃ 3 නෞඃ - නාවාඃ
   4 ධෙනුඃ - ධෙනොඃ 5 වධූඃ - වධොඃ 6 ගංගා - ගංගායාඃ
   7 කර්තා - කර්තුඃ 8 පිතා - පිතුඃ 9 පතිඃ - පතෙඃ
   10 හරිඃ - හරෙඃ

ක්‍රියාකාරකම 3.7

1. 1 දෙදෙනාගෙන් එකෙකුගේ අතින් මුදලක් වැටුණි.
   2 ඔවුන්ගේ එකෙක් මෝඩයෙකි.
   3 ඔවුන්ගේ එකෙක් අන්ධය.
   4 ඔවුන් තුන්දෙනා ශිල්ප පරතෙරට ගියාහු වෙති.
   5 කවීන්ගේ ප්‍රමුඛයා කාලිදාසය.

2. ඒකස්‍ය/ තෙෂාම්/ තෙෂාම්/ තෙෂාං/ කවීනාං
3. සර්වනාම වැඩියෙන් දක්නට ලැබීම.

4. 1 ධර්මකථිකානාම්/ 2 නාටකානාං / 3 ගායකානාං 4 චෛත්‍යානාම්/ 5 කෘෂීවලානාං

ක්‍රියාකාරකම 3.8

1. 1 පෘථග්ජන භික්ෂූන් හඬද්දී බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවීමට වැඩිසේක.
   2 ගුරුවරයාගේ වැලකීමට ශිෂ්‍යයා ගෙදර ගියේය.
   3 කුමාරදාසගේ අකමැත්තෙන් කාල්දාස මරණයට පත් විය.
   4 දූකට පත් දරුවාගේ මව මරණයට පත් විය.
   5 වලක්වන ලද මව්පියන්ගේ පුතා විදෙශයට ගියේය.

2. භික්ෂූනාං/ ආචාර්යස්‍ය/ කුමාරදාසස්‍ය/ දාරකස්‍ය/ මාතාපිත්‍රොඃ

3. 1 ගුරොඃ 2 කරටකස්‍ය 3 සීතායාඃ 4 දෙවදත්තස්‍ය 5 යශොධරායාඃ

(පිළිවෙලින් දක්වා ඇත)

ක්‍රියාකාරකම 3.9

1. 1 නගරයට දුරින් වනය ඇත. 2 ගමට සමීපයෙහි වැවක් ඇත.
   3 විහාරයට ලඟ ගෙයක් ඇත. 4 ඖෂධයාගේ හේතුවෙන් ජීවත් වෙයි.
   5 ආහාර හේතුවෙන් සිඟයි.

2. නගරස්‍ය/ ග්‍රාමස්‍ය/ විහාරස්‍ය/ ඖෂධස්‍ය/ ආහාරස්‍ය

3.

1	සමීපෙ
2	නිකටම්
3	දූරාත්
4	හෙතොඃ
5	අන්තිකෙ
6	සමන්තකුට පර්වතස්‍ය
7	ගිලානස්‍ය
8	විඥානස්‍ය

හිස්තැනට අදාලව පිළිවෙලින් දක්වා ඇත

ක්‍රියාකාරකම 3.10

1. 1 අපගේ කළයුතු වැඩ.
   2 ශිෂ්‍යයින්ගේ පාඩම් කළයුතු පොත.
   3 ගොවියාගේ වැඩ කළයුතු කඹුර.
   4 සියලුදෙනාගේ යා යුතු ලෝකය.
   5 ශිෂ්‍යයින්ගේ කිවයුතු පාඩම්.

2. අස්මාකම්/ ශිෂ්‍යානාං/ කෘෂීවලස්‍ය/ සර්වස්‍ය/ ශිෂ්‍යානාං

3. 1 අරහංතස්‍ය 2 බුද්ධස්‍ය 3 වෘෂභස්‍ය 4 වෘක්ෂස්‍ය 5 සංජීවකස්‍ය

ක්‍රියාකාරකම 3.11

1. 1 ධර්මයාගේ ස්වාමී වූ භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ.
   2 මිනිසුන්ගේ අධිපති නරනිඳු.
   3 කවියාගේ අධිපති කවීන්ද්‍ර.
   4 ඇතුන්ගේ ස්වාමීයා ගජනායක.
   5 ව්‍යාපාරිකයාගේ අධිපති ව්‍යාපාරිකයා.

2. ධර්මස්‍ය/ නරාණාං/ කවීනාං/ ගජානාං/ ව්‍යාපාරිකස්‍ය/
3. ස්වාමීත්වය හෙවත් ප්‍රධාන තැන හැඳින් වීම සඳහා

4. 1 ජනානාං 2 අධිපතිඃ 3 ශකටස්‍ය 4 ගෞතමඃ 5 දෙවානාං - **(පිළිවෙලින් දක්වා ඇත)**

ක්‍රියාකාරකම 3.12

1. 1 වදුරෝ ගස්වල වාසය කරති.
   2 අහසේ කුරුල්ලො ඉගිලෙති.
   3 දිවඅග මී පැණි තිබෙයි.
   4 හදවතේහි හලාහල විෂ වෙයි.
   5 රජ සිංහාසනයෙහි සිටියි.

2. වෘක්ෂෙෂු/ අම්බරෙ/ ජිහ්වාග්‍රෙ/ හෘදි/ සිංහාසනෙ

3. 1 විහාරෙ 2 පරිවෙණෙ 3 ක්‍ෂෙත්‍රෙ 4 විහාරාඞ්ගනෙ 5 හස්තෙ

ක්‍රියාකාරකම 3.13

1. 1 ආර්ය ශ්‍රාවකයන් අතර මුගලන් ස්ථවීරයන් වහන්සේ ඍධිප්‍රාතිහාරයේ අග්‍රවෙයි.
   2 සියලු භාෂා අතර සංස්කෘත භාෂාව ඉතා ශ්‍රේෂ්ට භාෂාව වෙයි.
   3 කාව්‍යයන් අතර නාටකය රමණීය වෙයි.
   4 නාටකයන් අතර සකුන්තලා නාටකය මනහර වෙයි.
   5 අධ්‍යාපනයන් අතර පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය ශ්‍රේෂ්ට වෙයි.

2. ආර්යශ්‍රාවකෙෂු/ සර්වභාෂාෂු/ කාව්‍යෙෂු/ නාටකෙෂු/ අධ්‍යාපනෙෂු

3.

1	ද්‍රව්‍යෂු
2	ඡාත්‍රෙෂු
3	මෘගෙෂු
4	කවීෂු
5	ආචාර්යෙෂු

හිස්තැනට අදාළ ව පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

ක්‍රියාකාරකම 3.14

1. 1 දෙවියන් වැලපෙද්දි පෙහෙරා(ගස් කපන්නා) ගස කැපීය.
   2 මව හඬද්දී දරුව විදේශ ගතවිය
   3 පෘථග්ජන භික්ෂුන් වැලපෙද්දි බුදුන්වහන්සේ පිරිණිවන් පෑහ.
   4 මාගේ අකමැත්ත ඇති කල්හි ගුරුවරයා විහාරයෙන් ගියේය.
   5 පෙම්වතිය වලක්වද්දි පෙම්වතා වස බීවේය.

2. දෙවේෂු/ මාතරි/ භික්ෂුෂු/ මයි/ වාරිතෙ

3. 1 පිතරි දොෂාරොපණං කෘතො'පි පුත්‍රඃ සුරාපානං අකුර්වීත්.
   2 මාතරි නිවාරයති, අජාතශත්‍රුකුමාරඃ පිත්‍රං අසාවත්.
   3 සුන්‍දරි අනිච්ඡති නන්‍දඃ බුද්ධං අන්‍වගච්ඡත්.
   4 සහස්‍රබුද්ධිඃ උපදිශති ඒකබුද්ධිඃ න ප්‍රතිගෘණ්හාති.
   5 කෘෂීවලෙෂු අනිච්ඡනෙෂු දෙවඃ අවෂීත්.

ක්‍රියාකාරකම 3.15

1. 1 ඈ ගිය කල්හි බමුණාත් ගෙයින් පිටවිය.
   2 ඔවුන් ගිය කල්හි මැඬියා කීහ.
   3 ගෙය හාත්පසින් දැවෙද්දි ඔහු නිදීය
   4 දිනූ ආත්මය ඇති මා පැවිදි වූ කල්හි ඒ ගිවිසුම් නැත.
   5 මැරුණ තැනැත්තා සතුටින් සිටියි පමා වූ තැනැත්තා සෝක කරයි.

2. තෙෂු ගතෙෂු - ඔවුන් ගියකල්හි **(ආදී ලෙස වැකිවලින් සෙවිය යුතුයි)**

3.

1	උපදිශති
2	මෘතේ
3	ගච්ඡති
4	සුප්තෙ
5	හසති

හිස්තැනට අදාළ ව පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

ක්‍රියාකාරකම 3.16

1. **1** අරක්කැමියො දරවලට ගස කපයි.
   2 සොරු දළදෙක ඇති ඇතා මරති.
   3 වැද්දා නසන්නන් අතර මුවන් මරයි.
   4 අංගුලිමාල ඇඟිල්මාල කෙරෙහි මිනිසුන් මැරීය.
   5 කම්කරුවෝ මැණික් කෙරෙහි බිම හාරති.

2. .... සරල වේ.

3.

1	චීවරේෂු
2	ජීවිතේෂු
3	චර්මණී
4	ධාන්‍යෙෂු
5	කාෂ්ටෙෂු

හිස්තැනට අදාළ ව පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

ක්‍රියාකාරකම 3.17

1. 1 උපමාවන් අතර කාලිදාස ප්‍රධාන වෙයි.
   2 අර්ථගෞරවයෙහි භාරවී ප්‍රධාන වෙයි.
   3 උපදේශයෙහි විෂ්ණුශර්මන් දක්ෂ වෙයි
   4 නීතිඥයා තර්කයෙහි දක්ෂ වෙයි.
   5 ධර්මයෙහි ස්වාමියා බුදුන්වහන්සේ වෙයි.
   6 ධනයෙහි අධිපතියා කුවේර වෙයි.
   7 ශබ්ද අනුප්‍රාසයේ අශ්වඝෝෂ යතීන්ද්‍රයන් දක්ෂ වෙයි.

2.

1	ගොෂු
2	නරෙෂු
3	යුද්ධෙ
4	වනෙ
5	රාත්‍රෞ

හිස්තැනට අදාළ ව පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

44 පිටුවේ 3.17 අභ්‍යාසයෙන් පසු අභ්‍යාසයේ හිස්තැන්වලට සප්තමී යන්නම යෙදේ.

ක්‍රියාකාරකම 3.18

1.

1	ප්‍රථමා ඒකවචන	6	තෘතීයා ඒකවචන
2	තෘතීයා ඒකවචන	7	ද්වීතීයා ඒකවචන
3	ද්විතීයා ඒකවචන	8	ප්‍රථමා ඒකවචන
4	සප්තමී ඒකවචන	9	සප්තමී ඒකවචන
5	පඤ්චමී/ෂෂ්ඨී ඒක	10	පඤ්චමී ඒකවචන

මුලසිට අග දක්වා අංක කරගත්විට පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

2. යා කිරීම මුල සිට අවසනට අංකිත කර පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

↓

1	සපතමී	6	ප්‍රථමා
2	ෂෂ්ඨී	7	පඤ්චමී
3	පඤ්චමී	8	තෘතීයා
4	තෘතීයා	9	ප්‍රථමා -නපුංසක
5	ද්විතීයා	10	ප්‍රථමා - ස්ත්‍රී

3.

1	හේත්වර්ථයෙහි පඤ්චමී	6	තෘතීයා සහ නිපාත යොග
2	සප්තමී කාලාර්ථයෙහි	7	තෘතිය නිපාත යොග
3	ෂෂ්ඨී ස්වාමීත්වාර්ථය	8	තෘතීයා
4	පඤ්චමී වෙන් වීම	9	තෘතීයා
5	පඤ්චමී වෙන් වීම	10	ද්විතීයා

වැකිවල ඉරි ඇඳිපද පිළිවෙලින් දක්වා ඇත

4. 1. නන්ද මුනීන්‍ද්‍රයන් වහන්සේ ධර්මය දේශනා කරන අතර මදනය එකම කාරනය කර වීසීය.
2. නන්ද ඥාතීන් අතර ධර්මය පිළිබඳව ඇල්ම දක්වන කල්හි ප්‍රියාවිය සහය කරගෙන කල් ගෙවීය.
3. ඒ සුන්දරිය ස්ත්‍රීන් අතර සුන්දරිය වූයේලු.
4 නන්ද මිනිසන් අතර මනහර රූපයෙන් බැබලුනි.
5. පැමිණි පිණ්ඩපාත කාලය ඇති කල්හි බුදුන්වහන්සේ ද ඔහුගේ ගෙදරට පිවිසියේය.
6. බුදුන් වහන්සේ බලාසිටින්නන්ගේ පමාවෙන් භික්ෂාව නොලැබ නැවත ගියේලූ.
7. ජනයාගේ අනුග්‍රාහය පිණිස භගවත් ගුරු අපගේ නිවසට පිවිසේදැයි සැකය.
8. නන්ද ද ඉදිරියට ගොස් ඔහුට සියල්ලන්ට ම පළමුව වැන්දේලු.
9. මාලිගයෙහි සිටි පිරිසට අනුග්‍රාහපිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇතුළට පිවිසියේ ය.
10. කළකිරුණු නන්ද වනාහි බුදුරදුන් කෙරෙහි අනෙක් මනසක් ඇති බව දූන මගින් දුර නිවෙස්නට ගියේලූ.
11. නන්ද භාර්‍යාව ගැන සිතමින් හෙමින් පැමිණ ගුරුවරයා සමඟ ගියේය.
12. සෙනිහස සමාන කිසි උගුලක් නැත.
13. තණ්හාව සමාන ගලන සැඩපහරක් නැත.
14. රාග ගින්න සමාන ගින්නක් නැත.
15. ඖෂධ අත ඇතිනම් කිසියම් නයෙකුවුද දෂ්ට නොකරන්නනේය.
16. දිනන ලද ලෝභමෝහ ඇති බලාපොරොත්තුවක් නැත්තාට ශෝක නැමති නයා විසින් දෂ්ට නොකරයි.
17. මහසෘෂි ආනන්ද නන්දට සංසිදීමට පැවිදිවන්නැයි කීය.
18. යමෙක් ගෙය ගිනිගන්නා කල්හි මෝහයෙන් නිදහි ද?
19. ඔහු ව්‍යාධි ජරා හිසින් යම ගින්නෙන් ලොව දූවෙන කල්හි ප්‍රමාද වූයේ ද.
20. වෙදා නරක ඖෂධය ගෙන ආතුරයාට දෙයි,මෙය අසුභය නුබට අනුග්‍රහපිණිස කියන ලදී.

5.

ප්‍රථමා	ද්විතීයා	තෘතීයා	චතුර්ථී	පඤ්චමී	ෂෂ්ඨි	සප්තමී
	ඖෂධං	ස්නේහෙන සමං	භෛෂාය	ප්‍රමාදාත්	කරුණාත්මකස්‍ය	මුනෞ
	ගිරිං	තෘෂ්ණා සමං	අනුග්‍රාහාය	මාර්ගාත්	හෙතොඃ	ඥාතීෂු
	භික්ෂාං	අග්ගිනා සමං	තසෛම	ආරාත්	ආශ්‍රිතානාං	ස්ත්‍රීෂු
	ගෘහං	ඖෂධෛඃ	අග්‍රතමාය	ක්ෂයාත්		නරෙෂු
		දුඃඛෙන	සෞහෘදාය	විමානාත්		මේශ්මනි
			ශමාය	අනෘතාත්		ලොකේ

6. 1 හර්ෂකාලේ 2 ගාංදොග්ධිපයඃ 3 අන්තරාගෘහාත්
4 පාදපේෂු වටඃ වනස්පතිඃ 5 සංයමාය ඥානං ධත්තේ 6 නමො බුද්ධාය
7 මාර්ගාත් අරාත් 8 බාලකඃ බිඩාලේන සහ ක්‍රීඩති 9 ඡාත්‍රඃ රථේන ගච්ඡති

04 -පාඩම

දශ ලකාර

ලට් වර්තමානේ ලොට් වෙදෙ භූතේ ලුඞ්ලඞ්ලිටස්තථා - විද්‍යාශිෂෞ ලිඞ් ලොටෞ ලුට් ලෘට් ලෘඞ් ච භවිෂ්‍යතඃ

ක්‍රියාකාරකම 4. 1 අධ්‍යනයකි.

ක්‍රියාකාරකම 4.2

පුරුෂ	ඒකවචන	ද්විවචන	බහවචන	ඒකවචන	ද්විවචන	බහවචන
ප්‍ර.පු		ලිඛතඃ	ලිඛන්ති		දෙදෙනෙක් ලියත්	ලියත්
ම.පු	ලිඛසි		ලිඛථ	ලියහි	දෙදෙනෙක් ලියහු	ලියහු
උ.පු	ලිඛාමි	ලිඛාවඃ		ලියමි	දෙදෙනෙක් ලියමු	ලියමු

ක්‍රියාකාරකම 4.3
ක්‍රියාකාරකම 4.4
ක්‍රියාකාරකම 4.5
ක්‍රියාකාරකම 4.6

ප්‍රත්‍යමාලා නිරීක්ෂණයෙන් පිරවිය හැක.

	ලට්	ලෘට්	ලඞ්	ලෝට්	ලිඞ්
ප්‍ර. පු ඒක		ගච්ඡිෂ්‍යති			
ප්‍ර. පු ද්වි			අගච්ඡතම්		අගච්ඡතාම්
ප්‍ර. පු බහු	ගච්ඡන්ති			අගච්ඡන්තු	
ම.පු ඒක		ගමිෂ්‍යසි			ගච්ඡත්
ම.පු ද්වි			අගච්ඡතම්		
ම.පු බහු	ගච්ඡථ			ගච්ඡතඃ	
උ.පු ඒක		ගමිෂ්‍යාමි			
උ.පු ද්වි	ගච්ඡාවඃ		අගච්ඡෘවඃ		
උ.පු බහු		ගමිෂ්‍යාමඃ			ගච්ඡාම

ක්‍රියාකාරකම 4.7

	ඒක වචන	ද්විවචන	බහුවචන
2	අපූජයත්	පූජයතඃ	අපූජයන්
3	රක්‍ෂති ස්ම	අරක්‍ෂයාත්	රක්‍ෂයන්තිස්ම
4	කරොති ස්ම	අක්‍ෂරාත්	ස්ම
5	චරති ස්ම	අචරිතාම්	චරතිස්ම - අචරන්

හිස්තැනට අදාළ ව පිළිවෙලින් දක්වා ඇත.

ක්‍රියාකාරකම 4.8

1. දෙදෙන යත් 2. ගායනා කරමු 3. වදිති 4. උසුලමු
5. පාඩම්කරන්නෙහි 6. මැලවෙයි 7. ගෙනයහි 8. ජයගනිම්
9. දුවහු 10. ගෙනයති 11. පමුණුවන්නේය 12. වන්නෙහු
13. යන්නෙමි 14. සේවනය කරවු 15. සිටියෙමි 16. ක්‍රීඩාකරන්නෙහු
17. කරන්නෙමි 18. වැදීය 19. කැවාහුය 20. කන්නෙමු

ක්‍රියාකාරකම 4.9

1. 1 ඛාදන්ති 2 පඨථඃ 3 හරාමි 4 කූජසි 5 වහාම
6 පස්සති 7 වදතඃ 8 කරොමි 9 ලිඛාවඃ 10 නිසීදති
11 භවන්තු 12 අගච්ඡථඃ 13 පඨතු 14 අධාවන් 15 අපිබන්
16 අවන්දසි 17 අවදත් 18 අභෂන් 19 අකථයාම 20 ගච්ඡ

ක්‍රියාකාරකම 4.10

1. 1 ධාවාමි 2 ගච්ඡාම 3 පඨසි 4 පෂ්‍යාමි 5 උත්තිෂ්ඨථ
6 පශ්‍යාවඃ 7 උපවිශත 8 භවිෂයති 9 ඛාදාමි 10 අගච්ඡ

2.

පදය	ලකාරය	පුරුෂ	වචනය	තේරුම
නිවසතඃ	ලට්	ප්‍ර	ද්වි	වසත්
ගච්ඡන්	ලඞ්	ප්‍ර	ඒක	යන්නාවූ
කථයන්	ලඞ්	උ	බහු	කියන්නා
මාරයිෂ්‍යාමඃ	ලෘට්	උ	ඒ	මරන්නෙමු
කරොමි	ලට්	ප්‍ර	ද්වි	කරමි
අවදතාම්	ලඞ්	උ	ද්වි	කීහ
ගච්ඡාමි	ලට්	ම	ඒ	යමි
කුරුතම්	ලිඞ්	ප්‍ර	ද්වි	වූහ
වදතාම්	ලිඞ්	උ	ද්වි	කීහ
කරවාව	ලොට්	උ	ද්වි	කරමුවා
ඉච්ඡාමි	ලට්	ප්‍ර	ඒ	කැමැතිවෙමි
වදති	ලට්	ප්‍ර	ඒ	කියයි
ධාරයතාම්	ලොට්	ප්‍ර	ද්වි	ධරත්වා
ගමිෂ්‍යාමි	ලෘට්	උ	ඒ	යන්නෙමි
අකථයතාම්	ලඞ්	ප්‍ර	ද්වි	කීහ
වදිෂ්‍යන්ති	ලෘට්	ප්‍ර	බහු	කියන්නාහ
දාස්‍යසි	ලෘට්	ම	ඒ	දෙන්නෙහි
වස	ලට්	ම	ඒ	වසන්න
දාස්‍යාමි	ලෘට්	උ	ඒ	දෙන්නෙමි

මෙහි පදයන්ට අදාලව දක්වා ඇති ලකාර හා වචන ආදීන් පිළිබඳව ගුරුවරුන් විසින් විමසා බැලීම අවශ්‍ය වේ

වදිෂ්‍යාමි	ලෘට්	උ	ඒ	කියන්නෙමි
කුරුතම්	ලොට්	ම	ද්වි	කරහු
උඩ්ඩීයතේ	ලට්	ප්‍ර	ඒ	ඉගිලෙයි
වදති	ලට්	ප්‍ර	ඒ	කියයි
ඛාදිෂ්‍යාමි	ලෘට්	උ	ඒ	කන්නෙමි
භක්ෂයිෂ්‍යාමි	ලෘට්	උ	ඒ	අනුභවකරන්නෙමි
ඛාදථ	ලොට්	ම	බහු	කහුවා
පතිතඃ	ලට්	ප්‍ර	ද්වි	වැටෙත්
නාභිනන්දති	ලට්	ප්‍ර	ඒ	සතුටුනොවෙයි
විනශ්‍යති	ලට්	ප්‍ර	ඒ	විනාශවෙයි

05 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 5.1

1.

පුරුෂය	ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන
ප්‍ර පුරුෂ	හරිෂ්‍යති	හරිෂ්‍යතඃ	හරිෂ්‍යන්ති
ම පුරුෂ	හරිෂ්‍යසි	හරිෂ්‍යථඃ	හරිෂ්‍යථ
උ පුරුෂ	හරිෂ්‍යාමි	හරිෂ්‍යාවඃ	හරිෂ්‍යාමඃ

ක්‍රියාකාරකම 5.2

1.

ලට්	ලෘට්	තේරුම
නදති	නදිෂ්‍යන්ති	නාදකරනනෝය
ගච්ඡාමි	ගමිෂ්‍යාමඃ	යන්නෙමු
වදසි	වදිෂ්‍යථ	කියන්නෙහු
ක්‍රීඩාමි	ක්‍රීඩයිෂ්‍යාමඃ	ක්‍රීඩාකරන්නෙමු
චරසි	චරිෂ්‍යථ	හැසිරෙන්නෙහු
චරාමි	චරිෂ්‍යාමඃ	හැසිරෙන්නෙමු
චලති	චලිෂ්‍යන්ති	සෙලවෙන්නෙමු
ධාවසි	ධාවිෂ්‍යථ	දුවන්නෝ ය

යා කිරීම පිළිවෙලින් දක්වා

ක්‍රියාකාරකම 5.3 1.1

ඒකවචන	ද්විවචන
පඨිෂ්‍යති	පඨිෂ්‍යතඃ
ගායිෂ්‍යති	ගායිෂ්‍යතඃ
ගමිෂ්‍යන්ති	ගමිෂ්‍යතඃ
කරිෂ්‍යන්ති	කරිෂ්‍යතඃ
ඛාදිෂ්‍යසි	ඛාදිෂ්‍යථඃ
ප්‍රක්ෂාලයිෂ්‍යාමි	ප්‍රක්ෂාලයිෂ්‍යාවඃ
ආගමිෂ්‍යාමි	ආගමිෂ්‍යාවඃ
පශ්ෂිෂ්‍යාමඃ	පශ්ෂිෂ්‍යාවඃ
ලිඛිෂ්‍යාමඃ	ලිඛිෂ්‍යාවඃ
ඛාදිෂ්‍යාමි	ඛාදිෂ්‍යාවඃ

මෙහි ක්‍රියාපදයන් පමණක් ද්විවචනයට නගා ඇත. ද්විවචන වාක්‍ය නිර්මාණයේදි නාම පදයන්ද ද්විවචනට හරවා ලියන්න.

ක්‍රියාකාරකම 5.4

සිංහලයට නැගීම

රාත්‍රිය යන්නේය. සුභ උදෑසන වන්නේය. හිරු උදාවන්නේය. නෙලුමන් පිපී සිනාසෙන්නේය. මී මැස්සන් කෝෂගත වූ කල්හි මෙසේ සිතන්නේ. හා අපොයි අපොයි නෙලුම් ඇතා ගත්තේය. කිසියම් බඹරෙක් පැණි බොන්නේ නෙලුමේ හුන්නේ විය. යම් කලෙක හිරු අවරට ගියේ එකල්හි නෙලුමද හැකුලුනේ විය. නෙලුම් මලේ ඇතුලත බඹරා ඇලුනේ විය. එලෙස බඹරා රැය ගතකලේය. හිරු උදාවත් සමඟ උදෑහන වන්නේය. නෙලුමද පිපෙන්නේය. ඉක්බිත්තෙන් මම යන්නෙමියි ඒ තාක් සිතන්නේය. එදා කිසියම් ඇතෙක් එහි පැමිණ බමරා සහිත නෙලුම නැසීය. මෙසේ සිහින දකින්නේම බමරා මරණයට ගියේය. කිසිකලකදී මිනිසාටත් මේසේ වෙයි.

ක්‍රියාකාරකම 5.5 (සමූහ ක්‍රියාකාර කමකි.)

ක්‍රියාකාරකම 5.6

පුරුෂ	ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන	ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන
ප්‍ර පු	රුරොද	රුරොදතුඃ	රුරොදුඃ.	උවස	ඌෂතුඃ	ඌෂුඃ
ම පු	රුරොධිථ	රුරුථුඃ	රුරොද	උවසිථ	ඌෂථුඃ	ඌවාස
උ පු	රුරුද	රුරුදිව	රුරුදිම	උවාස	ඌෂිව	ඌවසිම

ක්‍රියාකාරකම 5.7 01.

අං	ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන	අං	ඒකවචන	ද්විවචන	බහුවචන
01	අතිෂ්ටත්	අතිෂ්ඨතාම්	අතිෂ්ඨන්	14	අපශ්‍යත්	අපශ්‍යතාම්	අපශ්‍යන්
02	අදත්	අදතාම්	අදන්	15	අවෝචත්	අවෝචතාම්	අවෝචන්
03	අඛාදත්	අඛාදතාම්	අඛාදන්	16	අගච්ඡත්	අගච්ඡතාම්	අගච්ඡන්
04	අපිබත්	අපිබතාම්	අපිබන්	17	අජයත්	අජයතාම්	අජයන්
05	අලිඛත්	අලිඛතාම්	අලිඛන්	18	අජානත්	අජානතාම්	අජානන්
06	අපෘච්ඡත්	අපෘච්ඡතාම්	අපෘච්ඡන්	19	ආසරත්	ආසරතාම්	ආසරන්
07	අශෘණෝත්	අශෘණෝතාම්	අශෘන්	20	අපිස්‍රත්	අපිස්‍රතාම්	අපිස්‍රන්
08	අචරත්	අචරතාම්	අචරන්	21	අගායත්	අගායතාම්	අගායන්
09	අමිලත්	අමිලතාම්	අමිලන්	22	අරෝෂත්	අරෝෂතාම්	අරෝෂන්
10	අපටත්	අපටතාම්	අපටන්	23	අම්ලයත්	අම්ලයතාම්	අම්ලයන්
11	අහසත්	අහසතාම්	අහසන්	24	අනදත්	අනදතාම්	අනදන්
12	අපතත්	අපතතාම්	අපතන්	25	අනමත්	අනමතාම්	අනමන්
13	අශෘණෝත්	අශෘණෝතාම්	අශෘණෝන්				

ක්‍රියාකාරකම 5.8

1.

ලට්	ලඞ්	ලොට්	විධිලිඞ්	ලෘට්	ලිට්
වසාමි	අවසන්	ගච්ඡන්තු	වසෙයුඃ	හරිෂ්‍යන්ති	පපාත
ස්මරන්ති	අතිෂ්ඨම්	තිෂ්ඨත	හසේත්	හසිෂ්‍යාවඃ	ජහාස
පිබාමඃ	අරක්‍ෂත	ස්මරතු	ක්‍ෂෛෂ්‍යම්	යාචිෂ්‍යති	රරක්‍ෂ
නයතඃ	අජීවඃ	යාචතාම්	පචේත්	පඨිෂ්‍යසි	යයාච
	අලිඛන්	පිබානි	ගච්ඡෙම	පෂ්‍යති	ජගාම

ක්‍රියාකාරකම 5.9

1. අභ්‍රමත් 2. අපහරත් 3. අපවිශ්‍යත් 4. භක්ෂයාමි
5. අගච්ඡත් 6. අදෘෂ්‍යත් 7. අවදත් 8. අදෘශ්‍යත්

ක්‍රියාකාරකම 5.10

1.
1 මම කිසිකලෙකත් බොරු නොකියන්නෙමි.
2. සත්පුරුෂයෝ පවුකම් සුලුවෙන්වත් කරන්නට ලැජ්ජාවෙති.
3. සවස අඹගෙඩි ගසින් වැටුනාහ
4. මගේ මව සහල් සෝදා බඳුනේ තබා උයයි.
5. මෝඩයාගේ මස් වැඩෙනු ලැබේ කිසිකලෙකත් ප්‍රඥාව නොවැඩේ.
6. මෝහොතක් පාසා විද්‍යාව හා ධනය ගැන සිතන්නේය.
7. ඉදින් සුදුසු කල්හි වැසි වසින්නේ නම් එකල විසල් ධාන්‍ය වේ.
8. දුදනන් ඇසුර අත්හරින්න, සුදනන් ඇසුරු කරන්න.
9. ඉදින් මම නොයෙන්නේ නම් එකල සිසුවා විලාප දෙන්නේය.
10. ඒ රජු එක්දිනක් කෙනෙකු කියනු ලබන ශ්ලොක දෙකක් ඇසීය.

ක්‍රියාකාරකම 5.11

1.
1. වයං උත්සවාය පාඨශාලං ගමිෂ්‍යාම.
2. ත්වං අද්‍ය ඉදාගම.
3. බාලිකාඃ උද්‍යානේ ක්‍රීඩිත්වා ගෘහමාගච්ඡන්.
4. සාගරෙ ශොභාං දෘෂ්ටුම් අහං තත්‍ර අගච්ඡානි.
5. ව්‍යාඝ්‍රඃ ජලං පාතුං ඉතඃ තතඃ අගච්ඡන්
6. පිතා පුත්‍රං දෘෂ්ට්වා එවං උවාච
7.මා වනමාගච්ඡ තත්‍ර භයංකර ව්‍යාඝ්‍රං තිෂ්ඨති.
8. නරඃ සර්වදා සත්‍යං කථිතව්‍යං අනෘතං න වදිතව්‍යං.
9. අහං හ්‍යඃපිත්‍රෙණ සහ නගරං අගමං
10. සකුණාඃ ආහාරාය වෘක්ෂාත් වෘක්ෂං උඩ්ඩීයන්ති.

06 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 6.1

1.
1 න + අහං
2 මාතා + ඉව
3 විශ්ව + ඊශ්වරං
4 මහා + උද්‍යාමං
5 භුමෞ + උපවිශ්‍ය + අවදත්
6 තද් +ආලොක + අපවාදඃ
7 ඉත් + උක්ත්වා + උපවිෂ්ටඃ
8 බහු + උපායො
9 සදා + ඒකස්ථාන
10 මම + එෂ
11 සචර + අචර
12. තත් + අනුශ්‍රූයතේ

ක්‍රියාකාරකම 6.2 1.

- න + අහං
- මධු + උදකම්
- ප්‍රති + අක්ෂං
- කන්‍යා + අභරණම්
- ධන + ඓශ්වර්යම්
- නර +එකත්වං
- නර + ඖදාර්යම්
- මහා + ඖෂධඃ
- දේශ + අටනම්
- විද්‍යා + අභ්‍යාසඃ
- යති + ඉන්ද්‍රඃ
- වධූ + උත්සවඃ
- භූ + උත්සවඃ
- පූර්ණ + ඉන්ද්‍රඃ
- කර්තෘ + උජුතා
- හිත + උපදේශඃ
- යථා + උක්තම්
- සප්ත+ ඍෂිඃ
- සදා + එව
- මාතා + අනුසාරඃ

- ප්‍රති + ඊක්ෂා
- ලඝු + ආහාර
- තෙ + අපි
- තව +එව
- මහා + ඉච්ඡා
- ජල + ඕඝඃ
- අනු + අයඃ
- පිතෘ + සෘද්ධිඃ
- කර්තෘ + ආදි
- අති + උත්තමම්
- පරම + ඖෂධම්
- සූර්ය + උදය
- සු + උක්තඃ
- තථා + එව
- මාතෘ + ආඥා
- විද්‍යා + අර්ථී
- මාතෘ + සෘද්ධිඃ
- දිශා + උන්නතිඃ
- උප + එති
- ඉත් + එව
- තයා + අසන්
- අති + ඉව
- නෛ + අකඃ
- වසන්ත + සෘතුඃ
- අති + අන්තම්

ක්‍රියාකාරකම 6.3

1.

1 ඉත්‍යාහ	2 මධූනම්	3 කවීශ්වරඃ
4 චන්ද්‍රාලෝක	5 තදා’හං	6 කරුණෛන්ද්‍රඃ
7 මයොක්තං	8 දෙවෛශ්වර්යම්	9 නද්‍යර්තම්
10 භානෝත්‍ර	11 නායකඃ	12 ප්‍රත්‍යෙකම්
13 වනෞෂධිඃ	14 තෙනෙව	15 වර්ෂර්තුඃ

ක්‍රියාකාරකම 6.4

1.

1 කශ්මින්ස්චිද් + වනේ , ස්ථිතාඃ තරවඃ	2 තත් + වාර්තාං
3 තත් + ලිඛ්‍යතාං	4 කිංචිත් + අර්ථෙන
5 ෂඩ් + මාසඃ	6 සුහෘද් + භෙදං
7 පුමාං + ලොකේ	8 තත් + ධනම්
9 තත් + ශිල්පම්	10 සත් + ජනාඃ

ක්‍රියාකාරකම 6.5

1.

1 සරත් + අභ්‍ර	2 මනස් + චඤ්චලම්	3 ෂඩ් + මාසඃ
4 චිත් + මයං	5 තත් +සාස්ත්‍රම්	6 මෘත් + ශකටිකම්
7 අජ් + අන්තඃ	8 ප්‍රාග් + එව	9 තද් + ශිවිඃ
10 ජගත් + නාථඃ	11 තත් + ලුනාති	12 රාජන් + ලුනාත්
13 රාජන් +ඉහ	14 තවත් + ශක්‍රම්	15 ස්මරන් + උවාච
16 භවාන් + ලිඛති	17 භවාන් + ශූරඃ	18 තත් + ලීලඃ
19 මහන් + චක්‍රම්	20 තත් + ශීලඃ	21 ධාවන් + අශ්වඃ
22 භවාන් + තනොති	23 කදාචිත් + ශය්‍යායං	24 අං + කිත

ක්‍රියාකාරකම 6.6

1.

1 මහාලාභඃ	2 සුගන්නිභ	3 පරිචෙඡදඃ	4 උජ්වලඃ
5 තද්ධිත	6 කශ්චරති	7 වාග්විද්‍යා	8 දින්නාගඃ
9 ස්වච්ඡන්දඃ	10 පරිචෙඡ්දඃ	11 සච්චාරිත්‍ර	12 උච්චාරණ
13 වාග්දානම්	14 ෂඩ්ඩගාඃ	15 සගුණඃ	16 වාඞ්මයං
17 උන්නතිඃ	18 කශ්චිත්	19 සජ්ජනඃ	20 විද්වජ්ජනඃ

ක්‍රියාකාරකම 6.7

1.

1. ශ්‍රැත්වා	2. මධුරමිති, කිමුච්‍යතේ, පීයූෂමෙව	3. කිමාගතො’සි
4. කිඞ්කරිෂ්‍යති	5. ශිවඞ්කරං	6. නිර්වාදං, නිරහඞ්කාරම්
7. මහාකුල	8. නමාම්‍යහම්	9. කිඤ්චිද්වක්ෂයාමි, තත්ශ්‍රැණු
10. වනේ’ස්මින්	11.අනුගෘහිතො’ස්මිං	12.මුඛ්‍යාතිථෙඃ
13. ගීතස්‍ය	14. සන්මාර්ගං	15. සන්නිධානම්
16. වාඞ්මූලාඃ	17. භගවද්ගීතා.	

07. පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 7.1

1. තාරාගණෛඃ + අපි
2. නෘපතේර් + ගෘහ
3. නෘපතේඃ + අයම්
4. නීතිඃ + ඒෂා
5. මුහුර් + මුහුර්
6. විවිධෛර් + මන්ත්‍ර
7. ආකාරෛඃ + ඉඞ්ගිතෛඃ
8. ආවයොඃ + අනේන.

ක්‍රියාකාරකම 7.2

1. ගෞරම්භඃ/ රාජසේවකඃ
2. මූර්ඛඃ + අපි
3. සඃ + අබ්‍රවීත්
4. ශුද්‍රඃ + වානායඃ
5. කඃ + අත්‍ර
6. වෘද්ධඃ/ වෛරාගයුක්තඃ/ ශොකග්‍රස්තඃ
7. අනාථඃ + අපි/ ප්‍රයත්නඃ + අපි
8. හෙකඃ

ක්‍රියාකාරකම 7.3

1. අස්වස්ථා ඖෂධං පිබන්ති
2. ගෘහස්ථා භික්ෂවේ භික්ෂාං දදති
3. සකොපා ඌචුඃ
4. තා ආහුඃ
5. වීරා යුද්ධාද් නා බිභ්‍යති
6. දුරාරාධ්‍යා හි රාජාන පර්‍වතා ඉව සර්‍වදා
7. සුදුෂ්ටා මන්ත්‍රසාධ්‍යාශ්ච රාජාන පන්නාගා ඉව.

ක්‍රියාකාරකම 7.4

1. පිඞගලකඃ + ආහ
2. උන්මත්තකඃ + ඉව
3. දමනකඃ + ආහ
4. දූතඃ + ආහ
5. කම්බුග්‍රීවඃ + ආහ

ක්‍රියාකාරකම 7.5

1. සඃ 2. සඃ 3. සඃ 4. සඃ 5. සඃ 6. ඒෂඃ 7. එෂඃ 8. එෂඃ

ක්‍රියාකාරකම 7.6

1. එකඃ චන්‍ද්‍රඃ තමො
2. නද්‍යඃ ච, නාර්‍යඃ ච, වාඃ තක්‍යානි
3. ශිවාඃ තේ
4. අනෙ‍යාදුඃ තං
5. වචඃ තත්‍ර
6. දයාඃ ච, නාගඃ ච
7. භූයඃ තෝෂයිෂ්‍යාමි
8. සුගුප්තමන්ත්‍රඃ තව
9. සුප්‍රසාදඃ ච ඉති
10. කඃ චිත්

ක්‍රියාකාරකම 7.7

1. අන්තරස්ථී 2. ප්‍රාතරාසඃ 3. අන්තරාගතඃ 4. පුනරුදයඃ 5. අන්තර්ගතඃ 6. පුනර්භවඃ

ක්‍රියාකාරකම 7.8

1.
   1. අකුලිනඃ + අපි/ මූර්ඛඃ + අපි/ යඃ + අත්‍ර/ හීනඃ + අපි
   2. එෂඃ + මයා/ සඃ
   3. සර්‍වඃ + අපි
   4. කරටකඃ + ආහ/ සඃ + අබ්‍රවීත්
   5. ශුද්‍රඃ/ අන්‍යඃ + අපි/ චණ්ඩාලඃ + අපි/ ශිවඃ
   6. මූෂිතඃ + අස්මිං/ශ්‍රැතඃ + මයා
   7. අනිලඃ අනලඃ ච/ භූමිරාපඃ
   8. පුරුෂෛඃ යතඃ තාඃ/ කාකෛඃ ඉව
   9. අධඃ දෘෂ්ටිඃ/ පරිශ්‍රෙයඃ/ චිහ්නෛඃ/ එතෛඃ
   10. පූජ්‍යඃ + අපි/ යදගම්‍යඃ + අපි/ අර්ථෙභ්‍යඃ + අපි/ සංවෘතේභ්‍යඃ/ තතඃ තතඃ

08 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 8.1

1. 1. සප්තපදම්   2. ශතශබ්දම්   3. චතුසූත්‍රම්   4. පඤ්චාඞ්ගම්
5. ත්‍රිලක්ෂණම්   6. ත්‍රිදිනම්   7. පඤ්චවටී   8. සප්තාබ්දම්
9. දශරාත්‍රිම්   10. පඤ්චමඤ්චම්   11. ත්‍රිපාත්‍රම්.   12. අෂ්ටපාදම්

2. 1. පඤ්චානං වටානාං සමාහාරඃ   2. ත්‍රයාණං රාත්‍රානාං සමාහාරඃ
3. පඤ්චානාං ගවානාං සමාහාරඃ   4. පඤ්චානාං පාත්‍රාණාං සමාහාරඃ
5. ත්‍රයාණාං චෛත්‍යානාම් සමාහාරඃ   6. ද්වයොඃ පාත්‍රයොඃ සමාහාරඃ
7. චතුර්ණාං යුගානාං සමාහාරඃ   8. පඤ්චානාං රාජානිම් සමාහාරඃ
9. පඤ්චානාං මාලානාම් සමාහාරඃ   10. චතුර්ණාං බුද්ධීනාම් සමාහාරඃ

91 පිටුව

1. 1 මහාප්‍රභුඃ   2. සුන්දරනාරී   3. මහාධනිකඃ
4. උදාරජනඃ   5. චරණකමලම්   6. ශක්ලාශ්වම්
7. නීලකණ්ටම්   8. චන්දනශීතලම්   9. දුග්ධධවලම්
10. නවනීතකෝමලම්   11. පීතාම්බරම්   12. දුෂ්ටජනඃ

2. 1. රම්‍යලතා - රම්‍යා ච සා ලතාච
2. ධර්මබුද්ධිඃ - ධර්ම එව බුද්ධිඃ
3. මුඛකමලම් - මුඛං කමලං ඉව
4. අනාගත - න ආගත
5. චොරභයම් - චෝරාත් භයම්
6. විද්‍යාධනම් - විද්‍යා එව ධනම්
7. මෘගරාජා - මෘගස්‍ය රාජා
8. ශ්වෙතපද්මානි - ශ්වෙතානි ච පද්මානි ච
9. බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතඃ - බ්‍රාහ්මණශ්ච සඃ පණ්ඩිතශ්ච
10. ශිලධනම් - ශිලමේව ධනම්
11. සුන්දරමෘගඃ - සුන්දරශ්ච සඃ මෘගශ්ච
12. පුරුෂව්‍යාඝ්‍රඃ - පුරුෂඃ ව්‍යාඝ්‍රඃ ඉව
13. කුපුත්‍රඃ - කුත්සිතඃ පුත්‍රඃ
14. මහාපුරුෂඃ - මහාන්ච සඃ පුරුෂශ්ච
15. කෘෂ්ණශ්වේතඃ - කෘෂ්ණශ්ච සඃ ශ්වේතාශ්ච
16. ලතාතන්වි - ලතා ඉව තන්වි
17. අකෘතම් - න කෘතම්
18. ගුණබුද්ධිඃ - ගුණ ඉති බුද්ධිඃ

3.

සමාස පද	වැකි අර්ථ
රක්තානි කමලානි	විලෙහි රතු නෙලුම් පිපුනාහු වෙති
උත්පලං ඉව කෝමලං	සත්පුරුෂයන්ගේ සිත උපුල් මෙන් කෝමල වෙයි
හිම ධවලම්	එහි හිම මෙන් සුදු එක ගෙයක් ඇත
මුඛ කමලම්	මව පුතාගේ මුව කමල බලයි.
මහතා වෙගේන	මුහුද කැලඹීමෙන් නිකුත්වුනු විෂ මහත් වේගයෙන් නිල් වෙයි.

94 පිටුව

1- 1. උතුම් බදුරජානන් වහන්සේ විනයශීලි විය.
   2. සිදුහත් කුමරු ශිල්පවල පරතෙරට ගියකෙනෙක් විය.
   3. ඇය දිනපතා දනදීම කළාහුය.
   4. හංසයාගේ පියාපත් කිරි මෙන් සුදුපාට වෙති.
   5. යුධිෂ්ඨිර භීම අර්ජුන ද කුන්තියගේ පුත්‍රයෝ වූහ.
   6. සසර මැරෙණසුලු වෙයි. (අවිනිශ්චිත අර්ථයකි)
   7. ඇ නිල් අහස දරයි
   8. සතියට දින හතක් වෙති.
   9. මම ඔබේ පිහිටට ආවෙමි.
   10. ගසට නැගි වදුරෝ පනිති
   11. අවිවේකය විපතට මුලයි.
   12. ඔහු දිනපතා පාඩම් කරයි කැමති දෙයක් කියයි.
   13. කිම මෙය සාධුජනයාට සුදුසු ද?
   14. කෝකිල හා මොණරා යන දෙදෙනා මිහිරිව නාද කරත්
   15. සිංහයාගෙන් බිය වූ ළමයා කම්පා වෙයි.
   16. ළමයා අධ්‍යාය 8 (අටක්)ඇති පොත සිහි කරයි.
   17. අත් පා සෝදා භෝජනය ගන්න. (කරන්න.)
   18. නුබේ පුත්තු ද මුණුබුරෝ ද බොහෝ කලක් ජීවත් වෙත්වා
   19. දිනනනලද ඉදුරන් ඇත්තෙක්ම සසර සුව වේ.
   20. එහි එක් සුන්දර කන්‍යාවක් ඇත.

09 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 9.1

1. 1 ගුරුතර, 2. තුඞ්ගතර, 3. දීඝීතර
   4. දෘඪතම, 5. කෘෂ්ණතර, 6. පාපීයන්
   7. පාපිෂ්ට, 8. තුඞ්ගීයඃ, 9. කුලීෂ්ඨඃ
   10. මායාවිෂ්ඨඃ, 11. බලිෂ්ඨඃ, 12. ප්‍රීතියස්

2. 1 ස්ථවිෂ්ඨඃ, 2. කණිෂ්ඨඃ, 3. හසීෂ්ඨඃ
   4. ද්‍රාඝිෂ්ඨඃ, 5. ද්විෂ්ඨඃ, 6. ක්ෂොදිෂ්ඨඃ

ක්‍රියාකාරකම 9.2   1.

• ප්‍රාචීන/ ලාඞ්කීය/ රාෂ්ට්‍රීය/ ඖෂධිය
• පල්ලවිතඃ/ පිපාසිතඃ/ තාරකාසිතඃ
• ධූතමයඃ/ රජතමයඃ/ මෘන්මයඃ
• ගුණ්ඩීර/ අශ්වකඃ/ ධූර්යඃ/ ගව්‍යඃ/
• නාගරකඃ/ ගෛරිකඃ/ වෛදිකඃ
• සදාතනඃ/ පුරාතනඃ/ චිරන්තනඃ/ ප්‍රාක්තනඃ

2. 1. පුෂ්පිතාඃ, පල්ලවිතාඃ; 2. තාරකිතා
   3. අයදතනේ, ලාඞ්කීය, ස්වකීය, සංස්කෘත; 4. ශාකටිකො, දෛනිකං, ස්වකීය
   5. පෞරාණික, දෛවාරිකෞ; 6. භාරතීය, ග්‍රාමීය
   7. සර්වකාලීන; 8. ධානුරිකඃ

වාක්‍ය අර්ථ පරිවර්තන

1. වසන්තකාලයෙහි පිපුනා වූ වැල් ද, දලු ඇති, ගෙඩි ඇති ගස් ද දක්නා ලැබේති.
2. තරු ඇති රාත්‍රිය සියලු දෙනා ගේ සිත් සතුටු කරයි.
3. අද ලාංකීය ජනයා තම සංස්කෘතිය අත හැර විදේශිකයන් අනුව යති.
4. ගැල්කරුවා දිනපතා තම ගැලෙන් නගරයට ගොස් නගරයේ වෙළඳාම් කොට තමගමට නැවත එයි.
5. පැරණි දේවාල මන්දිරයන්ගේ ඉදිරිපිට දෙපැත්තෙහි දොරටුපාලයන් දෙදෙනෙකු පිහිටුවා ඇත.
6. භාරතයෙහි දිළිඳු බොහෝ ජනයා ගම් ප්‍රදේශවල හැර ජීවනෝපායට ඉතා දුෂ්කරව ජීවිතය ගෙන යති.
7. මේ ලෝකයෙහි සර්වකාලීන කිසිවක් නැතැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළහ.
8. දුන්නක් අතදරා සිටින වැද්දා මුවන් දකින්නට වනයට පිවිසියේය. කටු ඇති ගහමුල හුදකලා වූ මුව පැටියෙකු දැක සතුටට පැමිණියේය.

10 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 10.1

1.

1 පඤ්චසු, චතුර්ථඃ
2. සප්තමස්‍ය, අෂ්ටමේ
3. තෘතීයස්‍ය, ද්විතීයා
4. සප්තමේ, ෂෂ්ටෙ
5. ප්‍රථමඃ
6. චතුර්ථ, ද්විතීයාඃ
7. නවාභ්‍යාං, ෂොඩස, අෂ්ට
8. සප්ත, ෂෂ්ටඃ
9. නවදශමේ, විංශතිතමෙ
10. ප්‍රථමඃ
11. ද්විසහස්‍රපංචදශමස්‍ය, සප්තමෙමාසේ
12. ද්විතීයස්මින්,
13. ද්වාදශභ්‍යායාං
14. පඤ්චමී, චතුර්ථා, තෘතීයා
15. සහස්‍රතමෙවෂේ, දවාදශස්‍ය, සප්තවිංශතිතමේ

2.

1. කුමාරයන් පස්දෙනා අතුරෙහි සිවුවැන්නා මුහුදුතෙරෙ සිට ප්‍රීතියෙන් සඳ බැලීය.
2. හත්වෙනි ඇසළ මස අටවෙනි දින මගේ උපන්දිනය වෙයි.
3. පින්වත් මිත්‍රය, නුඹේ තෙවැනි මාමාගේ දෙවෙනි දුව සමග විවාහය කරන්නට සුදුසුය.
4. ඊට පසු හත්වෙනි වර්ෂයෙහි හයවෙනි ඉරිදා සතුරන් සමග යුද්ධය අරඹනවා.
5. ගුරුවරයා සමීපයෙහි හිඳ ශිල්ප ඉගෙනීම කරන ශිෂ්‍යයා සියලු ශාස්ත්‍රයන්හි පළවෙනියා වෙයි.
6. හොරා රාත්‍රියෙහි ගෙයි හතරවන කාමරයට පිවිස දෙවෙනි සොයුරියගේ ආභරණ සොරකම් කළේය.
7. විදුහලේ නවවෙනි පන්තියේ ගැහැණු ළමයි 16 ක් ද, පිරිමි ළමයි 8 ක් ද සංස්කෘත උගනිති.
8. අපගේ ගෙදර සහෝදරයෝ 7ක් වෙති. ඔවුන් අතර හයවැන්වා විවාහය කරන්නට බලාපොරොත්තු වෙයි.
9. 19 හෝ 20 වන දින මාගේ සොහොයුරිය විදේශයෙන් තම රටට එන්නීය
10. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු නම් රජු පොළොන්නරුවෙහි පරාක්‍රම සමුද්‍රයයැයි මහ වැවක් කරවීය.
11. දෙදහස්පහළොව වර්ෂයෙහි හත් වන මස ඉරිදා ඇමතිතුමාට දුවක් උපදිනවායැයි ජන්මපත්‍රයේ ලියාවා.
12. ගිය වසරෙ වෙසක් පුරපස දෙවැනි අගහරුවාදා ඔහු විහාරයට ගොස් ශ්‍රද්ධාවෙන් පැවිදි විය.
13. අපි එන සඳුදා පසු පාසලෙන් 12 වන හෝරාවෙහි නාට්‍යශාලාවෙහි නාට්‍යක් බලමු

14. පිරවෙනේ පස්වන පන්තියේ ගණිත ගුරුතුමාගේ, හතර වන පන්තියේ සංස්කෘත ගුරුතුමාගේ, තුන්වන පන්තිය ඉංග්‍රීසි ගුරුතුමාගේ යැයි පන්ති භාර කරන ලදහ.
15. පෙර දහස්වන වසරේ දොළොස් වන මාසයේ 27 වන සිකුරාදා දවසේ බලවත් අනේක් රජෙක් දඹදිව දිනීය.

(මෙම කොටස පෙළ පොතෙහි ප්‍රශ්න අංක වැරදිව දක්වා ඇත)

ක්‍රියාකාරකම 10.2

1. ග්‍රාමතඃ, ආගතඃ, පාර්ශ්වතඃ, ඉත්තම්, කුත්‍රතඃ, ආගතො, අත්‍ර, නගරතඃ , ආගතඃ, ශ්‍රාන්තඃ, තතඃ, පරිතඃ, අධුනා , ඉදානිම්, අත්‍රතඃ

2. දකුණේ ගමෙන් පැමිණි ගැමියෙක් නගරය කරා යන්නේ මර්ගයේ එක් පසෙක ගසක් මුල ක්ලාන්ත වූ එක් මිනිසෙකු දැක මෙසෙ විමසීය. නුබ කවුද? කොයිසිට පැමිණියේ ද? මෙහි කුමක් කරහි ද? , ඔහු කීහ. මම නගරයෙන් මෙහි පැමිණි දිළින්දෙක් වෙමි. මම ගම කරා යන පාරේ ක්ලාන්ත වීමි. ඉන්පසු පාර අයිනේ උස් මේ ගසේ සෙවනෙහි විඩා නිවීමට ඇතුලු වීමි. දිළිඳු බැවින් දහවල ආහාරය නො ලැබුණි. දැන් ගමන් කිරීමට කාලයයි. එසේ නොකරන්න. නුබ ගමනට නොහැකිය. (ක්ලාන්ත බැවින් සුදුසු නොවේ.) ඉදින් නුබ ගමන් කරහි නම් නැවත ද ක්ලාන්ත වන්නෙහිය. මාගේ ලඟ ආහාර ඇත. පින්වත ගන්න දැන් ආහාර අනුභව කර විඩා නිවා මෙතනින් නික්මෙව යි. ගැමියා කීය. සතුටු වූ දුගියා. පින්වත හොදයි කියා ආහාර අනුභව කොට පිං දී ආහාර දහස් වරක් ලබන්නට ආශිර්වාද කර සැනින් ගමන ඇරබීමට පටන්ගත්තේය. ගැමියා ද ඔබේ ගමන් මග යහපත් වේවායි කියා තම ගමන ගියේය.

ක්‍රියාකාරකම 10.3

1. 1 පරිතඃ, පූරතඃ, දක්‍ෂවත්, අධුනා, පෘෂ්ටතඃ, අත්‍ර, තර්හි, තදා.

2. 1. ගඟ වටේ බොහෝ ගස් වෙති.
   2. දඹදිව දකුණු ජනපදයෙහි මහිලාරෝප්‍ය නම් නගරයක් ඇත.
   3. විශාල පාසල ඉදිරිපිට දික්වූ පැතිරුණු ක්‍රීඩාංගනයෙහි අපි ක්‍රීඩා කරමු.
   4. ගැහැණුන්ගේ මුහුණ හඳවැනි යැයි කවියන් විසින් කාව්‍යවල වර්ණනා කර ඇත.
   5. ධෛර්වත් මිනිසා වෙහෙසකින් උසස්තැනකට යයි.
   6. සැමදා භික්ෂුව හැම ආකාරයෙන් ම නිර්ධන විය යුතුයැයි ලාංකික ජනයෝ සිතති.
   7. ලෝකයේ හැම තැනම, හැමදාම, යමෙකුගේ ධනය ඇත් ද ඔහුගේ ප්‍රභූත්වය වෙයි.
   8. දැන් නුඹ කොහි යහි දැයි පියා පුතා විමසීය.
   9. දරුවන් නැති ධනවතා මළකල්හි ධනය රාජසන්තක වේ.
   10. නෑයෝ මළ පියාගේ සිරුර දල්වා අළු කරති.
   11. දැන් හැමතැනම බලන්න. නුඹ පෙරටුව නුඹේ පැන ද පසුපස නුඹේ පොත ද වෙත්.
   12. අහසේ ඉහළම හැසිරෙන උකුස්සා මොහොතින් පහත් තැනක ගොදුර අදියි.
   13. දඹදිවට උතුරින් පැතිරුණු උස ම තැන බුද්ධගයාවෙහි උතුම් බෞද්ධමන්දිරය පිහිටා ඇත.
   14. අද මම මෙහි ම සිටිමි ඉදින් බුඹ හෙට ගෙදර යන්නෙහි නම් එකල මමත් එවේලේම ගෙදර එන්නෙමි.
   15. පෙර මෙහි ශිෂ්‍යයෝ උස් හඬින් කෝළහාල කරති. යම් කලෙක ගුරුවරු එන්නේ ද එවිට සියළු දෙනා නිහඬ විය

11 පාඩම 113 පිටුව

1. නිදසුන් ඇසුරෙන් වාක්‍ය සැකසීම. 117 පිටුව

1. ක්‍රීඩන් බාලකඃ මිත්‍රම් ආහ්වයති. 2. ජයන් රාවණඃ ශූරඃ භවති.
3. චලන් යන්ත්‍රං කාර්‍යං කරොති. 4. ලිකන් ශිෂ්‍යකඃ පාඨයති.
5. පාඨං ලිඛන් ඡාත්‍රඃ චින්තයති.

ක්‍රියාකාරකම 11.1

1. ශාඛා කම්පමාණඃ අස්ති 2. මම මිත්‍රං වර්ධමාණඃ අස්ති
3. පාඨඃ අන්වර්තමාණඃ අස්ති 4. රාවණඃ සභායාං විරාජමාණඃ අස්ති
5. පක්ෂිණඃ උඩ්ඩීයමාණඃ අස්ති 6. කර්මකාරකඃ ප්‍රයත්නමාණඃ අස්ති
7. නක්ෂත්‍රං ප්‍රකාශයමාණඃ අස්ති 8. චන්‍ද්‍රඃ සෝභමාණඃ අස්ති.
9. මාතා ශිශුං ලාලයමාණඃ අස්ති 10. ආම්‍රඵලං ලම්බමාණඃ අස්ති

ක්‍රියාකාරකම 11.2.

1. අග්‍රජා පුස්තකං පඨන් විද්‍යාලයං ගච්ඡති. 2. මහිලාඃ වතීලාපං කූජන් නගරං ගච්ඡති.
3. චෝරාඃ ධාවන් ආරක්ෂකාඃ ගෘණ්හන්ති. 4. ධූමයානං තිෂ්ඨන් බාලකඃ අවතරති.
5. ශික්ෂකඃ ලිඛන් ආකාශං දර්ශයති

ක්‍රියාකාරකම 11.3.

1	යුජ් +මානඃ	11	වන්ද් +මානඃ
2	සෙව් +මානඃ	12	ප්‍රකිශ් +මානඃ
3	මෝද් +මානඃ	13	සහ් +මානඃ
4	ලභ් +මානඃ	14	පරි +වර්ත් +මානඃ
5	ගම් +මානඃ	15	වන්‍ද් +මානඃ
6	වර්ධ් +මානඃ	16	පී +මානඃ
7	වන්‍ද් +මානඃ	17	ප්‍ර + යත් +මානඃ
8	භාෂ් +මානඃ	18	වර්ධ් +මානඃ
9	කම්ප් +මානඃ	19	සේව් +මානඃ
10	ලම්බ් +මානඃ	20	මෝද් +මානඃ

ක්‍රියාකාරකම 11.3. පරිවර්තන

1. යුධ කරන්නා වූ භටයා මැරිණි.
2. සේවය කරන්නා වූ සේවකයා වැටුප් ලබයි.
3. සතුටු වන්නා වූ ළමයා ක්‍රීඩා කරයි.
4. ලබන්නා වූ ගෞරවයෙන් මහල්ලා සතුටු වෙයි.
5. යන්නා වූ ශිෂ්‍යයො පාඩම් කරති.
6. පිත්වත වැඩෙන්නා වූ ජ්වරය (උණරෝගය) වලක්වාවා
7. බුදුන් වදින්නා වූ යුවල මල් පුදයි.
8. මිහිරි වදන් කියන්නා ධනය ගෙන යයි.
9. සෙලවෙන ගස්වලින් දියබිඳු වැටෙයි.
10. එල්ලෙන ලණුවේ සිවුරු වලින් දියබිඳු වැගිරේ.
11. වදින ශාමණේර තෙම ආශිර්වාද ලබයි.
12. බබලන තරුවලින් අහස දිලෙයි.
13.වේදනා ඉවසන වීරයෝ කීර්තිය ලබති.
14. පෙරෙලෙන කාලය නිතර රෝදයක් මෙන් පවතියි.

15 බුදුන් වදින බෞද්ධ උපාසකයා ප්‍රසන්න වෙයි.
16. විලේ පිපෙන නෙලුම්වලින් පරාග වැටෙයි.
17. සැලකිලිමත් වන්නා වූ ශිෂ්‍යයෝ සංස්කෘත වියරණයේ සපල බවට පැමිණෙති.
18. හෙමින් වැඩෙන ගැහැණු ළමයා තරුණියක් වෙයි.
19. දීනයින් ඇසුරු කරන සිසුවා සතුටුවෙයි.
20. වැසිකල සතුටුවන මොණරු ගංතෙර නටති.

ක්‍රියාකාරකම 11.4

උදා - හසති	හසන් (පුරුෂ)	හසන්ති (ස්ත්‍රී)	හසත් (නපුං)
ඛාදති	ඛාදන්	ඛාදන්ති	ඛාදත්
ඉච්ඡති	ඉච්ඡන්	ඉච්ඡන්ති	ඉච්ඡත්
ත්‍යජති	ත්‍යජන්	ත්‍යජන්ති	ත්‍යජත්
ක්‍රීඩති	ක්‍රීඩන්	ක්‍රීඩන්ති	ක්‍රීඩත්
නයති	නයන්	නයන්ති	නයත්
පශ්‍යති	පශ්‍යන්	පශ්‍යන්ති	පශ්‍යත්
නමති	නමන්	නමන්ති	නමත්
චින්තයති	චින්තයන්	චින්තයන්ති	චින්තයත්
පිබති	පිබන්	පිබන්ති	පිබත්
තරති	තරන්	තරන්ති	තරත්

ක්‍රියාකාරකම 11.5

වන්දතෙ	වන්ද්	ආන/මාන	වන්දමාන
වර්ධතේ	වර්ධ්	ආන/මාන ප්‍රත්‍ය පද සියල්ලටම යෙදේ	වර්ධමාන
කම්පතේ	කම්ප්		කම්පමාන
ඒධතේ	ඒධ් (වැඩීම)		ඒධමාන
සේවතේ	සේව්		සේවමාන
ලභතේ	ලභ්		ලභමාන
විද්‍යතේ	විද්		විද්‍යමාන
ශොභතේ	ශොභ්		ශෝභමාන
මොදතේ	මෝද්		මෝදමාන
ස්පර්ධතේ	ස්පර්ධ්		ස්පර්ධමාන
ඊක්ෂතේ	ඊක්ෂ්		ඊක්ෂමාන
භාෂතේ	භාෂ්		භාෂමාන

ක්‍රියාකාරකම 11.6

1. ^{2}පශ්‍යන් }දෘශ් + අන් ^{2}අශ්නන් }අස් + අන් ^{2} ගච්ඡන් } ගම් + අන්^{2}ස්වපන් }ස්වප් + අන්/
^{2}ශ්වසන් }ශ්වස් + අන්^{2}පුලපන් }පුලප් + අන්^{2}විශෘජන් }වි+ සෘජ් + අන් ^{2}ගෘහ්ණන් } ගෘහ් + අන් ^{2}නිවිෂන් } නි + විෂ් + අන්^{2}වර්තන්ත }වර්ත් + අන් ^{2} ධාරයන් }ධාර් + අන්

12 පාඩම - අනාගත කෘදන්ත

ක්‍රියාකාරකම 12.1

1. ත්‍යජන් / කාර්යං/ දේයං/ කෘත්‍යං/ වක්තව්‍යං/ දග්ධව්‍යං/ පාතව්‍යං/ ස්මරණීයං/ මෝචනීයං/ සහනීයං/ ද්‍රෝහනීයං/ මෝහනීයං/ දමනීයං/

අලසකම සැමදා හල යුතුය. - දරුවන් විසින් පියාව ප්‍රිය කලයුතුය.

දිළින්දාට ධනය දිය යුතුය. - සැමදා අනුන්ට යහපත කලයුතුය.

මිහිරි වාක්‍ය කියයුතුය - කටුක වදන් නොකිය යුතුය.

පිරිසිදු ජලය බී යුතුය - ගුරු වදන් සිහි කලයුතුය.

ලිහිල් බවින් මිදිය යුතුය - සත්පුරුෂ වචන ඉවසියි යුතුය.

කිසිවෙකුටත් ද්‍රෝහි නොකලයුතුය - විපතේ දී මුලා නොවිය යුතුය

තම ආත්මය දමනය කල යුතුය - මෙය වේද අනුශාසනයකි.

2. වාක්‍ය අර්ථ පරිවර්තනය

කිසියම් වැද්දෙක් ඇත. ඌ ඉතාම දුෂ්ටය. කරුණාව ද නැත. ඔහු එක් දිනක් වනයට යයි. එහි දැල එලයි. එක් පරවියෙක් දැලේ වැටෙයි. වැද්දා පරවියා කූඩුවක දමා ඉදිරියට යයි. එදින වසින්නට විය. බිය වූ වැද්දා අසුනක් බලයි .එක් මහා ගසක් යටට එයි. ඔහු ගස ඉලක්ක කර එම්බා මෙහි යමෙක් වසයි නම් මම ඔහු කරා සරණ ගියේ වෙමි. මාව රකීවායි කියයි. එහි ගසේ පරවියෙක් විය. පරවියා වැද්දාගේ කූඩුවේ සිටි බිරිද දකියි. එදා ඒ පරවියා සැමියා මුල් කර කියයි. මේ වැද්දා ශීතලෙන් පෙලුනේ අපගේ ගෙට ආවේය. පැමිණ ඇත. මොහුට සත්කාර කරන්න. බිරිදගේ වදන් පරවියා පිළිගනියි. ඔහු අගුරු ගෙන එයි. ගිනි දල්වා වැද්දාට කියයි. එම්බා ශීත බාදාව දුරලව. අතරතුර වද්දා සිතයි .කුස ගිනි ඇති වැද්දානෙනි ඔබට දෙන්න ගෙදර ආහාර නැත. කුමක් කරම් ද . වැද්දාට කියයි, උතුම් ආගන්තුකය, ආහාර දෙමි, කරුනාවෙන් පිළිගන්න. ඉක්බිති පරවියා වැද්දාගේ ආහාර පිණිස ගින්නට පිවිසෙයි. පරවියාගේ ත්‍යාගශීලි බව දැක වැද්දා ලැජ්ජා වෙයි. පරවියා බැදුමෙන් මුදයි. පරවිය ද සැමියාගේ වෙන්වීමේ දුකින් ගින්නට පිවිසෙයි. මෙසේ පරවි යුවලගේ ත්‍යාගය දැක වැද්දා දුකින් හඩා වැලපෙයි.

හිස්තැන් පිරවීම 136 පිටුව

1. ගතවාන්	2. ප්‍රසාරයිතවාන්	3. පතිතවාන්	4. ස්ථාපයිතවාන්	5. ගතවා
6. අන්වීශයිතවාන්	7. ආගතවාන්	8. කථයිතවාන්	9. පශ්යිතවාන්	10. වදිතවාන්
11. අඩිගීකාරිතවාන්	12. ආනයිතවාන්	13. ජ්වාලයිතවාන්	14. වදිතවාන්	
15. චින්තයිතවාන්	16. වදිතවාන්	17. ප්‍රවේශිතවාන්		

(පිළිවෙලට අඩිකිත කර දක්වා ඇත හිස් තැන් පිළිවෙලින් අඩිකිත කරගන්න.)

13 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 13.1

ඒක වචන	බහු වචන	
ගෘහගොධිකා	ගෘහගොධිකාඃ	හූනන්
චිත්‍රලඃ	චිත්‍රලාඃ	හෙලඅබ - ගෝරක්ෂි වෘක්ෂය
කවිඃ	කවයඃ	
රජ්ජුඃ	රජ්ජූවඃ	
උලූකඃ	උලූකාඃ	
චෂකඃ	චෂකාඃ	
බන්ධුඃ	බාන්ධවඃ	
සරොවරඃ	සරෝවරාඃ	
ගෘහපතිඃ	ගෘහපතයඃ	
චමසඃ	චමසාඃ	කැල ලී ආදියෙන් කල සෝමපාන පාත්‍රය
භ්‍රාතා	භ්‍රාතරඃ	
ත්‍යාගඃ	ත්‍යාගාඃ	
සාරමේයඃ	සාරමේයාඃ	
උපධානම්	උපධානානි	හිස තබන කොට්ටය
මාතා	මාතරඃ	
ශාස්ත්‍රං	ශාස්ත්‍රාණි	
ධෙනුඃ	ධෙනවඃ	
චිත්‍රම්	චිත්‍රාණි	
දේවී	දේව්‍යඃ	
ධනිකඃ	ධනිකාඃ	

ක්‍රියාකාරකම 13.2

- මුනී වසතඃ
- ආචාර්‍යාඃ උපදිශන්ති
- තේ බදන්ති
- දාසඃ ඛාදති
- බාලිකෙ පඨතඃ
- ගුරවඃ ගච්ඡන්ති
- සා සයති
- තාඃ නමන්ති
- මාතා පචති
- ඛගාඃ උඩ්ඩයන්ති

ක්‍රියාකාරකම 13.3.

- හංසෞ කූජතඃ
- කවී රචයතඃ
- චොරෞ චෝරයතඃ
- සාධූ භාෂතඃ
- අශ්වෞ චරතඃ
- මනුෂ්‍යෞ ව්‍රජතඃ
- බාලිකෙ නෘත්‍යතඃ
- නටෞ ප්‍රවිශතඃ
- සාරමේයෞ භාෂතඃ
- සාරථී නයතඃ

ක්‍රියාකාරකම 13.4.

1. තූෂ්ණීම් තිෂ්ඨ
2. පාතො සාර්ධසප්තවාදනේ තත්‍ර ගච්ඡ
3. ප්‍රභාතේ ප්‍රබුජ්ඣ
4. සෝමවාරෙ අත්‍යන්තමේවාගච්ඡ
5. පෞෂ (මාස) මාසේ තත්‍ර මා ගච්ඡ
6. ඉතඃ තතඃ මා චර
7. ශනෛඃ ඛාද
8. සත්‍යං වද මා අනෘතම් (මෘෂා)
9. කදාචිත් මා විසමාචරන්
10. සත්වරම් ශාසනං ප්‍රේෂය

ක්‍රියාකාරකම 13.5

1. සඃ ආගච්ඡති. 2. තේ නෘත්‍යන්ති
3. තේ ලිඛන්ති 4. සඃ ඉච්ඡති
5. තෞ කෘන්තතඃ 6. තෞනයතඃ
7. සඃ න චෝරයති 8. තෞ න රක්ෂතඃ
9. තේ තුෂ්‍යන්ති 10. සඃ ක්ෂාලයති

ක්‍රියාකාරකම 13.6.

1. ක්ෂාමයති 2. මුඤ්චසි
3. වර්ණයාමි 4. භූෂයාමි
5. ස්පෘශසි 6. භ්‍රාම්‍යසි
7.ක්ෂිපති 8. රචයාමි
9. භක්ෂයති 10. දිව්‍යාමි

ක්‍රියාකාරකම 13.7

1. තෞපුස්තකං රචයතඃ 2. අශ්වඃ තෘණං ඛාදති
3. මාර්ජාරාඃ කපොතාන් ඛාදන්ති 4. මාතරෞ පායාසං පචතඃ
5. සා ධනං යච්ඡති

ක්‍රියාකාරකම 13.8

1. තේ පර්ණශාලං ගච්ඡන්ති 2. මුනයඃ ආශ්‍රමාන් ගච්ඡන්ති
3. ගුරූ පුස්තකාලං ප්‍රවිශතඃ 4. බාලිකාඃ වාපිං අවතරන්ති
5. කුමාරිකාඃ උද්‍යානං ගච්ඡන්ති. 6. ත්වං පාඨශාලං ගච්ඡසි?
7. මාතා විපනිං ගච්ඡති 8. කෂීකාඃ ක්ෂෙත්‍රාණි ගච්ඡන්ති
9. සකුණාඃ නීඩානි ප්‍රති උඩ්ඩෙන්ති 10. වයං ආපනං ගච්ඡා

ක්‍රියාකාරකම 13.9

1. ත්වං කුත්‍ර අගච්ඡඃ 2. වයං ක්ෂීරං අපිබාමඃ
3. තේ පුස්තකං අපටන් 4. මාතරඃ ශිශූන් අරූන
5. බාලිකේ ගීතාං අගායිතාම් 6. යුවාං කුත්‍ර අවසතම්
7. තෞකිං මන්ත්‍රයතාම් 8. කෘෂීවලෞ වෘෂභෞ අතාඩයතාම්
9. අහං සංස්කෘතම් අලිඛම් 10. කවයඃ චන්ද්‍රං අවර්ණයන්

ක්‍රියාකාරකම 13.10

1. ලේඛකේන 2. පිත්‍රා 3 කෂීකෛඃ 4. තයා
5. සේවකාභ්‍යාම් 6. වානරෛඃ 7. මාත්‍රා 8. සිංහේන
9. චෝරෛඃ 10. මූෂිකාභ්‍යාම්

ක්‍රියාකාරකම 13.11

1. සඃ තයා සාර්ධං පාඨශාලං ගච්ඡති
2. මාතා පිත්‍රා සහ ද්විචක්‍රේණ විපනිං අගච්ඡත්
3. ත්වං මයා සහ තත්‍ර ගච්ඡසි
4. යූයං හ්‍යඃ තේන සාර්ධං අපඨථ
5. මුනයඃ කවීභි සහ ධර්මං සාකච්ඡා අකුර්වං
6. ශිවඃ උමා සාර්ධං හිමාලයං අගච්ඡත්

7. මෘගාඃ මෘගිහි සහ වනේ චරන්ති.
8. මධුලිහඃ මධුලිහා සාර්ධං මකරන්දං පිබති
9. භූපතිඃ සචිවාභ්‍යාම් සාර්ධං විදේශං අගච්ඡත්
10. ගුරෞ බාලකෛඃ සහ චාරිකං ගච්ඡතඃ

ක්‍රියාකාරකම 13.12

1. ගොවියා නගුලෙන් සීසායි.
2. මිනිස්සු මල්වලින් බුදුන්වහන්සේ පුදති.
3. ඇය පිහියෙන් අත්ත කපයි.
4. මිනිසා පා දෙකින් යයි.
5. උපාසකවරු අත් දෙකින් වදිති.
6. ගේකුරුල්ලෝ හොටවලින් අනුභව කරති.
7. මව සීනුවෙන් කාලය දනියි.
8. මිනිස්සු අහස් යානයෙන් විදේශයට යති
9. ශිෂ්‍යයා බයිසිකලයෙන් පාසලට පිවිසෙයි
10. ගැහැණු ළමයා පෑනෙන් ලස්සන අකුරු ලියයි

ක්‍රියාකාරකම 13.13.

1. සීනුවෙන් හැර කාලය දැනගන්නට නොහැකි වෙයි.
2. ගෙදර ගැහැණු ළමයින්ගෙන් හැර ලස්සන නොවේ.
3. ධර්මය හැර මිතුරෙක් නැත.
4. කාන්තාවො ඇසුරෙන් හැර බබලනු නොලැබේ.
5. අපි ඇස්දෙකෙන් හැර දකින්නට නොහැකි වෙමු.
6. දියෙන් හැර මල් මැලවෙති.
7. ළමයා මව හැර නොයයි.
8. අපි ඔවුන් හැර ජීවත් නොවෙමු.
9. ආහාර ලුණු හැර රුචි නොවෙයි
10. සභාව පණ්ඩිතයන් හැර නො බබලයි.

ක්‍රියාකාරකම 13.14.

1. අග්‍රජඃ මොක්ෂාය ධර්මං සඤ්චරති
2. පිතා මොක්ෂාය ධර්මං සඤ්චරති
3. යාචකඃ ආහාරාය නගරං ප්‍රවිශති.
4. ව්‍යාඝ්‍රඃ ආහාරාය වනං ප්‍රවිශති.
5. ව්‍යාඝ්‍රඃ ගෝචරාය වනං ප්‍රවිශති
6. භික්ෂුඃ පිණ්ඩාය ග්‍රාමං ප්‍රවිශති.

ක්‍රියාකාරකම 13.15

1. වයං විනොදාය සත්වාන් න මාරේම.
2. සුඛාය ධර්මේ චර
3. බාලිකාඃ ස්නානාය වාපිං ගච්ඡන්ති
4. භූපාලඃ යුද්ධාය යුද්ධභූමි ප්‍රවිශති
5. තේ රාෂ්ට්‍රාය ජීවිත පරිත්‍යාගං අකුර්වම්
6. සා අධ්‍යාපනාය මූල්‍යං අවිසර්ජයත්
7. අහං මෝක්ෂාය කුශලානි අකුර්වන්
8. මාතාපිතරෞ දාරකානාම් සුඛාය දුක්ඛං වින්දතඃ
9. ආචර්යාඃ සංතුෂ්ටාය උපදිසන්ති
10. මුනයඃ දුඃඛෙන මෝචනත්තාය උත්සාහ කුර්වන්ති.

ක්‍රියාකාරකම 13.16

1. බුද්ධාය නමඃ
2. දෙවාය නමඃ

3. බ්‍රහ්මාය නමඃ 4. මාත්‍රෙ නමඃ
5. පිත්‍රෙ නමඃ 6. තේ ස්වස්ති
7. මහ්‍යම් ස්වස්ති 8. එතසෙම ස්වස්ති
9. එතසෙය ස්වස්ති 10. සර්වසෙම ස්වස්ති

ක්‍රියාකාරකම 13.17

1. සිංහඃ ගුහායාං නිෂ්ක්‍රමති
2. ඛගඃ නීඩාත් නිෂ්ක්‍රමති
3. පිතාමහ ගෘහාත් නිෂ්ක්‍රමති
4. නෞකා කුලාත් නිෂ්ක්‍රමති
5. ගුරවඃ විද්‍යාලයාත් ප්‍රත්‍යාගච්ඡන්ති
6. පිතරඃ විද්‍යාලයාත් ප්‍රත්‍යාගච්ඡන්ති
7. සේවකඃ කාර්යාලයාත් ප්‍රත්‍යාගච්ඡන්ති
8. නද්‍යඃ පර්වතාත් ප්‍රවහන්ති
9. නිර්ජරාඃ පර්වතෙභ්‍යඃ ප්‍රවහන්ති
10. අහං ග්‍රාමාත් නගරං ප්‍රතිගච්ඡාමි

ක්‍රියාකාරකම 13.18

(අ)1. භර්තුඃ - සැමියාගේ / දුහිතුඃ - දුවගේ/ මාතෘණාන් - මවුවරුන්ගේ/

(ඇ) 2. දුව සැමියාගේ ගෙදර යයි. මව දුවගේ දරුවා නලවයි. ශිෂ්‍යයො මවුවරුන්ගේ ගායනාවෙන් සතුටු වෙති. බිරිඳ සැමියාගේ අවවාද පිළිපදියි. පුතා පියාගේ අණින් බෑනාගේ ගෙදරින් නැන්දා ගෙන එයි. අපි කරත්තයේ හඬ අසමු. නුඹලා දෙනගෙන් කිරි බොවු.

3.2 මෙය සරල බැවින් අභ්‍යාස සැකසුම් නොකරමි 147 පිටුව.

ක්‍රියාකාරකම 13.19

1. ඉදං අස්මාකං දේශම්
2. තස්‍ය දේශනං ශ්‍රැණු
3. ශිශූණාම් තරගානි අද්‍ය ප්‍රවර්තන්ති
4. සූර්යස්‍ය කිරණෛනපුෂ්පානි විකසන්ති
5. මුනිණාම් අනුශාසනං අනුවර්තයාම
6. තත්‍ර බාලිකාණාම් පාඨශාලම් අස්ති.
7. අස්මාකං මාතෘභාෂා සිංහලම් භවති
8. කිං තව භගිනියො නාම
9. කුත්‍ර තව මිත්‍රස්‍ය පඞ්තිම් (ශ්‍රේණිම්)
10. පිතාමහස්‍ය කථාං මධුරම්

ක්‍රියාකාරකම 13.20.

1. භික්ෂුඃ කුත්‍ර ආශ්‍රමේ වසති? 2. මුනිඃ ඒකස්මිං විහාරෙ වසති.
3. ගෘහපතිඃ ගෘහේ වසති. 4. ගුරුඃ පාඨාලයේ වසති.
5. දේවඃ ස්වර්ගේ වසති 6. ත්වං කදා තත්‍ර ගච්ඡසි.
7. අහං සාර්ධසප්තවාදනේ ගච්ඡාමි 8. අහං රවිවාරේ ගච්ඡාමි

14 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 14. 1

1. ඔබේ පැමිණීම හොදයි. දැන් නුඹ ඔහු සමගකොහි යහි ද?
2. ඉවසත්වා හුදෙක් මෙහි නොසිටින්න.
3. සිතීම නොවේවා .ඇය හා පිටරට වාසයට නොයන්නෙමි .
4. කරුණාවෙන් හැසිරීම කරන්න. වහා උදේ ආහාර කර එන්නේය.
5. පින්වත මේ සළකුණ කොහි දැයි දන්නෙහි ද? ඔව් එසේම ඉදිරියට යත්වා වම්පස ක්‍රීඩාන්ගනය දක්නට ලැබේ. එහි දකුණු පස ඔබේ මිතුරාගේ නිවස ඇත.
6. එසේ නොකියනු එහි කවරෙකුත් සැක නැත. කිම අර්ථය පෙර නොකියන ලදි.
7. ඇය කොහි කා සමග ගියේ දැයි තීරණයක් නැත.
8. කුමක් නිසා පමා වූවාදැයි නොවිමසව ඔබගේ වචනය ඇත්තකි. මාගේ වචනය කවරෙක් අසයි ද?
9. අනෙක් ආකාරයකින් නොසිතව. යානය නොපැමිණ ඇත. එයම පමාවයි.
10. යම්තාක් මම නැවත එම් ඒතාක් හැසිරීම කරන්න. මෙය මට රුචිනොවේ යැයි කී වාරයක් කියන ලදද?

ක්‍රියාකාරකම 14. 2

1. පුරා ලඞ්කායාංයුද්ධේ දක්ෂ චිරප්‍රසිද්ධ භූපාලඃ අවසත්
2. සිංහඃ වනේ මෘගෙෂු නායකඃ භවති.
3. උපොසථෙ පණිශාලංආගච්ඡන්තං ගච්ඡන්තං උපාසකා ධර්මශාලායාම් අනිෂීදන්
4. සා නවකතතා පුස්තකං ගෘහිතුං නගරෙ උපධනාගාරං පුස්තකශාලායං භ්‍රාතා සහ අගච්ඡත්.
5. අද්‍ය උත්සවේ ගීතානි අගායන් ශිෂ්‍යාං මහ්යං එකො'ව සව්‍යා (භගිනි) භවති.
6. පිතා ප්‍රබුද්‍ය සප්තවාදනේ කායඝාලං ගත්වා ප්‍රතිදිනං සායං සාර්ධපඤ්චවාදනේ ගෘහං ආගච්ඡති.
7. වානරාඃ ශාඛාත් ශාඛං අටන්තා පක්වානි ඵලානි අඛාදන්.
8. අස්මාකන් ග්‍රාමේ සර්වදා එව සායං පණිශාලං සමීපේ අඞගනේ ක්‍රීඩන්තං බාලකාඃ ධර්මශාලං ප්‍රතිසංස්කරණං අකුර්වන්.
9. දේශනං කෘත ආචාර්යස්‍ය පාඨශාලේ ශිෂ්‍යාඃ ත්‍යාගං පරිත්‍යජන්ති.
10. පාතෝ ප්‍රබුජ්ඣන්පිතාමහ ගෘහේ පොෂන් උපපාකශාලං මණ්ඩපේ තිෂ්ඨන් ධෙනොඃ සමීපං ගත්වා ක්ෂීරං දෝග්ධි.

ක්‍රියාකාරකම 14. 3.

1. ඉක්බිති ඔහුගේ අරමුණ සහිත වචනය අසා ඔහු කීය. පිංවත කියන්න කිම? කිවයුතු යමක් ඇත්ද? එය කියනු ලැබේ වා.
2. ඔවුන් දරුණු වචනය අසා, මුලාවට පැමිණියේ කිසිවක නො නියැලුණි.
3. ඉදින් මෙසේ යමක් රුචි කරයි ද. එය කරන්න. එය අසා ඈ වහ ගොස් ඔවුන්ට කීය. ඉතින් මෙසේ බොහෝ සෙයින් කියහි ඉක්බිති නුබව ඒ මොහොතෙදිම මරන්නෙමි.
4. ඔහු කීය ගෙදරට ගිය අසත්පුරුෂයාටත් එය කියන්නට සුදුසු නොවේ. එහෙයින් යම්තාක් කිසිවක් නොකියයි ද ඒතාක් වහා යනු ලැබෙත්වා.
5. ඉක්බිති ඔහු මා විසින් කියන ලදි ස්වාමීනි මෙය සුදුසු නොවේ. මිත්‍රද්‍රොහි කමින් ජීවිත් වේද එයයි.
6. පින්වත නුඹ විසින් නොසුදුස්සක් කියන ලදි. දුර්වල වුහොත් දුර්ජනයන්ගේ මැද වසන්නට නොහැකිය.
7. මිතුර මෙසේ ඔබට බියක් නැත්ද? උපාය අතර තබා එකාන්තයෙන් නුබලා මරන්නේය.
8. එහෙයින් අපි කුමක් කරමුද ? දැන් අපට කුසගිනි බැවින් එක පාදයකුත් සෙලවීමට නොහැකි වෙමු.

9. පින්වතුනි පැමිණීම දැකීම හෝ කිසිවක් ඇති. අපි සැම තැන ඇවිද්දෝ වෙමු. කිසිවක් ඇති තතු නොදැනීම හෝ පින්වත් මිතුර නුඹ විසින් යහපතක්ම කියාවා.
10. එයම ගියත්එය කුමන කාලයේ දැයි නුඹගෙන් යහලු බවින් විමසමි.

ක්‍රියාකාරකම 14. 4.

1. හස්තයඃ තිෂ්ටන්ති ශීෂාංණි චලන්ති
2. ශ්වේතාඃ පක්ෂියාඃ උඩ්ඩීයන්තෙ
3. අස්මාකං මිත්‍රාණාං මේධාවීන් සන්ති.
4. ධනන්‍යඃ නායර්‍යඃ දානානි දදන්ති
5. විද්‍යාගුරවඃ විද්‍යාර්‍ථිනං ප්‍රශ්නානි පෘච්ඡන්ති
6. භගින්‍යඃ පුෂ්පානි ජිඝ්‍රන්ති.
7. ඡාතෘණාම්ඝටිකාඃ විලෝකයන්ති
8. සෞචිකාඃ සූච්‍යාභ්‍යඃ සීව්‍යන්ති
9. පුත්‍රියඃ මාතෘභිඃ සහ උපවිශන්ති
10. තේ පඤ්ජරභ්‍යඃ පක්ෂිභ්‍යඃ පානීයං දදන්ති.
11. චෞරාඃ ප්‍රහරිනො බිභෙන්ති.
12. රාජනඃ හස්තිභ්‍යඃ අවරෝහන්ති.
13. එෂාම් පක්ෂිණාම් පක්ෂයඃ සෞන්දයර්‍යඃ සන්ති
14. පුත්‍රියඃ මාතෘණාම් ආඥා පාලයන්ති
15. ශික්ෂකාඃ විද්‍යාර්ථීෂු විද්‍යාර්ථිනිෂු ච ස්නෙහන්ති
16. අස්මාසු බහිර්ගති නඃ භ්‍රාතරඃ ච නඃ පුස්තකානි ච පපාටුඃ
17. හංසාඃ පුෂ්කරණ්‍යාං ඛෙලන්ති
18. අන්නානි දාතරඃ සර්වේෂු දාතෘෂු උත්තමාඃ භවන්ති
19. භො මිත්‍රාඃ දරිද්‍රෙභ්‍යඃ ධනානි දෙථ
20. භො භ්‍රාතරඃ යූයමපි සාවධානං කෘත්වා සත්‍යමේව කථෙථ.

ක්‍රියාකාරකම 14. 5

1. මා විදුහලට ගිය කල්හි මාගේ සොහොයුරිය රස කැවිලි කැවේලු
2. භික්ෂුව අද ගමේ ඇවිද්දේලූ
3. පියා විසින් අද සිඟන්නාට රුපියල් 2ක් දුන්නේලු
4. කාන්තාවන් දෙදෙන මන්දිරයේහි නැටුවේලු.
5. මාගේ සොහොයුරිය මාගේ පොතෙහි ලීවේලු.
6. මාගේ සීයා අලුත්**පානවැසි දිය** රැස්කළෙලු
7. සොරු දෙදෙන අද බොහෝ ගෘහභාණ්ඩ සොරකම් කළහ.
8. පෙරත් තරුණයො දෙදෙන ධනය උපයන්නට විදේශයට ගියාලු.

(කාර } කාර්යාං } පාණවැසිදිය සමීප අර්ථ දීමකි- **සංස්කෘත ශබ්දවර්ණය 198 පිටුව)**

ක්‍රියාකාරකම 14. 6.

1. ඡාත්‍රාඃ විද්‍යාලයං ගන්තුම් තත්පරාඃ භන්තඃ සන්ති
2. බාලිකාඃ වෘක්ෂාන් සිඤ්චන්ති අස්ති.
3. වෘක්ෂාත් ඵලම් පතත් අස්ති
4. යූයං කිම් කුර්වන්තඃ ස්ථ
5. ආවාං පාඨං පඨන්තෞස්වඃ

අර්ථ

1. ළමයි විදුහලට යන්නට යෙදුනෝ වෙති
2. කාන්තාවෝ ගස් සිඳින්නන් ඇත.
3. ගසින් ගෙඩිය වැටෙමින් ඇත.
4. නුඹලා කුමක් කරමින් සිටිහු ද?
5. අපි දෙදෙන පාඩම් පාඩම් කරන්නෝ වෙමු.

ක්‍රියාකාරකම 14. 7

1.එක්වරක් දුටු මිනිසා සිහි නොකරන්න.
2. දුදනා නොදුන් දෙයත් අනුසතු දේත් ගනියි.
3. නුපුරුදු ජනයා වහා විශ්වාස නොකළ යුතුය.
4. නුඹ විසින් ගෙනෙන ජලය සීතල විය.
5. මාගේ සෝයුරිය පාරේ මඩුවේ මළ සර්පයෙක් දිටීය (දුටුවාය)
6. නුඹ විසින් මිලදී ගන්නා ලද පොත එක් වරක් මට පෙන්වන්න.
7. මනා වූ සේදූ ගෙඩි ම කන්න.
8. කුඹුරු සාන ගොවියා එහි බිජු වපුරයි.
9. ශිල්ප ඉගෙන ගන්නා ජනයා ඔහුට ව්‍යාඛ්‍යානයක් කරයි.
10. අපරාධ නැති ජනයාට තලන ලද මිනිසා හට නිඥා කටයුතුය.

ක්‍රියාකාරකම 14. 8.

1. අහම් ග්‍රාමං ගන්තුම් ඉච්ඡාමි
2. දාසඃ කර්මං කර්තුම් ආරභති
3. චෝරඃ භාණ්ඩානි හර්තුම් චින්තෙති
4. වයං ධර්මං ශ්‍රෝතුම් විහාරං ගච්ඡාම.

ක්‍රියාකාරකම 14. 9

1. අහං ආපණං ගත්වා ගෘහං ගච්ඡාමි
2. සඃ ජලං පීත්වා ධාවති
3. බාලකඃ කර්මකාරං භවති
4. සඃ කථාං වචති

15 පාඩම

ක්‍රියාකාරකම 15. 1

1. රත්නසිරි	2 භික්ෂු	3. බියගම	4. කල්‍යාණි
5. බහු	6. ආචාර්යාඃ	7. කෘෂිකර්මං	8. තිලකරත්න
9. කර්මාන්තශාලාං	10. ගෘහණීං	11.ගෘහේව	12. ප්‍රාර්ථයති
13. කර්ෂකඃ	14. කමලවතී	15. පර්ණශාලේ	16. මාතාමේව
17. වදති	18. අස්ති	18. දරණගම	19. පඤ්චම
20. විද්‍යාලයේ	21. පඨති	22. රාජයායතනං	23. කරොති
24. රාජා	25. ආදරිෂ්‍යාම	26. සුනබෙන	27. ක්‍රීඩති
28.	29.............	30. පඨාම	31. කථයති
32. ගායති	33. වදති	34. සර්වො	35. භක්ෂයිම
36. පිතුඃ	37 කරොමි		

ක්‍රියාකාරකම 15.2

1. ප්‍රභාතො සාර්ධෂෂ්ටවාදනේ පුරා පිතා කාර්යාලං සවියානේන ස්වසා සහ ගච්ඡති.
2. පිතාමාහේන මාතාමහියා සාර්ධං ද්විචක්‍රේණ සදා එව සායං ෂෂ්ටවාදනං පර්ණශාලං

ගත්වා ධර්මං ශෘණොති.
3. වයං ප්‍රතිදිනං ප්‍රභාතො සාර්ධසප්තවාදනේ පුරා අධ්‍යාපනාය රථෙන පාඨශාලං ගච්ඡාම.
4. නරාඃ භාණ්ඩානි කිණිතුං රවිදිනේ ප්‍රභාතො දාරකේහි සහ ධූමරථෙන නගරං ගච්ඡන්ති.
5. නිමල් අද්‍ය ප්‍රභාතෝ දශවාදනේ පුස්තකං කථිතුං රථෙන අනුජේන සහ පුස්තකාලං අගච්ඡත්.

ක්‍රියාකාරකම 15.3

1. පූර්වසය්‍යාං දිශි සූර්යං උදයතේ, කොකිලඃ වෘක්ෂෙ මධුරං කුජති., මාතාපිතරෞ පුත්‍රෙන ච දුහිත්‍රා ච ගෘහේ වසන්ති. ස්ථාලිකා ගෘහේ සන්ති

2. 1 ශාකටිකඃ ස්වශකටෙසු භණ්ඩන්‍යාරෝප්‍ය මාර්ගේ ගච්ඡති
   2. ද්වෞ ශකටෞ මාර්ගේ ස්ථඃ
   3. තේෂු ශකටේෂු ධන්‍යානි පූරයිත්වා නගරං ප්‍රතිගච්ඡන්ති
   4. කුක්කුටඃ ආහාරාය ඉතඃ තතඃ ධාවති.
   5. ශකටාඃ මාර්ගේ චලන්ති.
3. 1. සමුද්‍රතීරේ පුලිනම් අස්ති
   2. වායුචක්‍රම් අධඃ ඡායා අස්ති
   3. බාලිකාඃ අඞගනේ ක්‍රීඩන්ති
   4. මේඝාඃ ආකාශෙ චලන්ති.
   5. සායන්හ සමයේ සූර්යං අස්තං ගච්ඡති.

4. 1. මාර්ගේ තිරසං උත්තාන සේතු අස්ති
   2. පන්ථාඃ තත්‍ර ඉතඃ තතඃ සඤ්චරන්ති
   3. මාර්ගස්‍ය උච්චස්ථානේ සොපානපථඃ අස්ති
   4. මාර්ගේ රථම් ධාවති

ක්‍රියාකාරකම 15.6

- සුනීර - සුභ උදෑසනක් වේවා ඔබේ පැමිණීම යහපත්ය.
- මයන්ත - පින්වත නුඹටත් එසේම වේවා සියල්ලන් සැපෙන් ද?
- සුනීර - ඔව් සියලුම දෙනා සැපෙනි.
- මයන්ත - අද කොහි යහි ද?
- සුනීර් - මම අනුරාධපුර යමි.
- මයන්ත - කුමක් නිසාද?
- සුනීර - අපේ මාමාගේ නිවස අනුරාධපුරයේය මව සමඟ එහි යමි.
- මයන්ත - බසයෙන් ද නැත්නම් දුම්රියෙන් ද?
- සුනීර - දුම්රියෙන් යාමට කැමැත්තෙමි. මවත් එසේම කැමති වෙයි.
- මයන්ත - එසේ වේවා පමාවක් හට ගන්නේය. වහා යා යුතුය.ඔබෙ ගමන සැපවේවා.
- සුනීර - බොහෝසෙයින් පින් ඇත්තෙකි. නැවත හමු වෙමු.

16 පාඩම.

වාක්‍ය නිර්මාණ පාඩම තුළ ඇති අභ්‍යාස ශිෂ්‍ය දැනුම් රටාව වර්ධනය අනුව සකසා ගත යුතුය.
මෙහි ඇති අභ්‍යාස ගුරුහිමි වරුන් විසින්පාඨ ග්‍රන්ථය හා සාවධානව සසඳා බලමින් දොෂාපහරණය කර සාධු විද්‍යාර්ථී මනසින් බලාවා.!

සමාප්තම්